

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Διπλωματική Εργασία

**ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΑΠΟ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΣΤΟ
ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ**

της

ΜΑΤΘΑΙΟΥ Ε. ΙΩΑΝΝΑ

Επιβλέπων Καθηγητής

Δρ. Ασπασία Οικονόμου

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στη
διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2020

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων Creative Commons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- **Μοιραστείτε:** αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόστε:** αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- **Αναφορά Δημιουργού:** Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- **Μη Εμπορική Χρήση:** Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Παρόμοια Διανομή:** Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια Creative Commons όπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης(βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 30, Ιανουαρίου, 2020

Η Δηλούσα: Ιωάννα Ε. Ματθαίου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο θεσμός της Μαθητείας του ΕΠΑ.Λ. ή αλλιώς του Μεταλυκειακού Έτους νομοθετήθηκε στην Ελλάδα το 2013 και εφαρμόστηκε πιλοτικά σε τρεις μόνο περιφέρειες, - Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και Κρήτης - κατά το σχολικό έτος 2015-2016. Έκτοτε έχουν ήδη ολοκληρωθεί τρεις φάσεις σε όλη την επικράτεια για τα διαδοχικά σχολικά έτη 2016-17, 2017-18, 2018-19. Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η αξιολόγηση του θεσμού από τους μαθητευόμενους και τις μαθητευόμενες του Νομού Λάρισας, μετά την ολοκλήρωση των τριών φάσεων της μαθητείας στα ΕΠΑ.Λ. Για το λόγο αυτό επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος και συλλέχθηκαν 142 ερωτηματολόγια. Μέσα από τη συγκεκριμένη έρευνα επιχειρήθηκε η ανάδειξη τόσο των θετικών στοιχείων που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες, όσο και η διερεύνηση προβλημάτων ή των ελλείψεων που προέκυψαν. Με την ολοκλήρωση της έρευνας προκύπτει ότι οι αρχικές προσδοκίες των μαθητευόμενων σε σχέση με την μαθητεία ικανοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Κατά την αποτίμηση από την εφαρμογή του θεσμού της μαθητείας και μετά την γενίκευση των αποτελεσμάτων οι μαθητευόμενοι/ες θεωρούν ότι το Πρόγραμμα Σπουδών επιδέχεται βελτιώσεων και αξιολογούν ως ικανοποιητική τη χρονική επάρκειά της. Χαρακτηρίζουν την εμπειρία τους από την μαθητεία θετική και σε πολύ μικρό βαθμό εντοπίζουν κάποια προβλήματα που αντιμετώπισαν.

Η παρούσα έρευνα έχει σκοπό δια μέσω των αποτελεσμάτων της να συμβάλλει στη διαμόρφωση και την ενδυνάμωση του θεσμού της Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ., καθώς θα προσθέσει στοιχεία που αφορούν στις στάσεις των μαθητευομένων.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ: Μαθητεία ΕΠΑ.Λ.- Μεταλυκειακό Έτος, αποτίμηση.

ABSTRACT

The Institution of Apprenticeship of EPAL or else the Postgraduate Year was regulated in Greece in 2013 and was piloted in only three regions - Attica, Central Macedonia and Crete - during the 2015-2016 school year. Since then three phases across the country have already been completed for successive school years 2016-17, 2017-18, 2018-19. The purpose of this thesis is to evaluate the Institution by learners of Larissa County, after completing the three phases of apprenticeship in EPAL. For this reason was selected the quantitative method and 142 questionnaires were collected. This research attempted to highlight both the positive aspects of the participants as well as the problems or deficiencies that emerged. Upon completion of the survey, it appears that learners' initial expectations of apprenticeships were largely satisfied. When evaluating the implementation of the apprenticeship institution and after the results have been generalized, the learners consider the Curriculum to be improved and evaluate its adequacy over time. They characterize their experience of apprenticeships as positive and to a small degree identify some of the problems they encountered. The purpose of the present research is to contribute to the formulation and strengthening of the EPC Apprenticeship Institution through its results, as it will add information regarding learners' attitudes.

KEY WORDS : Apprenticeship, Program Evaluation, training, Post graduate year

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	1
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	8
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.....	10
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	10
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ.....	12
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	14
ΜΕΡΟΣ 1 : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	18
1.1 ΤΥΠΙΚΗ – ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	18
1.2 ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	19
1.3 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	20
1.3.1 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΕΕΚ).....	25
2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΕΚ....	25
2.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	26
2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	29
2.3.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	29
2.3.2 ΠΟΛΙΤΙΚΟ- ΟΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	30
2.3.3 ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	31
2.3.4 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	32
2.3.5 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΝΕΕΤs.....	32
2.4 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ – ΤΑΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	38
3.1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ – ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ.....	38
3.2 ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	40
3.3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑ.....	43
3.4 Η ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕΚ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.....	46
3.4.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΕΚ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ.....	47
3.4.2 ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΕΚ.....	50
3.4.3 ΑΞΟΝΕΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	52
3.5 ΟΙ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.....	56
3.6 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΟΥ «ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ– ΤΑΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ» ΓΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΑ.Λ.....	59
3.6.1 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΟΤΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	59
3.6.2 ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	59
3.6.3 ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.....	63
3.7 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ -ΤΑΞΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ – ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ.....	66
4.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	66
4.1.1 ΑΥΣΤΗΡΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	66
4.1.2 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ.....	67

4.1.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.....	68
4.1.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ.....	70
4.1.5 ΣΥΝΔΕΛΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	71
4.1.6 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ.....	72
4.1.7 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ, ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΚΑΙ MENTORING ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ.....	73
4.1.8 ΣΥΝΤΑΙΡΙΑΣΜΑ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	73
4.1.9 ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ.....	74
4.2 ΔΥΙΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	75
4.3 ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	76
4.4 ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	77
4.5 ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.....	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	80
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	80
5.2 ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	80
5.3 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	81
5.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ.....	81
5.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	82
5.4 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΕΙΓΜΑ.....	83
5.5 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	84
5.5.1 ΔΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	85
5.5.2 ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ.....	87
5.5.3 ΔΕΙΟΠΙΣΤΙΑ – ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ.....	88
5.4 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	89
5.5 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	90

5.6 ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	90
5.7 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	91
6.1 ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	92
6.2 ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ.....	99
6.2.1 ΠΗΓΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ.....	99
6.2.2 ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ.....	103
6.2.3 ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟ ΈΤΟΣ.....	105
6.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	106
6.3.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΈΤΟΥΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ.....	106
6.3.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.....	108
6.3.3 ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	110
6.4.1 ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ.....	115
6.4.2 ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ.....	118
6.4.3 ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	120
6.4.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	122
6.4.5 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ.....	127
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	131
7.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	131
7.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	133

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	135
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	135
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	137
ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ.....	140
ΝΟΜΟΙ – ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.....	150
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	160

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 :Κίνδυνος φτώχειας κατά επίπεδο εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την ΕΕ, 2005 - 2012.....	31
Πίνακας 2 : Μεταρρυθμίσεις και Στρατηγικές Κατευθύνσεις στην ΕΕΚ.....	48
Πίνακας 3 : Το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα.....	49
Πίνακας 4 :Σύστημα Διακυβέρνησης ΕΕΚ.....	51
Πίνακας 5 : Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Μεταλυκειακού Έτους - Τάξη Μαθητείας.....	60
Πίνακας 6 : Κατανομή εγγραφών σε Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα.....	62
Πίνακας 7 : Κατανομή των μαθητευόμενων με βάση το φύλο.....	92
Πίνακας 8 : Κατανομή των μαθητευομένων με βάση την ηλικία και το φύλο.....	92
Πίνακας 9 : Κατανομή των μαθητευομένων με βάση τη φάση συμμετοχής τους.....	93
Πίνακας 10 : Κατανομή των φάσεων συμμετοχής ανά φύλο.....	94
Πίνακας 11 : Κατανομή των μαθητευομένων ανά ειδικότητα.....	94
Πίνακας 12 : Κατανομή των φορέων απασχόλησης ανά φύλο.....	97
Πίνακας 13 : Κατανομή των μαθητευομένων με βάση τον τίτλο απολυτηρίου.....	97
Πίνακας 14 : Κατανομή των μαθητευομένων με βάση την παρακολούθηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης.....	98
Πίνακας 15 : Τόπος διαμονής.....	98
Πίνακας 16 : Κατανομή των τόπων διαμονής ανά φύλο.....	99
Πίνακας 17 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις δημογραφικών στοιχείων.....	99
Πίνακας 18 : Κατανομή των πηγών ενημέρωσης ανά φύλο.....	100
Πίνακας 19 : Βαθμός ικανοποιητικής ενημέρωσης μαθητευομένων για τη Μαθητεία.....	101
Πίνακας 20 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Β2.....	102
Πίνακας 21 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Β3.....	104

Πίνακας 22 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Β4.....	105
Πίνακας 23 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Γ1.....	108
Πίνακας 24 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Γ2.....	110
Πίνακας 25 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Γ3.....	113
Πίνακας 26 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ2.....	118
Πίνακας 27 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ3.....	119
Πίνακας 28 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ4.....	121
Πίνακας 29 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις στις απαντήσεις των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ5.....	124

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Το φαινόμενο με την επιστημονική ορολογία Neets.....	33
Σχήμα 2: Κατανομή Εγγραφών ανά Περιφέρεια (Μάρτιος 2017).....	61
Σχήμα 3: Κατανομή Εγγραφών ανά Ειδικότητα (Μάρτιος 2017).....	61

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Κατανομή των ηλικιών των μαθητευομένων ανά φύλο.....	93
Γράφημα 2: Κατανομή των μαθητευομένων σε τομείς και ειδικότητες Μεταλλυκειακού Έτους.....	95
Γράφημα 3: Κατανομή των μαθητευομένων σε τομείς και ειδικότητες ανά φύλο.....	96
Γράφημα 4 : Κατανομή των μαθητευομένων στους φορείς απασχόλησης.....	97
Γράφημα 5 : Πηγές ενημέρωσης για τη μαθητεία.....	100
Γράφημα 6: Ποσοστά ικανοποιητικής ενημέρωσης.....	101
Γράφημα 7: Κίνητρα για τη συμμετοχή των μαθητευομένων στο Μεταλλυκειακό Έτος - Τάξη Μαθητείας.....	103
Γράφημα 8: Προσδοκίες από τη συμμετοχή των μαθητευομένων στο Μεταλλυκειακό έτος.....	105
Γράφημα 9 : Αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών του Μεταλλυκειακού Έτους στη σχολική μονάδα.....	107
Γράφημα 10: Αξιολόγηση εκπαιδευτικής εμπειρίας στην επιχείρηση.....	109
Γράφημα 11 : Χρονική επάρκεια για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων.....	111
Γράφημα 12: Χρονική επάρκεια για την κατανόηση μαθησιακών ενοτήτων και του περιεχομένου τους.....	111
Γράφημα 13: Χρονική επάρκεια για τη σύνδεση του περιεχομένου των μαθησιακών ενοτήτων με την απασχόληση.....	112

Γράφημα 14: Χρονική επάρκεια σύνδεσης των μεθόδων αξιολόγησης της μαθητείας σύμφωνα με το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών.....	112
Γράφημα 15: Αποτίμηση της χρονικής επάρκειας της μαθητείας συνολικά.....	113
Γράφημα 16: Χαρακτηρισμός της εμπειρίας της μαθητείας.....	115
Γράφημα 17: Βαθμός ανταπόκρισης στις προσδοκίες των μαθητευομένων.....	115
Γράφημα 18: Αξιοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων που έλαβαν οι μαθητευόμενοι από το πτυχίο ΕΠΑ.Λ.....	116
Γράφημα 19: Η απασχόληση των μαθητευομένων με όρους πραγματικών συνθηκών.....	116
Γράφημα 20: Ενίσχυση της αντίληψης σχετικά με τη λειτουργία του επαγγελματικού κλάδου.....	117
Γράφημα 21: Ενδιαφέρον των μαθητευομένων για τον επαγγελματικό κλάδο μετά τη μαθητεία.....	117
Γράφημα 22 : Βαθμός ικανοποίησης από τη μαθητεία σε τομείς επαγγελματικού προσανατολισμού και δεοντολογίας.....	119
Γράφημα 23: Ικανοποίηση ως προς τη συνεργασία των εμπλεκόμενων προσώπων, πριν την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια αυτής.....	121
Γράφημα 24 : Ασυνέπεια στην αμοιβή.....	122
Γράφημα 25 : Δυσκολίες ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του φορέα - επιχείρηση.....	123
Γράφημα 26 : Προβλήματα κατά τη διάρκεια της μαθητείας (στο σύνολο όσων καταγράψαμε).....	124
Γράφημα 27: Προτάσεις του εργοδότη για θέσεις εργασίας μετά την ολοκλήρωση της μαθητείας.....	127
Γράφημα 28: Πρόταση εργοδότη για αμειβόμενη εργασία αναφορικά με το φύλο.....	128
Γράφημα 29 : Πρόταση εργοδότη για θέση εθελοντικής εργασίας αναφορικά με το φύλο.....	128
Γράφημα 30 : Πρόταση εργοδότη σε άλλον εργοδότη για απασχόληση αναφορικά με το φύλο.....	129
Γράφημα 31 : Συστατική επιστολή.....	129

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ

CEDEFOP	Centre Européen pour le Développement de la Formation Professionnelle
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Κ.	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
ΕΕΚΔΒΜ	Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης (γενική γραμματεία)
Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.	Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
ΕΠΑ.Λ	Επαγγελματικό Λύκειο
Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α	Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση
Ι.Ε.Π.	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ISCED	International Standard Classification of Education
Κ.Ε.Κ.	Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης
Κ.Π.Α.	Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια Δρ. Ασπασία Οικονόμου για την άριστη συνεργασία, τη βοήθεια, την εμπιστοσύνη, την κατανόηση που έδειξε και τις πολύτιμες συμβουλές που μου έδωσε καθ' όλη της διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Ευχαριστώ ιδιαίτερω τους συναδέλφους μου Νικόλαο Καρκαλή, Κωνσταντίνα Χατζηλέεκα και Λαμπρινή Γιαννακού που ανήκουν οργανικά στο 1^ο ΕΠΑ.Λ. Ελασσόνας για την καλή συνεργασία που είχαμε κατά τη διάρκεια συλλογής των στοιχείων, της αποστολής των ερωτηματολογίων αλλά και την αμέριστη συμπαράστασή τους.

Θα ήταν παράλειψη μου να μην αναφέρω ιδιαίτερες ευχαριστίες και στους Διευθυντές των ΕΠΑ.Λ., που ήταν πολύτιμοι αρωγοί στην προσπάθειά μου να μοιράσω και να συγκεντρώσω έναν ικανοποιητικό αριθμό ερωτηματολογίων.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ όμως οφείλω και στην οικογένεια μου, τον άντρα και τα παιδιά μου για την κατανόηση που έδειξαν όλο αυτό το διάστημα, για την παρακίνηση κάθε φορά που έφτανα στα όριά μου και την αγάπη τους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μαθητείες και οι πρακτικές ασκήσεις υψηλής ποιότητας μπορούν να γίνουν αποτελεσματικά εργαλεία για την ομαλή μετάβαση από το σχολείο στην εργασία και να εφοδιάσουν τους νέους με τις δεξιότητες που χρειάζεται η αγορά εργασίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει την ανεργία ως ένα από τα σημαντικότερα κοινωνικά προβλήματα και με ποσοστά ιδιαίτερα υψηλά στην κοινωνική ομάδα των νέων. Ως εκ τούτου σχεδιάζει, αναπτύσσει και υλοποιεί μια σειρά από πολιτικές, δράσεις και πρωτοβουλίες που επιδιώκουν την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και τη σύγκλιση των εθνικών εκπαιδευτικών πολιτικών.

Η Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας, ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2013, συγκεντρώνοντας δημόσιους φορείς, επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους, εκπροσώπους των νέων και άλλους βασικούς παράγοντες, με σκοπό να συντονιστούν, να αλλάξουν τη νοοτροπία σε σχέση με τη μάθηση μέσω μαθητείας και να παρέχουν θέσεις μαθητείας σε όλη την ΕΕ. Άμεσα, το Ευρωπαϊκό συμβούλιο, εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2013, δήλωση στην οποία αναγνωρίζονται οι μαθητείες υψηλής ποιότητας ως αποτελεσματικό εργαλείο για την μετάβαση από το σχολείο στην εργασία και αμέσως μετά σύσταση σχετικά με το πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση. Τα κράτη μέλη καλούνται να ακολουθήσουν κοινές κατευθυντήριες γραμμές και να εφαρμόσουν τις ακόλουθες αρχές:

- η πρακτική άσκηση να βασίζεται σε γραπτή συμφωνία
- να βελτιωθεί το μαθησιακό περιεχόμενο και να τηρούνται τα εργασιακά δικαιώματα και οι εργασιακές συνθήκες των ασκούμενων
- να προβλέπεται λογική διάρκεια της πρακτικής άσκησης και να αναγνωρίζεται καταλλήλως
- να αυξηθεί η διασυνοριακή κινητικότητα των ασκούμενων στην ΕΕ (<https://consilium.europa.eu>)

Η Ελλάδα σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις στα πεδία της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις στρατηγικές της ΕΕ υπό το πρίσμα του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Προγράμματος (Γεωργιάδου, 2014). Σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την αναβάθμιση της ΕΕΚ και της Μαθητείας, η ολιστική αναβάθμιση της ΕΕΚ στοιχειοθετεί μια από τις προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ελλάδας, προσπαθώντας να ενσωματώσει τις πιο πρόσφατες ευρωπαϊκές

κατευθύνσεις, ώστε να αντιμετωπίσει το οξύτατο πρόβλημα της ανεργίας των νέων, διευκολύνοντας τη μετάβαση τους από την εκπαίδευση ή την κατάρτιση στην ενεργή εργασιακή ζωή (ΥΠΠΕΘ, 2016β).

Σύμφωνα με δήλωση του Συμβουλίου, η μεταρρύθμιση της μαθητείας μπορεί να περιληφθεί στα σχέδια υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία και αν χρειαστεί, μπορούν να χρησιμοποιήσουν χρηματοδότηση της ΕΕ και τεχνική εμπειρογνώσια για τη βελτίωση των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Προκειμένου, να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική μαθητεία, ελκυστική για τους νέους, η χώρα μας ενέταξε την υλοποίηση της μαθητείας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού- Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Σκοπός της προτεινόμενης έρευνας είναι να γίνει μια συνολική αποτίμηση του θεσμού της μαθητείας για τις τρεις φάσεις που ολοκληρώθηκαν, μέσα από την ματιά των μαθητευομένων, στο Νομό Λάρισας. Εξαιτίας της πρόσφατης εφαρμογής του θεσμού αυτού στα ΕΠΑ.Λ., δεν βρέθηκαν μελέτες που να αφορούν τα ερευνητικά ερωτήματα που πραγματεύεται η παρούσα έρευνα. Πιο συγκεκριμένα γίνεται μια προσπάθεια να :

- Να προσδιοριστούν τα κίνητρα, οι αρχικές προσδοκίες των μαθητευομένων και ο βαθμός ικανοποίησης από την ενημέρωση που δέχθηκαν σχετικά με τον θεσμό
- Να προσδιοριστεί ο βαθμός εκπλήρωσης αυτών των προσδοκιών και ο βαθμός ικανοποίησης των μαθητευομένων με βάση συγκεκριμένα κριτήρια μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος,
- Να αναδειχθούν και να αξιολογηθούν οι κρίσιμοι παράγοντες ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο πλαίσιο της μαθητείας.
- Να προσδιοριστούν οι παράγοντες που βελτιώνουν ή δυσχεραίνουν την υλοποίηση στο πλαίσιο του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας.

Η προαναφερθείσα αποτίμηση έγινε με τη μέθοδο της ποσοτικής έρευνας. Για την υλοποίηση του σκοπού και των στόχων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο και οι ερωτώμενοι ήταν μαθητευόμενοι και μαθητευόμενες διαφόρων ειδικοτήτων και ηλικιών, που προέρχονταν από σχολεία του Νομού Λάρισας.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας γίνεται μια βιβλιογραφική επισκόπηση, η οποία λαμβάνει χώρα σε 4 κεφάλαια και στο δεύτερο μέρος της εργασίας, είναι η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της έρευνας.

Με μια συνοπτική ματιά:

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εννοιολογική αποσαφήνιση των όρων Τυπική, Μη Τυπική, και Άτυπη Εκπαίδευση, Εναλλασσόμενη εκπαίδευση , Δια Βίου Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα και σε Διεθνές επίπεδο, Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο ορίζεται η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και παρουσιάζεται μια σύντομη αναδρομή στο θεσμικό πλαίσιο της επαγγελματικής κατάρτισης. Στη συνέχεια γίνεται μια αναφορά στους παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα, ενώ ταυτόχρονα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία του σύγχρονου κοινωνικού φαινομένου NEETs. Μέσα από το νομοθετικό πλαίσιο γίνεται μια διερεύνηση της πορείας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα, από την σύσταση του Ελληνικού κράτους μέχρι και σήμερα.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο θεσμός της Μαθητείας όπως πρωτοεμφανίστηκε στη χώρα μας μέσα από τις σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ και όπως διαμορφώθηκε στα πλαίσια της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διευρύνθηκε μέσω της εφαρμογής της στα ΕΠΑ.Λ. ως Μεταδευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση – Μεταλυκειακό έτος σπουδών. Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της μαθητείας αποτελεί βασικό πυλώνα εφαρμογής των ευρωπαϊκών πολιτικών. Εν κατακλείδι, καταγράφονται πληροφορίες τόσο σχετικά με την πιλοτική φάση όσο και με τις υπόλοιπες τρεις φάσεις υλοποίησης της μαθητείας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο καταγράφονται οι παράγοντες επιτυχίας των προγραμμάτων μαθητείας στις χώρες Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αυτοί παρουσιάστηκαν από έρευνα της Κομισιόν το 2013.

Στο πέμπτο κεφάλαιο δίνεται ο μεθοδολογικός σχεδιασμός της έρευνας με την αρχική διατύπωση της αναγκαιότητας και της πρωτοτυπίας του θέματος. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι ερευνητικοί στόχοι και οι σκοποί. Ακολουθεί η περιγραφή του δείγματος της έρευνας, η δομή του ερωτηματολογίου, η κλίμακα που αξιοποιήθηκε, η εγκυρότητα και η αξιοπιστία .

Το έκτο κεφάλαιο επιμερίζεται σε τέσσερα υπό-κεφάλαια, όσοι και οι ερευνητικοί άξονες, με σκοπό την ποσοτική ανάλυση των απαντήσεων των μαθητευομένων.

Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο καταγράφονται και αναλύονται τα κυριότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση και ερμηνευτική προσέγγιση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας. Επίσης, διατυπώνονται προτάσεις οι οποίες, υπό

προϋποθέσεις θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα του θεσμού της Μαθητείας.

ΜΕΡΟΣ 1 : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1.1 ΤΥΠΙΚΗ – ΜΗ ΤΥΠΙΚΗ ΚΑΙ ΑΤΥΠΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η έννοια της μάθησης έχει άμεση σχέση με την αλλαγή στη συμπεριφορά του ατόμου, η οποία είναι αποτέλεσμα εμπειρίας και μάθησης. Δεν ολοκληρώνεται μέσα από ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά είναι μια συνεχής διεργασία μέσα από διάφορους τρόπους και μέσα, για αυτό το λόγο αναφερόμαστε στη δια βίου μάθηση που γίνεται είτε δια ζώσης είτε εξ' αποστάσεως.

Η διαδικασία οριοθέτησης της τυπικής, της μη τυπικής και της άτυπης εκπαίδευσης καθιστά επιβεβλημένη τη διάκριση και την ανάλυση όλων αυτών των μορφών εκπαίδευσης, τόσο ενδοσχολικής όσο και εξωσχολικής. Η πιο γνωστή και επικρατέστερη κατηγοριοποίηση των μαθησιακών καταστάσεων, η οποία προτάθηκε από το Πανεπιστήμιο του Michigan, ορίζει τις παρακάτω τρεις κατηγορίες:

α) Ως τυπική εκπαίδευση ορίζεται το δομημένο, ιεραρχημένο και οργανωμένο χρονικά σε βαθμίδες εκπαιδευτικό σύστημα από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως το πανεπιστήμιο που περιλαμβάνει τόσο τις γενικές ακαδημαϊκές σπουδές όσο και τα εξειδικευμένα προγράμματα και θεσμούς ολοκληρωμένης επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης (Jeffs & Smith, 1999). Συνδέεται άμεσα με την εκάστοτε εκπαιδευτική πολιτική και γνώρισμά της είναι η τυποποιημένη δασκαλοκεντρική διδακτική διαδικασία και οροθετημένη μέσα στον κλειστό χώρο του σχολείου.

β) Ως μη τυπική εκπαίδευση, σύμφωνα με τον κλασικό ορισμό του Philip Coombs ορίζεται κάθε οργανωμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα έξω από το καθιερωμένο, τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα, είτε αυτή λειτουργεί χωριστά είτε λειτουργεί ως ένα σημαντικό τμήμα κάποιας ευρύτερης δραστηριότητας, η οποία αποσκοπεί στο να εξυπηρετήσει μια συγκεκριμένη ομάδα αποδεκτών καθώς και καθορισμένους μαθησιακούς στόχους. Παράδειγμα μη τυπική μάθησης, είναι η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η οποία στοχεύει στην ανάπτυξη, σε διάφορους τομείς της κοινωνίας, περιβαλλοντικών εννοιών δεξιοτήτων στάσεων και περιβαλλοντικού ήθους η οποία πραγματοποιείται από διάφορα ιδρύματα και στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνονται τα σχολεία και τα πανεπιστήμια (Φραγκούλης

κ.α., 1997). Εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πλαίσιο στο οποίο παρέχεται και για αυτό το πρόβλημα της εγκυρότητας των αποκτώμενων γνώσεων είναι ιδιαίτερα έντονο.

γ) Ως άτυπη εκπαίδευση, σύμφωνα με τους Jeffs and Smith (1990) θεωρείται η διαδικασία στην οποία κάθε άτομο, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, μαθαίνει και αποκτά στάσεις, αξίες, ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις από την καθημερινή εμπειρία και τις επιδράσεις που δέχεται από το περιβάλλον του. Παραδείγματα μορφών άτυπης εκπαίδευσης στη χώρα μας είναι τα ελεύθερα προγράμματα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, η μουσικό-παιδαγωγική εκπαίδευση και τα προγράμματα κατά του ρατσισμού.

Σε κάθε μορφή εκπαίδευσης, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τόσο στην ΕΕ όσο και στη χώρα μας νέα μοντέλα και σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, όπως e-learning εφόσον δημιουργήσουμε πρώτα ένα καλά σχεδιασμένο και φιλικό προς τον χρήστη περιβάλλον εργασίας. Ως εκ τούτου μπορούμε να επιτύχουμε την άμεση σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας με όσο το δυνατό μικρότερο κόστος, λιγότερα έξοδα μετακίνησης και σε λιγότερο χρόνο.

1.2 ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο Olaf Palme το 1969, ήταν ο πρώτος που πρότεινε στον ΟΟΣΑ, τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την εργασία. Η προσπάθεια αφορούσε στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και στην εξασφάλιση της ελεύθερης βούλησης και της αυτοδιάθεσης των ατόμων, ως εναλλακτική λύση στη διαρκώς παρατεινόμενη περίοδο της τυπικής εκπαίδευσης, η οποία από τη μία κρατούσε τους νέους στο σχολείο μακριά από την «πραγματική ζωή» και από την άλλη, χαρακτηριζόταν από αυξανόμενο κόστος και περιορισμένα αποτελέσματα. Ο ΟΟΣΑ καθιέρωσε το 1973 τον όρο "εναλλασσόμενη εκπαίδευση" (recurrent education), που προσδιορίζεται ως η πολυδιάστατη εκπαιδευτική στρατηγική μετά από την υποχρεωτική εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει περιόδους παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εναλλασσόμενες με περιόδους εργασίας ή άλλων δραστηριοτήτων.

Ουσιαστικά μέσω της εναλλασσόμενης εκπαίδευσης γίνεται μια προσπάθεια να δοθούν περισσότερες ευκαιρίες εκπαίδευσης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου, οι οποίες είναι διαθέσιμες οποτεδήποτε χρειάζεται το άτομο να τις αξιοποιήσει και ανταποκρίνεται στο αίτημα των αναπτυσσόμενων χωρών για μια ολοκληρωτικά καινούργια προσέγγιση στην εκπαίδευση. Θα μπορούσαμε επομένως να πούμε ότι μιλάμε για μία πολυδιάστατη και

πρωτοποριακή εκπαιδευτική διαδικασία, μέσω της οποίας προωθείται η αλληλεπίδραση της αγοράς εργασίας και του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς περιλαμβάνει περιόδους παρακολούθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης ή κατάρτισης, εναλλασσόμενες με περιόδους εργασίας ή και άλλων δραστηριοτήτων. Η Μαθητεία αποτελεί τέτοιου τύπου εκπαίδευση, αφού περιλαμβάνει τόσο τη θεωρητική εκπαίδευση όσο και την πρακτική άσκηση σε πραγματικές συνθήκες εργασίας (Σιπητάνου Α. 2014).

Από τις παραπάνω αναφορές γίνεται κατανοητό το γεγονός ότι οι διάφορες μορφές της κατάρτισης, όπως για παράδειγμα η αρχική, η συνεχιζόμενη, η μαθητεία, η επανακατάρτιση, και άλλα μπορεί να απευθύνονται σε διαφορετικές κατηγορίες της εργατικής δύναμης και να έχουν ως στόχο να επιλύσουν ορισμένα συγκεκριμένα προβλήματα, αλλά στο σύνολό τους έχουν ένα κοινό στόχο, ο οποίος είναι η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων σε συγκεκριμένες κατηγορίες του εργατικού δυναμικού.

1.3 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επίσημα ορίζει τη Δια Βίου Μάθηση ως οποιαδήποτε δραστηριότητα μάθησης που αναλαμβάνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής, σκοπεύοντας στην απόκτηση ή στην βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και γενικότερα των εφοδίων ενός ατόμου.

Σύμφωνα με την Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης (ΕΕΚΔΒΜ), όλες οι μορφές μαθησιακών δραστηριοτήτων στη διάρκεια της ζωής του ανθρώπου, που αποσκοπούν στην απόκτηση ή την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, οι οποίες συμβάλουν στη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, στην επαγγελματική ένταξη και εξέλιξη του ατόμου, στην κοινωνική συνοχή, στην ανάπτυξη της ικανότητας ενεργού συμμετοχής στα κοινά και στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη ονομάζονται Δια Βίου Μάθηση. γνώσεων, των δεξιοτήτων και γενικότερα των εφοδίων ενός ατόμου.

Αποστολή της ΕΕΚΔΒΜ, βάση του Νόμου 3879/2010, είναι ο σχεδιασμός της δημόσιας πολιτικής Δια Βίου Μάθησης, και πιο συγκεκριμένα:

- Εποπτεύει και διαχειρίζεται τα συστήματα αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων
- Διαμορφώνει το εκπαιδευτικό πλαίσιο όλων των μονάδων της αρχικής και της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και γενικότερα της μη τυπικής εκπαίδευσης

- Συντονίζει, αξιολογεί και υποστηρίζει το Εθνικό Δίκτυο Διά Βίου Μάθησης
- Σχεδιάζει και διαχειρίζεται προγράμματα διά βίου μάθησης εθνικής σημασίας, που αφορούν στον πληθυσμό της χώρας και τον απόδημο ελληνισμό
- Μελετά και αξιοποιεί βέλτιστες πρακτικές από το ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και διαχειρίζεται προγράμματα ευρωπαϊκά και συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Μεριμνά για τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών κατάρτισης και γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων
- Μεριμνά για τη συμμετοχή των μελών των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης
- Συνεργάζεται με διεθνείς ή ευρωπαϊκούς φορείς ή φορείς άλλων χωρών, οι οποίοι έχουν ανάλογο σκοπό και εκπροσωπεί το Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού σε όργανα διεθνών ή ευρωπαϊκών οργανισμών
- Μεριμνά για την επιμόρφωση και τη συνεχή υποστήριξη των στελεχών των υπηρεσιακών μονάδων και των αρμόδιων φορέων παροχής υπηρεσιών Δια Βίου Μάθησης των Περιφερειών και των Δήμων
- Συγκροτεί και τηρεί Μητρώα Φορέων Δια Βίου Μάθησης και Προσόντων Πολιτών (Γενική Γραμματεία Δια Βίου μάθησης, πολιτικές ΔΒΜ)

Η Δια Βίου Μάθηση δεν είναι απλά παράγοντας κοινωνική συνοχής και ανάπτυξης για την Ελλάδα, αλλά έχει και πολιτική προτεραιότητα στην Ευρώπη, μιας και η εκπαίδευση αναγνωρίζεται ως ένας από τους πέντε βασικούς πυλώνες της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής, «Ευρώπη 2020».

Ειδικότερα για τη ΔΒΜ, οι στόχοι σε επίπεδο ευρωπαϊκών δεικτών συνοψίζονται ως εξής:

1. περιορισμός σε <15% του ποσοστού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στις βασικές δεξιότητες (από 20% που ήταν το 2009)
2. μείωση σε <10% του ποσοστού των νέων ηλικίας 18-24 που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (από 14,1% που ήταν το 2010)
3. αύξηση σε 15% του ποσοστού των ενηλίκων 25-64 ετών που συμμετέχουν στη ΔΒΜ (από 9,1% που ήταν το 2010) (Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, 2019, «Πολιτικές ΔΒΜ»)

Η Ελλάδα όμως εμφανίζει μόλις ένα 3% ποσοστό συμμετοχής για άτομα ηλικίας 25-64 στη ΔΒΜ και είναι μόλις το πέμπτο χαμηλότερο ποσοστό από τις 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπρόσθετα, η Ελλάδα καλείται να άρει τις ανισότητες στην πρόσβαση στην εκπαίδευση ενηλίκων, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στην εξαιρετικά χαμηλή συμμετοχή στη ΔΒΜ ατόμων ηλικίας 55+, στην ελάχιστη συμμετοχή εργατών, αγροτών και βιοτεχνών σε σύγκριση με τα στελέχη επιχειρήσεων και τραπεζών, στη διπλάσια συμμετοχή των κατοίκων αστικών περιοχών έναντι των κατοίκων ημιαστικών και αγροτικών περιοχών και στη μεγαλύτερη συμμετοχή των ατόμων με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης έναντι εκείνων με χαμηλό. (Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, 2019, «Πολιτικές ΔΒΜ»)

Για το 2020 οι προβλέψεις κάνουν λόγο για μείωση στην ΕΕ, σε λιγότερο από 10% του ποσοστού των θέσεων απασχόλησης που απαιτούν χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων και αύξηση του ποσοστού των θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης στο 30% του συνόλου των θέσεων εργασίας.

Η Δια Βίου Μάθηση περιλαμβάνει τη Δια Βίου Εκπαίδευση και αφορά στη διαδικασία απόκτησης γνώσης, γενικής και επιστημονικής, τόσο στο πλαίσιο διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, όσο και στο πλαίσιο εισόδου στην απασχόληση και τη Δια Βίου Κατάρτιση που αφορά στη διαδικασία εξειδικευμένης μόρφωσης, με σκοπό την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων, στο πλαίσιο συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας.

1.3.1 ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Η Δια Βίου Κατάρτιση αναφέρεται στη διαδικασία εξειδικευμένης μόρφωσης, με σκοπό την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων, στο πλαίσιο συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας.

Η Επαγγελματική Κατάρτιση διαχωρίζεται στις εξής δύο κατηγορίες:

- Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, όπου σκοπός είναι η παροχή κάθε είδους επαγγελματικής κατάρτισης, αρχικής ή συμπληρωματικής, καθώς και η εξασφάλιση στους καταρτιζόμενους των ανάλογων προσόντων μέσω της παροχής επιστημονικών, τεχνικών, επαγγελματικών και πρακτικών γνώσεων και της καλλιέργειας των αντίστοιχων δεξιοτήτων, για την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας και τη διασφάλιση της προσαρμογής τους στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας. Η αναφορά γίνεται για τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης(Ι.Ε.Κ.), όπου γίνονται δεκτοί απόφοιτοι Ενιαίου

Λυκείου ή Επαγγελματικών Λυκείων ΕΠ.ΑΛ (πρώην Τ.Ε.Ε.) ή ΕΠ.ΑΣ.

Η κατάρτιση για τους κατόχους Απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου διαρκεί 4 εξάμηνα. Κάθε έτος κατάρτισης αποτελείται από δυο αυτοτελή εξάμηνα κατάρτισης (14 πλήρεις εβδομάδες κατάρτισης ανά εξάμηνο). Οι κάτοχοι Πτυχίου Τ.Ε.Ε. Β΄ Κύκλου (ή Τ.Ε.Λ.) φοιτούν στα Ι.Ε.Κ. απευθείας στο 3ο εξάμηνο στην αντίστοιχη ειδικότητα (συνολική διάρκεια φοίτησης 1 έτους), ή επιλέγουν οποιαδήποτε άλλη ειδικότητα των Ι.Ε.Κ., φοιτώντας κανονικά 4 εξάμηνα. Οι παραπάνω σπουδαστές με την αποφοίτησή τους είναι κάτοχοι διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης επιπέδου Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Σε ορισμένα Ι.Ε.Κ. λειτουργούν Τμήματα συγκεκριμένων ειδικοτήτων, που δέχονται και αποφοίτους Γυμνασίου, ηλικίας άνω των 18, οι οποίοι φοιτούν μέχρι 2 εξάμηνα και λαμβάνουν δίπλωμα επαγγελματικής κατάρτισης Επιπέδου 1. Η παροχή Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης γίνεται μέσω δικτύου δημόσιων και ιδιωτικών Ι.Ε.Κ

- Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση, όπου περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης που υλοποιούνται εκτός του θεσμοθετημένου συστήματος επάλληλων τυποποιημένων βαθμίδων της Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και αποβλέπει στη συντήρηση, ανανέωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων των ανέργων που χρειάζονται εξειδίκευση, ώστε να αναζητήσουν εργασία, και των εργαζομένων που επιθυμούν την επαγγελματική εξέλιξη. Θεωρείται σήμερα περισσότερο παρά ποτέ δικαίωμα του ατόμου σε κάθε δημοκρατική κοινωνία και συγχρόνως, καίριο στρατηγικό μέσο για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Επομένως, αφορά την κάθε μορφή εκπαίδευσης ή κατάρτισης εκτός από την βασική, δηλαδή αυτή που είναι αναγκαία για την άσκηση κάποιου επαγγέλματος.

Είναι κάτι πολύ πρακτικό μιας και περιλαμβάνει όλες τις γνωστές εκπαιδευτικές διαδικασίες- τυπικές, μη τυπικές, άτυπες, κατά συνθήκη τυπικές- στις οποίες, νέοι και ενήλικες εμπλέκονται σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Είναι το σύνολο των σκόπιμα σχεδιασμένων εκπαιδευτικών πρακτικών που στοχεύουν στη μάθηση όλων των γνωστών δεξιοτήτων και όλων των γνωστικών περιοχών με τη χρήση όλων των δυνατών εκπαιδευτικών μεθόδων με γενικό σκοπό τη δυνατότητα ανάπτυξης και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού.

Αποτελεί τμήμα της επιμόρφωσης, καθώς διακρίνεται από την επιμόρφωση που έχει έναν ευρύτερο χαρακτήρα και σχετίζεται με την ικανότητα ενός ατόμου ένταξης στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον ως πολίτης, δίχως να υπάρχει ο περιορισμός του αποκλειστικά και μόνο στο σύστημα απασχόλησης, όπως ισχύει με την συνεχιζόμενη επαγγελματική

κατάρτιση. Λειτουργεί συμπληρωματικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και την αρχική κατάρτιση και είναι προσανατολισμένη ως προς τη θέση απασχόλησης.

Αν λάβουμε υπόψιν μας τις ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία και στον τρόπο οργάνωσης της εργασίας, καθώς και τον οξυμένο ανταγωνισμό στο πλαίσιο μιας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, θα καταλάβουμε το γιατί η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση έχει καταστεί στις μέρες μας θέμα ευρείας αποδοχής και κεντρικού ενδιαφέροντος τόσο στο επίπεδο πρακτικής εφαρμογής και μελέτης όσο και στο επίπεδο πολιτικής των κυβερνήσεων και των επιχειρήσεων, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο (Σιπητάνου Α., 2014).

Οι δράσεις συνεχιζόμενης κατάρτισης στην Ελλάδα υλοποιούνται από ένα πλήθος φορέων που απευθύνονται σε διαφορετικές κατηγορίες του πληθυσμού και εποπτεύονται από διαφορετικά Υπουργεία. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο καθιερώνει τέσσερα πεδία άσκησης πολιτικών στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης:

- Κατάρτιση ανέργων
- Κατάρτιση εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα
- Κατάρτιση εργαζομένων του ευρύτερου δημόσιου τομέα
- Κατάρτιση κοινωνικά ευαίσθητων ομάδων.

Τα προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι μικρής διάρκειας και οι ώρες κατάρτισης διαμορφώνονται από το αντικείμενο κατάρτισης, το περιεχόμενο του προγράμματος και την ομάδα στην οποία απευθύνεται το πρόγραμμα. Στην Ελλάδα, οι φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που υλοποιούν προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης(Κ.Ε.Κ.).

Τα Κ.Ε.Κ. αποτελούν φορείς παροχής υπηρεσιών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και την ευθύνη της πιστοποίησής τους έχει το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Ε.ΚΕ.ΠΙΣ.). Τα Κ.Ε.Κ. υλοποιούν προγράμματα άτυπης συνεχιζόμενης κατάρτισης για τη σύνδεση κατάρτισης και απασχόλησης, προγράμματα κατά του κοινωνικού αποκλεισμού για ανέργους, αυτοαπασχολούμενους, ειδικές ομάδες και προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης. Τα προγράμματα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης περιλαμβάνουν θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις, ενώ οι καταρτιζόμενοι επιδοτούνται καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΕΕΚ)

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΕΚ

Σύμφωνα με την International Standard Classification of Education και τα κριτήρια που υιοθέτησε η UNESCO το 1997, η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο επίπεδο ISCED 4 και κατατάσσεται στην μεταλυκειακή, μη τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το σύστημα της κατάταξης που προαναφέραμε περιλαμβάνει βασικούς ορισμούς και κατατάξεις που συνιστούν ένα κοινό πλαίσιο για τη συλλογή και παρουσίαση των διεθνών στατιστικών και δεικτών για την εκπαίδευση, παρέχοντας έτσι μια συμπαγή βάση για συγκριτικές μελέτες και αναλύσεις μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών συστημάτων.

Η μεταλυκειακή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με τη σημερινή της μορφή θεσμοθετήθηκε το 1992 με τον Ν. 2009/92. Σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο ιδρύεται ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ), ο οποίος έχει σκοπό:

- α) την οργάνωση, ανάπτυξη και παροχή επαγγελματικής κατάρτισης
- β) την τυπική πιστοποίηση της τυπικής κατάρτισης
- γ) την εναρμόνιση της επαγγελματικής κατάρτισης με το εκπαιδευτικό σύστημα
- δ) την εκτέλεση κάθε είδους εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και
- ε) την εκπλήρωση κάθε άλλου παρεμφερούς σκοπού

Στην επαγγελματική κατάρτιση εντάσσεται και η δευτεροβάθμια επαγγελματική κατάρτιση που παρέχεται από τα επαγγελματικά λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και τις επαγγελματικές σχολές (ΕΠΑ.Σ.) και θεσμοθετήθηκε στη σημερινή της μορφή σύμφωνα με τον Ν.3475/06

Μπορούμε να πούμε ότι η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση είναι σκόπιμο να θεωρηθεί ως ένα εκπαιδευτικό σύνολο, που εμπλέκεται με ενεργό τρόπο με την επιστημολογική πειθαρχία της εκπαίδευσης των ενηλίκων. Αυτό ισχύει καθώς η μεθοδολογία αλλά και η παιδαγωγική της εκπαίδευσης των ενηλίκων (μέθοδοι, τεχνικές κ.α.) μπορούν να συμβάλουν στην αποτελεσματικότητα της κατάρτισης ως προς το διδακτικό της μέρος και ως προς την αφομοίωση του αντικειμένου της κατάρτισης από τους εκπαιδευόμενους (Γούλας Χ.- Ζάγκος Χ. κ.α., 2013)

Στην αγγλική γλώσσα και στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία χρησιμοποιείται ο όρος Vocational Education and Training (VET), και η απόδοσή του στα ελληνικά έγινε ως Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Στην πραγματικότητα αποδίδεται ο όρος training ως κατάρτιση και όχι με τη βασική του ερμηνεία που είναι άσκηση ή εξάσκηση. Αυτή η αναντιστοιχία στην ορολογία, δεν είναι απλά και μόνο σημασιολογική, δείχνει τη σημασία που δίνει η ΕΕ για την ΕΕΚ και την πρακτική άσκηση, μέσω των νομικών και πολιτικών κειμένων των οργάνων της ΕΕ αλλά και της δραστηριότητας του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, του CEDEFOP.

2.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ο νόμος Ν. 2009/92., τον οποίο προαναφέραμε, ασχολείται με το ζήτημα της πρακτικής άσκησης εντελώς αποσπασματικά και δεν την εντάσσει στο δημιουργούμενο πλαίσιο της ΕΕΚ. Πιο συγκεκριμένα, το Αρθ. 5 § 3 προβλέπει τα ακόλουθα: *«Με αποφάσεις του Δ.Σ. του ΟΕΕΚ ρυθμίζεται η εκπαιδευτική διαδικασία στα ΙΕΚ, που μπορεί να περιλαμβάνει την εκπαίδευση στην τάξη ή σε εργαστήρια ή εξ αποστάσεως και να πραγματοποιείται με πλήρη ή μερική φοίτηση, καθώς και με εναλλασσόμενα στάδια εκπαίδευσης και ελεγχόμενης κατάρτισης στους χώρους εργασίας»*. Η συγκεκριμένη νομοθετική προσέγγιση άφησε αρκετά κενά, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η αξιολόγηση και ο έλεγχος των αποφάσεων του για τη διαμόρφωση της ΕΕΚ και ο ίδιος οργανισμός να μην έχει κάποιο σαφές πλαίσιο ως προς την δράση του

Η επόμενη νομοθετική προσέγγιση στο ζήτημα της ΕΕΚ έρχεται το 2003 με το Ν. 3191/2003, ο οποίος έχει ως δεδομένο τη μικρή σύνδεση της παρεχόμενης κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την ασυμβατότητα των παραμέτρων του θεσμικού πλαισίου για την ΕΕΚ. Επομένως επιχειρήθηκε η οργάνωση του συστήματος σε μια ολοκληρωμένη βάση, η διασύνδεση των επιμέρους μορφών επαγγελματικής κατάρτισης και η καθιέρωση της υποδομής για την πιστοποίηση των παρεχόμενων γνώσεων και δεξιοτήτων. Θεσμοθετείται «Το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της ΕΕΚ με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.)» βάση του οποίου ορίζεται το ολοκληρωμένο σύνολο λειτουργιών και μέσων δια των οποίων σχεδιάζεται και εφαρμόζεται η εθνική πολιτική για τη σύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς και για τη σύνδεση με την απασχόληση. (Μελέτη διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2015)

Ο σκοπός αυτού είναι η ικανοποίηση προσωπικών και κοινωνικών αναγκών σε γνώσεις και δεξιότητες και η κάλυψη των αναγκών της αγοράς εργασίας με επαγγελματικά στελέχη ειδικεύσεων και ειδικοτήτων, που είναι σε ζήτηση, με τα κατάλληλα προσόντα.

Στο πλαίσιο του Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α και στο άρθρο 4 παρ. 1, λειτουργούν και διασυνδέονται τα παρακάτω επιμέρους συστήματα:

- Το σύστημα έρευνας των αναγκών της αγοράς εργασίας (Σ1) : με φορέα υλοποίησης τον ΟΑΕΔ και τις υπηρεσίες του και την προσθήκη μιας Ανώνυμης Εταιρείας (Παρατηρητήριο Απασχόλησης – Ερευνητική Πληροφορική Α.Ε.), στην οποία ανατέθηκε η εκπόνηση ερευνών και μελετών. Η επιπρόσθετη αρμοδιότητα του Σ1 είναι η πληροφόρηση των υπολοίπων συστημάτων (Σ2-Σ6) για τις ανάγκες της αγοράς εργασίας σε ανθρώπινο δυναμικό και ειδικότητες
- Το σύστημα τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης (Σ2) : με σκοπό να προσφέρει στους εκπαιδευόμενους γνώσεις που συνδυάζουν τη γενική παιδεία με τις βασικές τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες
- Το σύστημα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης (Σ3): περιλαμβάνει τον ΟΕΕΚ, τα δημόσια και ιδιωτικά ΙΕΚ, καθώς και την «Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.» που ενσωμάτωσε όλα τα ΙΕΚ αρμοδιότητας ΟΑΕΔ.
- Το σύστημα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης (Σ4): αποσκοπεί στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, της κατάρτισης ή επανακατάρτισης, η οποία συμπληρώνει ή και αναβαθμίζει γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν από τα άλλα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ή και από επαγγελματική εμπειρία, με στόχους την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας, την επαγγελματική ανέλιξη και την προσωπική ανάπτυξη.
- Το σύστημα πιστοποίησης της επαγγελματικής κατάρτισης και των επαγγελματικών προσόντων (Σ5): φοίτηση σε πιστοποιημένους φορείς που οδηγούν στη λήψη πιστοποιητικού
- Το σύστημα συμβουλευτικής, επαγγελματικού εξοπλισμού και σύνδεσης με την αγορά εργασίας (Σ6): με κύρια αποστολή σύμφωνα με το αρθ.10 παρ.1 και 2ψ,τη σύνδεση με την απασχόληση των εκπαιδευόμενων ή καταρτιζόμενων και ως βασική λειτουργία του, ορίζεται η υποστήριξη σύνδεσης των εκπαιδευόμενων, των καταρτιζόμενων και των αποφοίτων με την αγορά εργασίας και η παρακολούθηση απασχολησιμότητα.

Από τις ανωτέρω νομοθετικές παρεμβάσεις διαπιστώνει κανείς ότι η λογική του νόμου

βρίσκεται στη διασύνδεση της κατάρτισης με τη αγορά εργασίας, αλλά εξαντλήθηκε σε επίπεδο στόχων και λειτουργίας, χωρίς να έχει πρακτική χρησιμότητα για τους ίδιους τους καταρτιζόμενους αλλά και τους εταίρους της αγοράς

Η αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γίνεται με τον Νόμο 4186/2013, όπου οι φορείς παροχής υπηρεσιών αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης είναι οι εξής:

- Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης-ΣΕΚ (παρέχει αρχική επαγγελματική κατάρτιση στους απόφοιτους της υποχρεωτικής τυπικής εκπαίδευσης).
- Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης-ΙΕΚ (παρέχει αρχική επαγγελματική κατάρτιση στους απόφοιτους της τυπικής μη υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ΓΕΛ, ΕΠΑΛ και ΣΕΚ).
- Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (παρέχει συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση, γενική εκπαίδευση ενηλίκων, επαγγελματικό προσανατολισμό και δια βίου συμβουλευτική).
- Κολλέγιο (παρέχει μη τυπική εκπαίδευση στους αποφοίτους της τυπικής μη υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, βάσει της §Θ', άρθ.1 Ν.4093/2012)

Η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει την εποπτεία των προαναφερθέντων φορέων, είτε είναι δημόσιοι είτε ιδιωτικοί

Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς παροχής μη τυπικής εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα παροχής Προγραμμάτων Σπουδών κατάρτισης και εξ' αποστάσεως κατάρτισης. Με την προϋπόθεση ότι αναφέρονται στο σύνολο μιας ειδικότητας, απονέμεται στους αποφοίτους μια βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης και έχουν το δικαίωμα της συμμετοχής στις διαδικασίες πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ.

Τα Προγράμματα Σπουδών ανά ειδικότητα της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης διαμορφώνονται και εποπτεύονται από τη ΓΓΔΒΜ ενώ η πιστοποίηση τους πραγματοποιείται από τον ΕΟΠΠΕΠ. Αυτά τα προγράμματα σπουδών μπορεί να συνδέουν τα μαθησιακά αποτελέσματα με πιστωτικές μονάδες, κατ' εφαρμογή του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και του European Credit System for Vocational and Education and Training, η απόδοση των οποίων επιτρέπει την ισοτιμία των τίτλων σπουδών και την κινητικότητα ανάμεσα σε διάφορα εκπαιδευτικά συστήματα και σε διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Κατά γενική ομολογία η γενική εκπαίδευση και οι πανεπιστημιακές σπουδές έχουν τον πρώτο λόγο στην Ελλάδα, την ίδια ώρα που η πολιτεία μέσα από μια πληθώρα νομοθετικών ρυθμίσεων προσπάθησε να αναδείξει την επαγγελματική εκπαίδευση ως ισότιμη εναλλακτική λύση. Επίσης, η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχει θεσμικά αναγνωρισμένη κατάρτιση και είναι ένας από τους κύριους πυλώνες μη τυπικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και έρευνες δείχνουν ότι οι απόφοιτοι αυτής αντιμετωπίζουν λιγότερες δυσκολίες στην εύρεση απασχόλησης από τους απόφοιτους της γενικής εκπαίδευσης.

Η επαγγελματική κατάρτιση βάση των βασικών επαγγελματικών δεξιοτήτων και γνώσεων που παρέχει επιδιώκει τα εξής:

- Να παρέχει επαγγελματική κατάρτιση
- Να διασφαλίζει κατάλληλα προσόντα μέσα από την παροχή επιστημονικών, επαγγελματικών, τεχνικών και πρακτικών γνώσεων
- Να παρέχει τη δυνατότητα ανάπτυξης δεξιοτήτων αντίστοιχων με την ειδικότητά τους
- Να παρέχει τη δυνατότητα ένταξης των συμμετεχόντων στην κοινωνία και την αγορά εργασίας
- Να διασφαλίζει την προσαρμογή των συμμετεχόντων στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της διαδικασίας προσαρμογής (Γούλας Χ., Ζάγκος Χ. κ.α., 2013)

Αρκετοί παράγοντες όμως είναι αυτοί που επηρεάζουν την επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα όπως τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, το πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο, το οικονομικό υπόβαθρο, η αγορά εργασίας και το επίπεδο εκπαίδευσης. Στις παρακάτω παραγράφους γίνεται μια αναφορά στους παράγοντες αυτούς.

2.3.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η τελευταία απογραφή στην Ελλάδα έγινε το 2011 και τα στοιχεία που καταγράφηκαν από αυτή είναι τα εξής(ΟΟΣΑ 2011):

- Κατοικούν 9.903.268 με ελληνική υπηκοότητα (303.270 λιγότεροι από το 2001)
- 199.101 άτομα με υπηκοότητα άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- 708.003 άτομα με υπηκοότητα λοιπών χωρών
- 4.825 άτομα χωρίς υπηκοότητα
- Χαμηλό ποσοστό γονιμότητας

Στους παραπάνω αριθμούς επιβάλλεται να προσθέσουμε και το μεταναστευτικό κύμα που πλήττει τη χώρα την τελευταία πενταετία και σχεδόν αυτόματα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι αλλαγές στα πληθυσμιακά αποτελούν μια σημαντική πρόκληση για την ανάπτυξη και την οικονομία της χώρας. Επίσης, οφείλουμε να συνυπολογίσουμε το γεγονός ότι δημιουργούνται νέα προβλήματα που σχετίζονται με την ένταξή τους στα συστήματα εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Σύμφωνα με την μελέτη του ΟΟΣΑ το 2011, το ενεργό εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 12% έως το 2050. Αυτό πρακτικά σημαίνει μικρότερες ασφαλιστικές εισφορές, ενώ το κράτος δαπανά μεγαλύτερα ποσά σε συστήματα ασφάλειας και υγείας.

2.3.2 ΠΟΛΙΤΙΚΟ- ΟΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η δημοσιονομική και οικονομική κρίση το 2010, καθώς και η υπαγωγή της χώρας μας στον ευρωπαϊκό μηχανισμό χρηματοπιστωτικής σταθερότητας άλλαξε ριζικά το πολιτικό σκηνικό, αλλά και την κοινωνική συνείδηση, το οποίο έγινε αντιληπτό είτε μέσω την αλλαγής της εκλογικής συμπεριφοράς, είτε μέσω των δυναμικών απεργιακών κινητοποιήσεων.

Σύμφωνα με τη Eurostat και την έκθεση που δημοσιεύτηκε το 2013, ήδη από τον πρώτο χρόνο έναρξης της κρίσης υπήρξε αύξηση πάνω από το 54% των νοικοκυριών όπου δεν εργαζόταν κανένα μέλος ή εργαζόταν κάτω από τρεις μήνες τον χρόνο. Το ποσό των ανέργων υπερδιπλασιάζεται, αλλά το ποσό των επιδοτούμενων ανέργων παραμένει σταθερό. Ο Ματσαγγάνης και άλλοι σε έρευνά τους το 2013, παρατηρούν ότι το ποσοστό της φτώχειας αυξήθηκε κατά 38%, με ταυτόχρονη μείωση των κοινωνικών δαπανών.

Τα άτομα με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας από ότι τα άτομα με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Eurostat το 2013, τα άτομα υποχρεωτικής εκπαίδευσης το 2012 αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας σε ποσοστό 28,7%, αντίστοιχα τα άτομα δευτεροβάθμιας ή Μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 24,2% και τα άτομα πανεπιστημιακής

εκπαίδευσης σε ποσοστό μόλις 9,4 %.

Πίνακας 1 :Κίνδυνος φτώχειας κατά επίπεδο εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την ΕΕ, 2005 - 2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Προσχολική, Πρωτοβάθμια και Πρώτος κύκλος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 0-2)								
ΕΕ-27	22,7	23,1	23,5	23,4	23,2	23,0	24,0	23,9
Ελλάδα	27,0	27,1	26,2	27,2	27,2	27,0	29,6	28,7
Δεύτερος κύκλος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μεταδευτεροβάθμια (μη τριτοβάθμια) εκπαίδευση(επίπεδα 3-4)								
ΕΕ-27	12,5	12,7	13,3	13,0	13,0	13,4	14,1	14,5
Ελλάδα	14,2	15,6	15,5	15,5	16,4	18,5	19,7	24,2
Πρώτος και Δεύτερος κύκλος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-6)								
ΕΕ-27	6,7	6,3	6,7	6,6	6,7	6,9	7,4	7,5
Ελλάδα	5,6	5,7	7,5	6,8	5,3	5,8	7,1	9,4

*Πηγή: Eurostat, ηλεκτρονική βάση δεδομένων 2013

Οι παράγοντες του υψηλού ποσοστού ανεργίας, και μάλιστα με την υψηλότερη ταχύτητα μεταξύ των χωρών της ΕΕ σημειώνοντας αύξηση 209% σε σχέση με το 2008, των περικοπών των συντάξεων και των μισθών, και τα αυξανόμενα μέτρα λιτότητας οδηγούν σε μείωση της καταναλωτικής δύναμης και απώλεια του κατά κεφαλήν εισοδήματος του ΑΕΠ. Οπότε παρά τη μείωση στο κόστος εργασίας, οι εισροές κεφαλαίων μιας και δεν υπάρχουν επενδύσεις σε μία χώρα που κυριολεκτικά παραπαίει παραμένουν χαμηλές.

2.3.3 ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όπως προαναφέραμε το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης συνδέεται με χαμηλότερα επίπεδα ανεργίας και στην ανώτατη τεχνολογική εκπαίδευση το ποσοστό ανεργίας παραμένει αρκετά υψηλό στο 30,6% το 2013(Eurostat 2014).

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ το ποσοστό ανεργίας είναι υψηλό και φτάνει στο 57,2 % στους νέους ηλικίας 15-24 και στις νέες γυναίκες φτάνει το 62,8%. Βέβαια, η υψηλή ανεργία των

νέων δεν είναι αποτέλεσμα μόνο της κρίσης. Ακόμα και σε χρονιές οικονομικής ευμάρειας από το 1983 και μετά η ανεργία των νέων ξεπερνούσε πάντα το 20%. Οι λόγοι πολλοί :

- Παρατεταμένος χρόνος μετάβασης των νέων από την εκπαίδευση στην εργασία
- Μαθητική διαρροή
- Έλλειψη επαγγελματικής εκπαίδευσης που να προσελκύει το ενδιαφέρον των νέων
- Λιγότερες δυνατότητες συνδυασμού σπουδών και εργασίας και
- Αδυναμία της ελληνικής αγοράς εργασίας να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας

Το 2012 η κυβέρνηση ξεκινά συντονισμένες προσπάθειες για τη μείωση της ανεργίας και παρουσιάζει σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και επιχειρηματικότητας των νέων, όπου περιλαμβάνεται η δημιουργία θέσεων εργασίας για τους νέους, η ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των συστημάτων μαθητείας, τη θέσπιση συστηματικών προγραμμάτων μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, την ενίσχυση της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού και την ενίσχυση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των νέων.

2.3.4 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το επίπεδο συμμετοχής στην εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι αρκετά υψηλό, αν δει κανείς την μελέτη της Ελληνικής Στατιστικής υπηρεσίας το 2013, όπου οι πτυχιούχοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι άνω του 30% , αλλά δε συμβαίνει το ίδιο με τα ποσοστά συμμετοχής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τα οποία είναι ιδιαίτερος χαμηλά.

Οι δύο βασικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται για την στρατηγική Ευρώπη 2020 είναι :τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και κατάρτιση και το τριτοβάθμιο μορφωτικό επίπεδο (tertiary educational attainment). Αυτοί οι δύο δείκτες, μαζί με άλλους όπως η «εκπαίδευση ενηλίκων» ή το «ποσοστό απασχόλησης των προσφάτως πτυχιούχων», φιγουράρουν ανάμεσα σε αυτούς που αναφέρονται στο Στρατηγικό πλαίσιο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση 2020 (ET 2020)

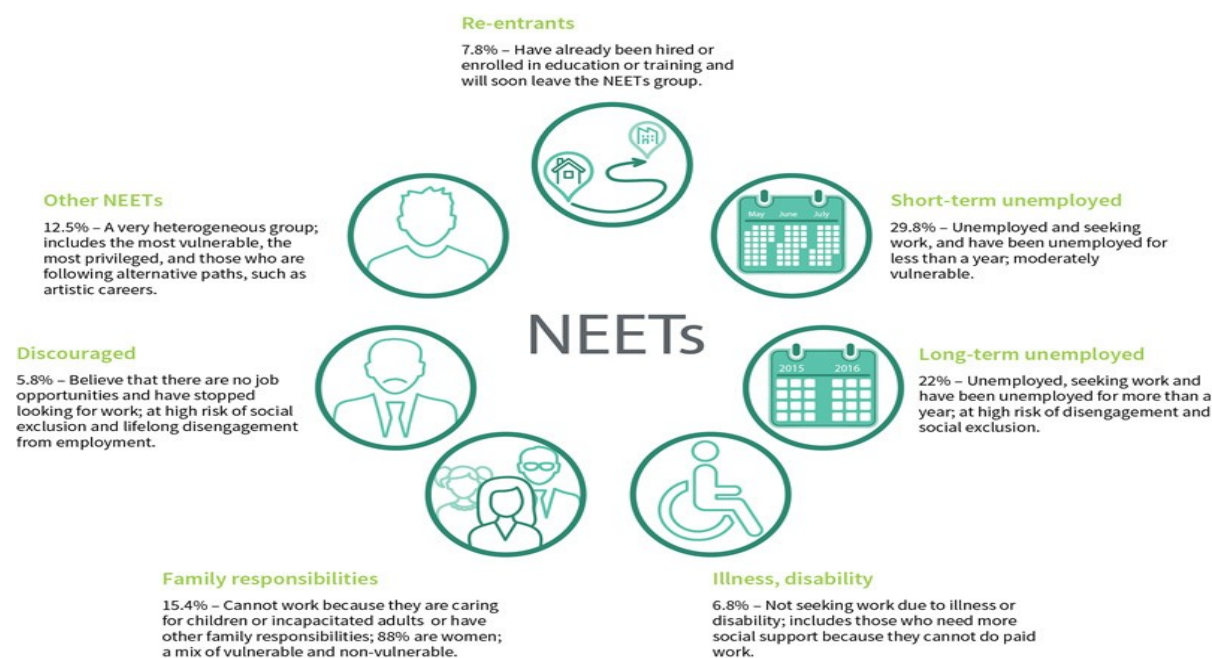
2.3.5 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ NEETs

Το φαινόμενο με την επιστημονική ορολογία NEETs (No Employment, Education, Training-

NEETs) δηλαδή νέοι χωρίς εργασία, εκπαίδευση – κατάρτιση, μπορεί να θεωρείται σχετικά νέος όρος μιας και αποδόθηκε με την παγκόσμια οικονομική κρίση, ωστόσο όμως ταυτοποιήθηκε στην Μεγάλη Βρετανία το 1990 και πήρε διαστάσεις σε πολλές περιοχές του πλανήτη και σε διαφορετικές διαστάσεις. Στην αρχή αφορούσε στην ηλικιακή ομάδα των 15-24, ύστερα όμως επεκτάθηκε για να καλύψει τις ηλικίες 15-29. Η έννοια αυτή συνδέεται κυρίως με την πρόωγη διακοπή από το σχολείο και καθορίζει ουσιαστικά έναν υπό-πληθυσμό που βιώνει έλλειψη ευκαιριών, κοινωνικό αποκλεισμό, μείωση κινήτρου και ευκαιριών. Ο διαχωρισμός του πληθυσμού των NEETs στην Ευρώπη, όπως βλέπουμε και στη σχηματική παράσταση που ακολουθεί και βάση έρευνας του Eurofound το 2018, γίνεται σε επτά ομάδες:

1. Βραχυπρόθεσμα άνεργοι
2. Μακροπρόθεσμα άνεργοι
3. Με οικογενειακές ευθύνες
4. Ασθενείς ή ανάπηροι
5. Απογοητευμένοι
6. Επανεντασσόμενοι
7. Υπόλοιποι NEETs

Σχήμα 1: Το φαινόμενο με την επιστημονική ορολογία Neets

*Πηγή : <https://www.eurofound.europa.eu/topic/neets>

Το ποσοστό των νέων που εντάσσονται στην υποομάδα των μακροχρόνια ανέργων είναι πολύ υψηλό και ταυτόχρονα το ποσοστό των επανεντασσόμενων πολύ χαμηλό. Ωστόσο ο διαχωρισμός αυτός μπορεί να συμβάλει στον εντοπισμό συγκεκριμένων ζητημάτων και χαρακτηριστικών, που θα μπορούσαν ενδεχομένως να διευθετηθούν με αποτελεσματικό τρόπο προσεκτικά εξατομικευμένες πρωτοβουλίες πολιτικής (Eurostat, 2016).

Στην ΕΕ-28, σύμφωνα με την Eurostat, υπήρχαν 11 κράτη μέλη που κατέγραψαν υψηλότερα ποσοστά NEETs από τον μέσο όρο της ΕΕ-28 κατά 18,3%. Το ενδιαφέρον έγκειται στο γεγονός ότι η Ιταλία και η Ελλάδα είχαν τα υψηλότερα ποσοστά και συγκεκριμένα το 1/3 των νέων ηλικίας 20-34 δεν απασχολούνται ούτε στην εκπαίδευση ούτε στην κατάρτιση. Ενώ αντίθετα τα χαμηλότερα ποσοστά συναντάμε στην Σουηδία, την Ισλανδία, το Λουξεμβούργο και την Ελβετία.

Μετά την χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, ο αριθμός ρεκόρ των NEETs, ανέρχεται σε 17 εκατομμύρια νέοι ηλικίας 20-34, που δεν είναι ούτε στην απασχόληση ούτε στην κατάρτιση και αντίστοιχα 7.5 εκατομμύρια νέων σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, που αντιστοιχούν στο 12,9 % των νέων Ευρωπαίων. (Eurostat, 2018)

Για αυτό το λόγο οι ανησυχίες των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής ότι μια ολόκληρη γενιά νέων στην ΕΕ θα μπορούσε να παραμείνει εκτός αγοράς εργασίας για τα επόμενα χρόνια αυξήθηκαν πολύ. Αυτό σημαίνει ταυτόχρονα κοινωνικό αποκλεισμό των νέων αλλά και σημαντική απώλεια αχρησιμοποίητης παραγωγικής ικανότητας, γεγονός που μεταφράζεται ως απώλεια κεφαλαίων. (European Commission, 2018)

2.4 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέσα από το νομοθετικό πλαίσιο θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια διερεύνηση της πορείας της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα από την σύσταση του Ελληνικού έτους έως και σήμερα.

Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση από τη σύσταση του ελληνικού κράτους μέχρι και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα λειτουργούσε χωρίς νομοθετικό πλαίσιο, αποσπασματικά και αυτόνομα. Το 1931 έρχεται ο πρώτος νόμος Ν. 5179/31, που αφορά στην λειτουργία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και ρυθμίζει θέματα σχετικά με τη διδασκαλία τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, αλλά και στην ίδρυση Τεχνικών Σχολών από

κοινότητες, δήμους, σωματεία και επιμελητήρια. (Παϊδούση, 2014, σ.18). Παρόλα αυτά όμως η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση δεν κατάφερε να ενσωματωθεί στο σχολικό πλαίσιο κυρίως εξαιτίας (Κωτσίκης, 1993, σ.361):

- α) της καθυστέρησης ενοποίησης του ελληνικού χώρου σε εθνικό και οικονομικό επίπεδο,
- β) της επικέντρωσης της εκπαίδευσης σε μη άμεσα παραγωγικούς κλάδους, αν εξαιρέσουμε την ίδρυση τεχνικών επαγγελματικών σχολών που ανήκουν στην ιδιωτική πρωτοβουλία και
- γ) της έλλειψης εδραίωσης εκπαιδευτικού συστήματος με σταθερές δομές λόγω πολιτικής αστάθειας

Μετά το τέλος του 2^{ου} Παγκοσμίου πολέμου έρχεται το Β.Δ. «Περί εκπαίδευσεως μαθητών και τεχνιτών» Αρ.3/06.06.52 (ΦΕΚ157/Α) και ιδρύονται «Σχολές μαθητείας». Θεωρείται μια πολύ σημαντική μεταρρύθμιση μιας και οι απόφοιτοι των σχολών αυτών πιστοποιούν τις γνώσεις τους με πτυχίο και γίνεται σαφές το που μπορούν να απασχοληθούν.

Το ενδιαφέρον ισχυροποιείται το 1955, όπου οι διεθνείς παράγοντες επενδύουν στην εκπαίδευση ως μέσο για την κοινωνικό οικονομική ανάπτυξη. Στην Ελλάδα, με το Νομοθετικό διάταγμα Ν.Δ.2961/54, όπου συστάθηκε ο Οργανισμός Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως Ανεργίας (ΟΑΑΑ) και αποτέλεσε πρόδρομο του ΟΑΕΔ και οι «σχολές μαθητείας» υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας και είναι εξαρτώμενες από τη διεύθυνση επαγγελματικού προσανατολισμού και τεχνικής εκπαίδευσης.

Ο επόμενος σταθμός για την Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση είναι το 1959 όπου έχουμε μια σειρά από νομοθετικά διατάγματα:

- Το Ν.Δ. 3971/1959 για την « Γενική, τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση», όπου προβλέπεται η δημιουργία της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργών Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ). (Παϊδούση, 2014, σ.18) και γίνεται πλέον αντιληπτή η ανάγκη διευρυμένης προσφοράς του αγαθού της εκπαίδευσης σε όλα τα κοινωνικά στρώματα.
- Το Ν.Δ. 3973/1959 «Περί Ενοποίησης και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσεως» (ΦΕΚ 187/Α' /7-9-1959), στο οποίο το Υπουργείο Παιδείας, ορίστηκε ως ο φορέας που θα επέπτενε όλες τις Επαγγελματικές Σχολές, οι οποίες εποπτεύονταν έως εκείνη τη στιγμή από ανεξάρτητα Υπουργεία (Κωτσίκης, 1993).

Τον Μάιο του 1965 κατατίθεται στην βουλή το νομοσχέδιο «Περί Τεχνικής Εκπαίδευσεως» όπου δινόταν ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική πρόοδο της χώρας μέσω της

επαγγελματικής ανάπτυξης. Οι προτάσεις όμως αυτές δεν εφαρμόστηκαν λόγω των πολιτικών εξελίξεων και της επιβολής της δικτατορίας του 1967. (Παϊδούση, 2014, σ.19).

Αμέσως μετά την δικτατορία έρχεται το Ν.Δ 580/1970 «Περί του προσωπικού των κατωτέρων και μέσων επαγγελματικών σχολών» (ΦΕΚ 139/24-6-1970), όπου ιδρύονται οι Μέσες και Κατώτερες Τεχνικές επαγγελματικές σχολές και με παρέμβαση της UNESCO προβλέπεται η παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών (Ιακωβίδης, 1998. Παναγιωτοπούλου, 1993 οπ. αναφ. στο Τσιγαρίδας, 2010. σ.35). Ταυτόχρονα, αλλά με άλλο Ν.Δ. 652/1970 ιδρύονται τα Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΚΑΤΕΕ)

Με το Ν. 576/1977 (ΦΕΚ 102/13-04-1977), οι έως τότε κατώτερες επαγγελματικές σχολές αντικαθίστανται από τις διετείς (Τ.Ε.Σ.) και οι Μέσες Τεχνικές σχολές μετατρέπονται σε Τ.Ε.Λ. (Τσιγαρίδας, 2010, σ.36). Η εισαγωγή ενός απόφοιτου γυμνασίου είτε στα Γενικά Λύκεια (Γ.Ε.Λ.) είτε στα Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια (Τ.Ε.Λ.), τα οποία ήταν ισότιμα, προϋπόθετε εξετάσεις, ενώ στις Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές γινόταν χωρίς εξετάσεις.

Το 1985 με το Ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167/30-09-1985) «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», η διάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης γίνεται ως εξής (Τσιγαρίδας, 2010, σ.37):.

- Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια (Τ.Ε.Λ) επεδίωκαν την εμβάθυνση των γενικών γνώσεων ενώ παρείχαν στους μαθητές τους τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και απαραίτητες για την επαγγελματική δραστηριότητα δεξιότητες.
- Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές (Τ.Ε.Σ), στις οποίες εντάσσονται στον δεύτερο κύκλο σπουδών οι σχολές μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. .).
- Ενιαία Πολυκλαδικά Λύκεια (Ε.Π.Λ.)
- Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (Σ.Ε.Κ), τα οποία συγκροτούνταν από τρεις τουλάχιστον σχολικές μονάδες και σε αυτά θα γινόταν η πρακτική άσκηση των Τ.Ε.Σ., Τ.Ε.Λ., Ε.Π.Λ. και Ο.Α.Ε.Δ.

Η επόμενη ουσιαστική μεταρρύθμιση έρχεται αρκετά χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 1998 με τον Ν.2640/98 (ΦΕΚ Α΄/206/3-9-1998), που αφορά στην ίδρυση των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε.). Εδώ πλέον έχουμε τον ορισμό τομέων και ειδικοτήτων δύο κύκλων σπουδών:

1. τον Α' κύκλο με διάρκεια 2 έτη, όπου ο μαθητής οδηγούνται στην παροχή τεχνολογικής παιδείας και στην απόκτηση εφοδίων για την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος και τη διαμόρφωση επαγγελματικής συνείδησης και

2. τον Β' κύκλο με διάρκεια 3 έτη σπουδών όπου γινόταν η διδασκαλία θεωρητικών και εργαστηριακών μαθημάτων σε μεγαλύτερο εύρος και βάθος. (Τσιγαρίδας, 2010, σ. 37).

Οπότε κάποιος μπορούσε να σταματήσει λαμβάνοντας το απολυτήριο μόνο του Α' κύκλου σπουδών χωρίς να είναι υποχρεωτική η συνέχεια για τον Β' κύκλο.

Ο επόμενος νόμος έρχεται 8 χρόνια μετά, ο Ν.3475/2006 όπου αφορά στην «Οργάνωση και Λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 146/Α, και ταυτόχρονα καταργεί τα Τ.Ε.Ε και δημιουργεί τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.).

Τα ΕΠΑ.Λ. παρέχουν απολυτήριο όπως ακριβώς και τα Γ.Ε.Λ. αμέσως μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών, αλλά και πτυχίο ειδικότητας. Αντίστοιχα οι ΕΠΑ.Σ. παρέχουν πτυχίο με δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος ή εγγραφής σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οι ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Παιδείας καταργούνται το 2014 με τον Ν. 4283-ΦΕΚ 189 Α' 10-09-2014 στο άρθρο 10 παρ.4

Με το Ν. 4186/13 (ΦΕΚ 193/17-9-2013) εισήχθη το Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας ΕΠΑΛ, εφαρμόζοντας το Δυϊκό σύστημα εκπαίδευσης, διάρκειας ενός σχολικού έτους. Το έτος αυτό αποτελεί μεταδευτεροβάθμιο κύκλο σπουδών των ΕΠΑΛ. Για το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο και τις εξελίξεις αυτού θα γίνει εκτενής αναφορά σε επόμενο κεφάλαιο της παρούσης μελέτης.

Θα ήταν όμως σοβαρή παράληψη να μην γίνει αναφορά σε μια μαύρη σελίδα στην ιστορία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και των ΕΠΑ.Λ., με την εφαρμογή των νόμων 4172/2013 και 4186/2013, όπου καταργήθηκαν 46 ειδικότητες από τις 110 στα ΕΠΑΛ και στις ΕΠΑΣ, με σοβαρές επιπτώσεις σε πάνω από 20.000 μαθητές/μαθήτριες και στις οικογένειές τους. Περισσότερα από 800 εργαστήρια των σχολείων όλης της χώρας σταμάτησαν να λειτουργούν. Με την ψήφιση του συγκεκριμένου νόμου τέθηκαν σε καθεστώς διαθεσιμότητας περίπου 2413 καθηγητές και αφορούσαν επαγγέλματα των Τομέων Υγείας και Πρόνοιας, Κομμωτικής και Αισθητικής και Γραφικών Τεχνών.

Ο Ν. 4325/2015 «Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμησης Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' /47/11-5-2015), ήρθε μόλις 2 χρόνια αργότερα με σκοπό να αποκαταστήσει την αδικία τόσο σε

σχέση με τους εκπαιδευτικούς που είχαν τεθεί σε διαθεσιμότητα, όσο και σε σχέση με τους μαθητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ – ΤΑΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

3.1 Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ – ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΑΕΔ

Η μαθητεία στην Ελλάδα, ως έννοια υφίσταται από την αρχαιότητα και πιο συγκεκριμένα από την Κλασική εποχή, όπου γίνονται σαφείς αναφορές για την ύπαρξη σχολών όπου οι νέοι μαθαίνουν τέχνες, όπως ναυπήγηση πλοίων, ξυλουργική, αγγειοπλαστική κ.α. Ως βασικό σύστημα εκπαίδευσης εξυπηρετούσε στην μεταβίβαση γνώσεων και δεξιοτήτων από τους έμπειρους τεχνίτες προς τους μαθητές.

Η ίδρυση των σχολών μαθητείας του ΟΑΕΔ γίνεται το 1950 με το Ν. 1542/1950 (ΦΕΚ Α17, άρθ. 1) και ανήκουν στο υπουργείο εργασίας. Μέχρι το σχολικό έτος 1979-1980, λειτουργούν υπό τον τίτλο Σχολές Παλαιού τύπου και οι μαθητές τους είναι απόφοιτοι Δημοτικού σχολείου. Την επόμενη σχολική χρονιά και κατά το έτος 1980-1981 καθιερώνονται πλέον οι σχολές Νέου Τύπου, όπου οι ηλικίες των μαθητών είναι 15-20 και είναι απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου ή εξατάξιου Γυμνασίου ή κατώτερης τεχνικής ή επαγγελματικής σχολής ή Λυκείου στα πλαίσια του Ν. 576/77. Οι μαθητές υποχρεούνται σε απογευματινές παρακολουθήσεις μαθημάτων ενώ τα πρωινά εργάζονται σε χώρους σχετικούς με την ειδικότητα που έχουν επιλέξει. (Κωτσίκης 2003).

Το σχολικό έτος 1984-1985, το Ν. 1346/1983 (αρθ. 14, παρ. 2), εισάγεται ο όρος δυικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές των σχολών μαθητείας του ΟΑΕΔ, φοιτούν τον πρώτο χρόνο αποκλειστικά στο σχολείο, ενώ τα επόμενα δύο έτη φοιτούν 2 μέρες την εβδομάδα στο σχολείο και παράλληλα εργάζονται σε επιχειρήσεις.

Οι Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ με το Ν. 1566/1985 ανήκαν στο δεύτερο κύκλο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως Τεχνικές Σχολές (ΤΕΣ) και Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια (ΤΕΛ). Μέχρι τότε η μαθητεία ανήκε στην άτυπη μάθηση και όχι σε μια οργανωμένη δομή από το Ελληνικό κράτος, σε αντίθεση με την Ευρώπη, και κυρίως την Γερμανία, όπου οι επαγγελματικές συντεχνίες επιβλέπουν τα συστήματα μαθητείας από τον 18^ο αιώνα και κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης καλούνται να καλύψουν τη μεγάλη ζήτηση σε εξειδικευμένους τεχνίτες. Το 1985 περνάει η μαθητεία στην τυπική εκπαίδευση και μάλιστα με μεγάλη επιτυχία μιας και τα στατιστικά δεδομένα για το έτος 1988-1989

παρουσιάζουν 10.584 μαθητές στον ΟΑΕΔ έναντι των 16.941 του συνόλου των σχολών του Υπουργείου Παιδείας (Αθανασούλα – Ρέππα, 2010).

Η επόμενη μεταρρύθμιση για τις σχολές μαθητείας ΤΕΣ και ΤΕΛ του ΟΑΕΔ έρχεται το σχολικό έτος 1999-2000 με το Ν. 2640/1998 (ΦΕΚ Α'/206/3-9-1998) και την Υ.Α. 40026/1999 (ΦΕΚ β'171/2-3-1999), όπου μετατρέπονται σε ΤΕΕ Α' κύκλου με διάρκεια φοίτησης τα τρία έτη, με το πρώτο έτος θεωρητικής και εργαστηριακής εκπαίδευσης στις σχολές και στα επόμενα δύο πρακτική άσκηση τεσσάρων ημερών στις επιχειρήσεις και παράλληλη εκπαίδευση στη σχολή ένα πρωινό και δύο απογεύματα. Με τον Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ Α'/286/29-12-2000, αρθ. 17) ιδρύονται και ΤΕΕ Β' κύκλου.

Το σχολικό έτος 2007-2008, τίθεται σε ισχύ ο Ν. 3475/2006 (ΦΕΚ 146/Α/13-7-2006) και η Υ.Α. 40041 (ΦΕΚ Β'639/27-4-2007), όπου λειτουργούν οι Επαγγελματικές σχολές μαθητείας (ΕΠΑ.Σ.), ανήκουν στην τυπική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι απόφοιτοι εξασφαλίζουν ισότιμα με τα πτυχία των αποφοίτων ΕΠΑΣ του Υπουργείου Παιδείας, επιπέδου ΙΙΙ (περ. γ' της παρ. 1 του Ν. 2009/1992) και δυνατότητα λήψης άδειας άσκησης επαγγέλματος. Όμως, στις 15/9/2014 σύμφωνα με το άρθρο 51 του Ν.4262/2014, οι ΕΠΑ.Σ του Υπουργείου παιδείας παύουν να λειτουργούν και οι ΕΠΑ.Σ. του ΟΑΕΔ παίρνουν παράταση πενταετίας έως το σχολικό έτος 2020-2021.

Οι απόφοιτοι των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, ανέρχονται κάθε χρόνο σε 10.000 – 11.000 και ασκούν την πρακτική τους σε ΔΕΚΟ, επιχειρήσεις ή ελευθέρους επαγγελματίες, επιδοτούμενοι με το 75% του κατώτατου ημερομισθίου (17,12 €), όπως ορίζεται από την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) και για τα τέσσερα εξάμηνα, χρήματα που προέρχονται από την συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Ταμείου (ΕΚΤ).

Η απορρόφηση των νέων μετά την αποφοίτηση τους από τις επαγγελματικές σχολές του ΟΑΕΔ είναι αρκετά μεγάλη και οι κοινωνικοί εταίροι αναφέρουν ότι το μοντέλο των σχολών μαθητείας αποτελεί μια καλή πρακτική, η οποία πρέπει να διατηρηθεί και να ενισχυθεί.

Επομένως, ο θεσμός της μαθητείας όπως εισήχθη στη χώρα μας και διαμορφώθηκε στα πλαίσια της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής ένωσης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και βάση των αποτελεσμάτων της, διευρύνθηκε μέσω της εφαρμογής της στα ΕΠΑ.Λ. ως μεταδευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση – Μεταλυκειακό έτος σπουδών.

3.2 ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Στο σύνολό τους οι εκπαιδευτικές πολιτικές σχεδιάζονται για να αντιμετωπίσουν τα φαινόμενα της κοινωνικής ανισότητας. Παρόλες τις διαρκείς προσπάθειες όμως τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και αδικίας συνεχίζουν να υπάρχουν. Η Παγκόσμια Διακήρυξη Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών μέσα από το άρθρο 1, αναφέρει ότι οι άνθρωποι γεννιούνται ίσοι σε ότι αφορά στην αξιοπρέπεια και στα δικαιώματά τους. (Παπασταμάτης, 2010, σ.43)

Για την επίτευξη ισότητας ευκαιριών δεν αρκεί μόνο η πρόσβαση στην εκπαίδευση, αλλά πρέπει να δοθεί προσοχή στις κοινωνικές συνθήκες και πηγές προκειμένου η εκπαίδευση να είναι αποτελεσματική, σε αντίθετη περίπτωση τα αποτελέσματα δεν θα είναι τα επιδιωκόμενα. Συνεπώς εκτός από την απλή πρόσβαση στην εκπαίδευση, χρειάζονται καλοί εκπαιδευτικοί, οι οποίοι να διαθέτουν επαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση και γενικά χρειάζεται καλή ποιότητα εκπαίδευσης (Παπασταμάτης, 2010, σελ. 40).

Τα στοιχεία που φέρνει στο φως ο CEDEFOP το 2014, δείχνουν ότι οι νέοι διαθέτουν υψηλότερο επίπεδο ειδίκευσης τόσο σε επίπεδο μόρφωσης όσο και δεξιοτήτων σε σχέση με το παρελθόν και υπολογίζεται ότι μέχρι το 2025 μόλις το 14% του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης θα είναι χαμηλής ειδίκευσης ή ανειδίκευτο, έναντι 30% το 2000. Οι εργοδότες κάνουν λόγο για αναντιστοιχία της θεωρητικής κατάρτισης των εργαζομένων με την πρακτική τους εφαρμογή. Αυτό σημαίνει ότι ενώ το επίπεδο των προσόντων είναι υψηλότερο από ποτέ, οι απόφοιτοι εισέρχονται στην αγορά εργασίας ουσιαστικά ανέτοιμοι. Η ασυμβατότητα στα αποτελέσματα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της αγοράς εργασίας, αναφέρεται ουσιαστικά στα κενά που έχουν να κάνουν με την αγορά εργασίας, τις επιχειρηματικές και εμπορικές πολιτικές, αλλά και την οικονομική και κοινωνική πολιτική. Αν λάβουμε υπόψιν ότι κάποιες γενικές δεξιότητες, όπως η επικοινωνία με τους πελάτες, η εργασία σε χώρο με συναδέλφους διαφορετικής ηλικίας ή και μορφωτικού επιπέδου, σε συνδυασμό με τις τεχνικές δεξιότητες, δεν διδάσκονται αλλά επιτυγχάνονται καλύτερα στον χώρο εργασίας, τότε ίσως μπορούμε να δικαιολογήσουμε το γεγονός αυτό.

Ο σύνδεσμος Ισπανών εργοδοτών και Βιομηχανιών με τη «λευκή βίβλο» που εξέδωσε για την εκπαίδευση καταγράφει την αγωνία του για την αδύναμη σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας με την αγορά εργασίας. Το αποτέλεσμα είναι η χαμηλή απασχολησιμότητα ειδικά των νέων αποφοίτων, που κρίνεται απαράδεκτο από κοινωνικής

πλευράς και επιζήμιο για τους νέους που δεν μπορούν να ξεκινήσουν τον επαγγελματικό τους βίο μετά την αποφοίτησή τους. Το αποτέλεσμα αυτό όμως είναι επιβαρυντικό για τις επιχειρήσεις, που ανακαλύπτουν ότι στην αγορά εργασίας δεν υπάρχει η προσφορά των δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να είναι ανταγωνιστικές και να έχουν την ικανότητα να προσφέρουν καλές και πολλές ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης στους νέους (ΣΕΒ, 2017). Έχει ενδιαφέρον ότι η δημοσίευση της Ισπανικής μελέτης συμπίπτει χρονικά με τη δημοσίευση μιας μελέτης από τους EY- O.P.A.-Endeavor Greece (Το λογότυπο EY, αναφέρεται στον παγκόσμιο οργανισμό, και μπορεί να αναφέρεται σε μία ή περισσότερες, από τις εταιρείες μέλη της Ernst & Young Global Limited, και O.P.A.- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Endeavor είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός στήριξης της επιχειρηματικότητα) και που καταγράφει συγκρίσιμα προβλήματα για την Ελλάδα

Τα προγράμματα Μαθητείας και ο τρόπος με τον οποίο συνδυάζουν την πρακτική άσκηση στο περιβάλλον εργασίας, με την σχολική μάθηση είναι η απάντηση στο πρόβλημα μας. Αν και η Μαθητεία όπως προαναφέραμε, αποτέλεσε την παλαιότερη μορφή εκπαίδευσης στην ιστορία της ανθρωπότητας και απαξιώθηκε ως μέθοδος με τη δημιουργία χωριστών από τις διαδικασίες κοινωνικής παραγωγής και αναπαραγωγής δομών, ωστόσο την τελευταία δεκαετία έχει αποκτήσει νέα αίγλη λόγω του ρόλου που κλήθηκε να διαδραματίσει η E.E.K. στις πολιτικές απασχόλησης καθώς και της αυξανόμενης πίεσης για απόκτηση επικαιροποιημένων δεξιοτήτων.

Η Μαθητεία ή αλλιώς το Δυϊκό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, αναδείχθηκε τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα ως κεντρικό θέμα συζήτησης και χάραξης πολιτικής για την εκπαίδευση και την εργασία (Παιδούση, Δυϊκό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης: η γερμανική αφήγηση για τη σύνδεση εκπαίδευσης & αγοράς εργασίας, 2014). Σύμφωνα με τον CEDEFOP, χώρες όπως η Αυστρία και η Γερμανία που εφαρμόζουν το Δυϊκό σύστημα εκπαίδευσης διατηρούν την ανεργία σε χαμηλά επίπεδα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission, 2013c), μέσω της ιστοσελίδας της καταγράφει μια λίστα πλεονεκτημάτων που αφορούν τόσο στον εκπαιδευόμενο όσο και στον εργοδότη, κάνοντας λόγο για πολύτιμες δεξιότητες που αποκτούν στον χώρο εργασίας και για καθαρό κέρδος από την επένδυση τους αντίστοιχα.

Μια άλλη πτυχή χρησιμότητας της μαθητείας είναι το γεγονός ότι συμβάλλει στη μείωση του ποσοστού της πρόωρης εγκατάλειψης. Σύμφωνα με τον CEDEFOP (2015a), οι χώρες με υψηλό ποσοστό θέσεων μαθητείας δείχνουν να παρουσιάζουν μειωμένα ποσοστά πρόωρης

εγκατάλειψης. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι, «*οι Μαθητείες επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους που προέρχονται από μειονεκτούσες ομάδες και δεν έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης των σπουδών τους με ίδια μέσα να συνδυάσουν τη μάθηση με την αμειβόμενη εργασία*» (CEDEFOP, 2015a, σ. 4).

Η εφαρμογή των προγραμμάτων μαθητείας ουσιαστικά συμβάλλει στην αύξηση της ικανότητας μιας επιχείρησης για καινοτομία, ανταγωνισμό και ανάπτυξη. Μεγάλη σχετική βιβλιογραφία, με πιο αντιπροσωπευτική των Lietzmann & Mayerl, όπου επιχειρηματολογούν με μια σειρά ωφελειών που αποκτά η επιχείρηση από την εφαρμογή προγραμμάτων Μαθητείας. Πιο συγκεκριμένα, τα προγράμματα μαθητείας δύνανται να:

- Να καταρτίσουν εξειδικευμένο προσωπικό, εκπαιδευμένο στις ιδιαίτερες ανάγκες της επιχείρησης
- Να προωθήσουν την ανταγωνιστικότητα της επιχείρησης μιας και η κατάρτιση του προσωπικού γίνεται βάσει των αναγκών και των προτεραιοτήτων της.
- Να βελτιώσουν τις συνθήκες για καινοτομία
- Να διασφαλίσουν το γεγονός ότι θα εισρέουν νέοι άνθρωποι, με νέες και καινοτόμες ιδέες ώστε να δίνουν συνεχώς διαφορετική και φρέσκια πνοή στο εργασιακό περιβάλλον.
- Να αποφύγουν κόστη που προέρχονται από την αναζήτηση και την εκμάθηση προσωπικού.
- Να θέσουν τη βάση της παραγωγικότητας στους μαθητευόμενους ώστε να κατανοήσουν ότι μπορούν να παράγουν ακόμη και κατά τη διάρκεια της Μαθητείας τους
- Να ωθήσουν τους μαθητευόμενους ώστε να αισθανθούν κομμάτι της επιχείρησης
- Να ενδυναμώσουν την εικόνα της επιχείρησης.

Για να λειτουργήσουν τα οφέλη της Μαθητείας πολλαπλασιαστικά είναι σκόπιμο να υπάρξουν κάποιες προϋποθέσεις. Πρώτη και βασική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη σαφών κατευθυντήριων γραμμών ποιότητας για τα προγράμματα πρακτικής άσκησης και μαθητείας σε όλη την Ευρώπη. Μια έρευνα του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Νεολαίας (Dyrnes, 2011) σχετικά με την ποιότητα της πρακτικής άσκησης στην Ευρώπη αναφέρει ότι υπάρχει έλλειψη εκπαιδευτικών στόχων στις πρακτικές ασκήσεις και χρησιμοποιώντας αυτό δεν παρέχουν κοινωνική προστασία και ασφάλεια, θέματα που χαρακτηρίζουν την αμειβόμενη εργασία. Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας (European Youth Forum, 2013), προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτά τα κακώς κείμενα από την εφαρμογή των συστημάτων πρακτικής άσκησης ανέπτυξε

μια μορφή συνεργασίας με τις οργανώσεις νεολαίας, τους εργοδότες, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους μη κυβερνητικούς οργανισμούς και δημιούργησαν τον Ευρωπαϊκό Καταστατικό Χάρτη Ποιότητας για την Πρακτική Άσκηση και Μαθητεία, όπου καθορίζονται τα ελάχιστα κριτήρια για την διασφάλιση της περιόδου πρακτικής άσκησης.

Όσο αδιαμφισβήτητο είναι το γεγονός της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων πρακτικής, άλλο τόσο είναι και τα προβλήματα που αφορούν στην αμοιβή των μαθητευομένων. Έτσι, μια σχετική έρευνα καταγράφει ότι *«το 75% των συμμετεχόντων σε προγράμματα πρακτικής δήλωσαν ότι ελάμβαναν ανεπαρκή ή μηδενική αμοιβή για την πρακτική τους»* (Dynges, 2011, σ.33). Αυτό αυτομάτως, εκτός του γεγονότος ότι υπονομεύει τον θεσμό της πρακτικής άσκησης και μαθητείας, καθιστά τον μαθητευόμενο ανίκανο να την ολοκληρώσει χωρίς την χρηματοδότηση από την οικογένεια ή άλλους πόρους.

Οφείλουμε να διασφαλίσουμε την ποιότητα των προγραμμάτων μαθητείας τόσο ως προς το μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος όσο και εκτός αυτού. Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνει ότι η ισχυρή διασφάλιση της ποιότητας, η ύπαρξη συμφωνίας για την πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης αλλά και η καθοδήγηση υψηλής ποιότητας για την επαγγελματική εξέλιξη του εκπαιδευόμενου αποτελούν τους βασικούς παράγοντες επιτυχίας των υφιστάμενων συστημάτων Μαθητείας σε όλη την Ευρώπη (European Commission, 2013b)

3.3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Βάση των όσων προαναφέραμε η Μαθητεία αλλά και η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, αποτελούν σημαντικά θέματα και απασχολούν τις εκπαιδευτικές πολιτικές που ακολουθούνται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο (Porcago, 2013).

Έτσι, στις 12 Νοεμβρίου 2002, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την προώθηση της ενισχυμένης συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2003). Λίγο αργότερα, η κοινώς αποκαλούμενη «Διακήρυξη της Κοπεγχάγης», ήρθε να επισφραγίσει την παραπάνω σύμπραξη και ειδικότερα *«είχε ως στόχο τη συμβολή στην ενίσχυση του ρόλου της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε ό,τι αφορά την ανταγωνιστικότητα, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή»* (ΓΣΕΒΕ, 2010, σ.4).

Την επιτυχία της Διακήρυξης της Κοπεγχάγης, ακολούθησε το ανακοινωθέν του Μάαστριχτ, αναφορικά με την επίτευξη των στόχων και των μέτρων για την βελτίωση και την αύξηση της διαφάνειας του προφίλ της Ε.Ε.Κ. σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2004).

Το 2006 ακολούθησε το ανακοινωθέν του Ελσίνκι για την «Αυξημένη Ευρωπαϊκή Συνεργασία στην Ε.Ε.Κ.», όπου και αξιολογήθηκε η διαδικασία της Κοπεγχάγης και επανεξετάστηκαν οι προτεραιότητες και οι στρατηγικές της (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2006) και πάνω στο ίδιο πλαίσιο το ανακοινωθέν στο Μπορντό το 2008.

Στις 9 Ιουνίου 2010 ανακοινώθηκε η μελλοντική ατζέντα για την Ευρωπαϊκή πολιτική της Ε.Ε.Κ. υπό τον τίτλο ανακοίνωση «Μια νέα ώθηση για ευρωπαϊκή συνεργασία στην Ε.Ε.Κ. για την υποστήριξη της στρατηγικής "Ευρώπη 2020"». (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010). Οι στόχοι όμως της Ευρωπαϊκής συνεργασίας, στηριζόμενοι στις αρχές της διαδικασίας της Κοπεγχάγης, καθορίστηκαν στην Μπριζ προς τα τέλη του 2010.

Επόμενος σταθμός, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο Νοέμβριος 2012 και το ανακοινωθέν με τίτλο «Ανασχεδιασμός της Εκπαίδευσης», μετατόπισε το κέντρο βάρους στην εκπαίδευση βάσει της εργασίας. Έτσι, υπό την ομπρέλα του ανασχεδιασμού έξι κράτη μέλη της Ευρώπης, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, υπέγραψαν στην Γερμανία το μνημόνιο «Ενίσχυση της Συνεργασίας στον Τομέα της Ε.Ε.Κ.»

Ταυτόχρονα, συντάχθηκε ένα πρόγραμμα, για την «Απασχόληση των νέων», το οποίο είχε ως στόχο να διοχετεύσει νέους από την εκπαίδευση στην εργασία σε μικρό χρονικό διάστημα (λίγους μήνες) και τη δημιουργία «Ευρωπαϊκής Συμμαχίας για θέσεις Μαθητείας» (European Alliance for Apprenticeships), η οποία είχε σκοπό την διάδοση του δυικού συστήματος (Ιωαννίδου & Σταύρου, 2013). Η Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις Μαθητείας, ως πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εγκαινιάστηκε για πρώτη φορά στην Λειψία της Γερμανίας στις 2 Ιουλίου 2012, με στόχο την αύξηση της ποσότητας, της ποιότητας και της προσφοράς θέσεων μαθητείας από χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης (European Commission, 2015b)

Η Συμμαχία έφερε σε επαφή παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, δημόσιες αρχές, βιομηχανία και βιοτεχνία, εμπορικά επιμελητήρια, επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους, περιφέρειες, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, ομάδες προβληματισμού και ερευνητικά ιδρύματα, με σκοπό τη διευκόλυνση στη δικτύωση, τη συνεργασία και την ανταλλαγή ορθών

πρακτικών, και την προώθηση προγραμμάτων μαθητείας και πρωτοβουλιών σε όλη την Ευρώπη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015β)

Το 2015 στην Ρίγα επικαιροποιήθηκαν οι στόχοι για την περίοδο 2015 – 2020, όπου μεταξύ άλλων αποφασίστηκε η προώθηση της μάθησης στο χώρο εργασίας, όπως και η πρόβλεψη προγραμμάτων για την αρχική και συνεχή επαγγελματική εξέλιξη των καθηγητών, εκπαιδευτών και καθοδηγητών της Ε.Ε.Κ. όχι μόνο σε σχολικά περιβάλλοντα αλλά και σε χώρους εργασίας (EUR-LEX, 2016).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2017, ενέκρινε την πρόταση για ποιοτικές και αποτελεσματικές θέσεις μαθητείας και καθόρισε επτά κριτήρια που αφορούν τις συνθήκες μάθησης και εργασίας (European Commission, 2017).

Εν κατακλείδι, οι πιο πρόσφατες επικαιροποιημένες θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την Μαθητεία, έρχονται τον Μάρτιο του 2018, όπου και υπογράφεται η συμφωνία των κρατών μελών σχετικά με τα ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα Μαθητείας και τον Νοέμβριο 2018 όπου εγκαινιάστηκαν νέες υπηρεσίες στήριξης της Μαθητείας. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)

Από τα παραπάνω, συμπεραίνει κανείς ότι η στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης όλα αυτά τα χρόνια ήταν θετική και αν ανατρέξει κάποιος στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα δει ότι η Μαθητεία αναφέρεται ως μια επιτυχημένη μορφή εκμάθησης με βάση την εργασία η οποία διευκολύνει τη μετάβαση από την εκπαίδευση και την κατάρτιση στην εργασία (European Commission, 2013c).

3.3.1 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ UNESCO 2030

Στα πλαίσια της Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής έχουν γίνει διαρθρωτικά βήματα, τα οποία έχουν ξεπεράσει τα σύνορα της Ευρώπης, για τη βελτίωση της εκπαίδευσης σε παγκόσμια κλίμακα και η ατζέντα της UNESCO είναι το πιο σημαντικό από αυτά με βάθος χρόνου επίτευξης στόχων το 2030.

Η διακήρυξη Incheon στο παγκόσμιο φόρουμ για την εκπαίδευση (WEF) τον Μάιο του 2015, ήταν ο πρόδρομος για την εκπαιδευτική ατζέντα της UNESCO 2030. Περισσότερες από 100 χώρες με 1600 συμμετέχοντες δεσμεύτηκαν να εξασφαλιστεί ότι οι δάσκαλοι και οι καθηγητές που ενδυναμώνονται, προσλαμβάνονται επαρκώς, είναι καλά εκπαιδευμένοι, κατέχουν τα επαγγελματικά προσόντα, με παροχή κινήτρων και υποστήριξης, είναι καλά

εξοπλισμένοι, αποτελεσματικοί και αποδοτικοί για τα κυβερνητικά συστήματα.(UNESCO, 2015a)

Στην έκθεση των Wheelahan, L. και Moodie, G. (2016), φαίνεται ότι η Παγκόσμια Εκπαιδευτική Ατζέντα της UNESCO (2030) θέτει την οπτική της εκπαίδευσης για την επόμενη δεκαπενταετία και περιλαμβάνει 17 βιώσιμους αναπτυξιακούς στόχους. Η διαφορά της εκπαιδευτικής πολιτικής 2030, με άλλες προγενέστερες στρατηγικές, είναι ότι στη συγκεκριμένη, τονίζονται οι ευκαιρίες δια βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης, της ανώτερης εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης ενηλίκων. “Στόχος 4.3: Έως το 2030, διασφαλίζεται η ίση πρόσβαση για όλους τους άνδρες και τις γυναίκες σε προσιτή και ποιοτική τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, περιλαμβανομένου του πανεπιστημίου” (UNESCO, 2015a:15) και “Στόχος 4.4: Έως το 2030, επιδιώκεται η σημαντική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων που έχουν συναφείς ικανότητες, περιλαμβανομένων τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων για εργασιακή απασχόληση, αξιοπρεπή εργασία και επιχειρηματικότητα” (UNESCO, 2015a, σ.16).

Αναφορικά με την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση στη σύσταση της UNESCO το Νοέμβριο του 2015 και ενώ παρουσιάζεται ένα όραμα για τον ρόλο της επαγγελματικής εκπαίδευσης, οι κυβερνήσεις κράτησαν μια πιο αδιάφορη στάση απέναντι σε αυτό, ψάχνοντας άλλες πηγές χρηματοδότησης που πιθανόν να ενέχουν τον κίνδυνο της ιδιωτικοποίησης των σχολών αυτών και επομένως τον αποκλεισμό αρκετών χιλιάδων νέων από τέτοιου είδους εκπαίδευση. Παρόλα αυτά το προσχέδιο της UNESCO (2016) για την Στρατηγική της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Draft Strategy for Technical and Vocational Education and Training (TVET) (2016–2021) είναι μια μεσοπρόθεσμη στρατηγική εργασίας προς την εκπαιδευτική Ατζέντα 2030.

3.4 Η ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΕΚ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Η ΕΕΚ υπήρξε για χρόνια αποσπασματική, με νομικό πλαίσιο σύνθετο και πολύπλοκο, χωρίς σαφής και σταθερή εκπαιδευτική πολιτική από μεριάς κράτους και για αυτό θεωρούνταν για χρόνια μια επιλογή δεύτερης κατηγορίας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ελάχιστοι σπουδαστές να επιλέγουν την ΕΕΚ και ταυτόχρονα ένα μεγάλο ποσοστό μαθητικής διαρροής.

Το Υπουργείο Παιδείας προκειμένου να αντιμετωπίσει όλες αυτές τις δυσκολίες του συστήματος τον Απρίλιο του 2016, εξέδωσε το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την αναβάθμιση των δομών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Μαθητείας(ΕΕΚ). Στόχοι του Υπουργείου αποτέλεσαν οι εξής(ΥΠΕΠΘ, Στρατηγικό πλαίσιο ΕΕΚ, σ.4):

- Αναβάθμιση της ΕΕΚ μέσα από την ενίσχυση του κοινωνικού της ρόλου
- Στενότερη σύνδεση με την αγορά εργασίας και την οικονομία με στόχο την αμοιβαία βελτίωση
- Ισχυρότερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων
- Αποκέντρωση και ενίσχυση των πρωτοβουλιών σε επίπεδο εκπαιδευτικής μονάδας, της παιδαγωγικής ελευθερίας και της συλλογικής δράσης των εκπαιδευτικών
- Ύπαρξη θεσμοθετημένων επαγγελματικών δικαιωμάτων τα οποία να εδράζονται πάνω σε περιγράμματα υπαρκτών επαγγελμάτων που υφίστανται στην αγορά εργασίας
- Ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ στους νέους και
- Συνολικά βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης ΕΕΚ

Το όραμα πάνω στο οποίο βασίστηκε το Στρατηγικό πλαίσιο, αποτελείται από τρεις άξονες:

1. Αναγνώριση και ενίσχυση του κοινωνικού ρόλου της ΕΕΚ.
2. Αναβάθμιση του εργασιακού ρόλου της ΕΕΚ
3. Σύνδεση της ΕΕΚ με το συνολικό αναπτυξιακό σχεδιασμό της χώρας.

3.4.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΕΚ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Είναι αναμφισβήτητο το γεγονός ότι το Στρατηγικό Πλαίσιο δεν ακολουθεί τις στρατηγικές χρόνων, αλλά λαμβάνοντας υπόψιν τις πραγματικές ανάγκες όχι μόνο της Ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας αλλά και την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, του επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού διέπτετε από μια νέα λογική.

Σύμφωνα λοιπόν με αυτή τη λογική ορίζονται 10 Στρατηγικές κατευθύνσεις, και η κάθε μια από αυτές αναλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις. Μια σχηματική αναπαράσταση φαίνεται στον παρακάτω πίνακα ΥΠΠΕΘ (2016)

Πίνακας 2 : Μεταρρυθμίσεις και Στρατηγικές Κατευθύνσεις στην ΕΕΚ

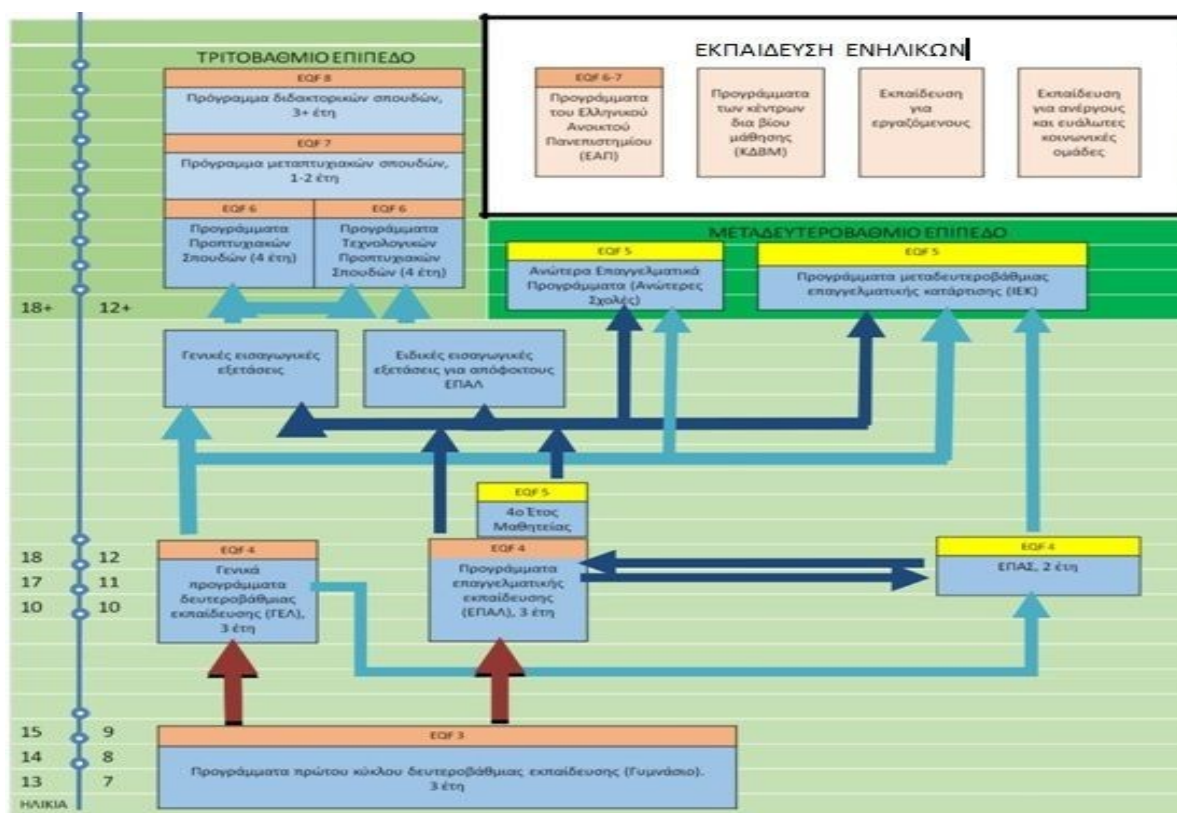
Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας, (σ. 7)

Προκειμένου να γίνει ο σχεδιασμός των μεταρρυθμίσεων στην ΕΕΚ, οι συντάκτες και εκπονητές του Στρατηγικού πλαισίου του ΥΠΕΠΘ το 2016 έλαβαν υπόψιν τους τις εξής παραμέτρους :

1. Την κατάσταση της ΕΕΚ, με τα θετικά και τα αρνητικά χαρακτηριστικά της , το ανθρώπινο δυναμικό αυτής (όπως αυτό προσδιορίζεται από τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευτές, τους μαθητές και τους καταρτιζόμενους) και τις υπάρχουσες υποδομές.
2. Την ύπαρξη χρηματοδότησης, η οποία είναι διαθέσιμη και προβλέπεται για την περίοδο των αλλαγών
3. Την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και την αγορά εργασίας
4. Την τρέχουσα κατάσταση στην Ευρώπη τόσο ως προς την οικονομία όσο και ως προς την εκπαίδευση
5. Τις προτάσεις και την εμπειρία των εκπαιδευτικών/ εκπαιδευτών
6. Τις πολιτικές δεσμεύσεις απέναντι στον Ελληνικό λαό για μείωση των ποσοστών ανεργίας και τέλος
7. Τα συμπεράσματα των επιστημονικών αναλύσεων

Οι μεταρρυθμίσεις διαμόρφωσαν την εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα , όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα 3:

Πίνακας 3: Το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα

*Πηγή: ΥΠΠΕΘ (2016), Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας, (σ. 63)

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις, δημιουργήθηκε ένα διακριτό σχέδιο δράσης, που θύμιζε και το εφαρμοζόμενο μοντέλο μαθητείας στις σχολές ΕΠΑ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ, για την αναβάθμιση και διεύρυνση της μαθητείας το οποίο ξεκίνησε να εφαρμόζεται σταδιακά.

Ανά ΚΠΑ του Ο.Α.Ε.Δ συστήνεται Συντονιστική Επιτροπή Πρακτικής της Μαθητείας, η οποία θα δρα με βάση τις κατευθύνσεις που θα λαμβάνει από την Εθνική και την Τεχνική Επιτροπή για την ΕΕΚ. και η μαθητεία θα διεξάγεται στις ακόλουθες δομές,

- στις ΕΠΑΣ μαθητείας (με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους, του οποίου η ισχύς παρατείνεται),
- στο Μεταδευτεροβάθμιο 4ο έτος των (ΕΠΑΛ) με βάση τις προβλέψεις του Ν.4186/2013 (ΦΕΚ 193 Α/17-9-2013) και τον Ν. 4386/2016 (ΦΕΚ 83 Α/11-06- 2016)
- στα ΙΕΚ, όπου προβλέπεται υποχρεωτικό εξάμηνο είτε πρακτικής άσκησης είτε μαθητείας. (ΥΠΕΠΘ, Στρατηγικό πλαίσιο, σελ.67)

3.4.2 ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΕΚ

Γεγονός είναι ότι η ΕΕΚ απευθύνεται σε άτομα διαφορετικής ηλικίας και διαφορετικών μαθησιακών αναγκών, ως εκ τούτου οι εκπαιδευτικές της δομές ανήκουν σε διαφορετικές βαθμίδες ή Υπουργεία. Επομένως, προκειμένου να επιτευχθεί η αξιολόγηση αλλά και ο επανασχεδιασμός της ΕΕΚ κρίθηκε απαραίτητο να δημιουργηθεί το κατάλληλο σύστημα διακυβέρνησης, με τους εξής στόχους (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας ,2016):

1. την άμεση μεγιστοποίηση του οφέλους από την αξιοποίηση υπαρχουσών/όντων δομών/φορέων/εμπλεκόμενων που δραστηριοποιούνται στην ΕΕΚ,
2. αποφυγή τυχόν ασυμβατοτήτων (πχ. υλοποίηση ΕΕΚ και πιστοποίηση), και
3. διευκόλυνση, μεταξύ άλλων, στην ομαλή εφαρμογή συστήματος ποιότητας στην ΕΕΚ.

Το σύστημα διακυβέρνησης της ΕΕΚ έχει 3 επίπεδα (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας ,2016):

1. Επίπεδο Λήψης αποφάσεων όπου εντάσσονται τα δύο συναρμόδια Υπουργεία (ΥΠΠΕΘ και Υπ. Εργασίας), τα οποία είναι επιφορτισμένα με τη συνολική λήψη αποφάσεων για τη στρατηγική της ΕΕΚ.,
2. Επίπεδο Συντονισμού και Παρακολούθησης της εφαρμογής της Στρατηγικής για την αναβάθμιση της ΕΕΚ/ Μαθητείας, όπου εντάσσονται τα ακόλουθα όργανα, που θα συσταθούν με ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας:
 - *Εθνική Επιτροπή*, που φέρει την ευθύνη της συνολικής διακυβέρνησης της ΕΕΚ και το συντονισμό/παρακολούθηση της εφαρμογής των δράσεων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την ΕΕΚ και τη Μαθητεία. Συνδέεται με το επίπεδο λήψης απόφασης καθώς η Εθνική Επιτροπή εισηγείται στο ΥΠΠΕΘ αλλά και στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στους τομείς αρμοδιότητάς του
 - *Τεχνική Επιτροπή*, με αρμοδιότητα την υποστήριξη της Εθνικής Επιτροπής και την παρακολούθηση της εφαρμογής του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την ΕΕΚ και τη Μαθητεία. Συστήνεται επίσης με ΚΥΑ των συναρμόδιων Υπουργείων και εκπρόσωποι τους συμμετέχουν σε αυτή. Η Τεχνική Επιτροπή εισηγείται προς την Εθνική Επιτροπή για θέματα όπως: ο εξορθολογισμός των ειδικοτήτων της ΕΕΚ, αναβάθμιση/επικαιροποίηση των επαγγελματικών προγραμμάτων, συντονισμό των επιμέρους δράσεων για την ανάπτυξη της μαθητείας κ.α.

3. Επίπεδο Υλοποίησης, στο οποίο εντάσσονται οι ακόλουθες βασικές εργασίες που καλείται να συντονίσει η Τεχνική Επιτροπή και να υλοποιήσουν οι αρμόδιοι φορείς των συναρμόδιων Υπουργείων:

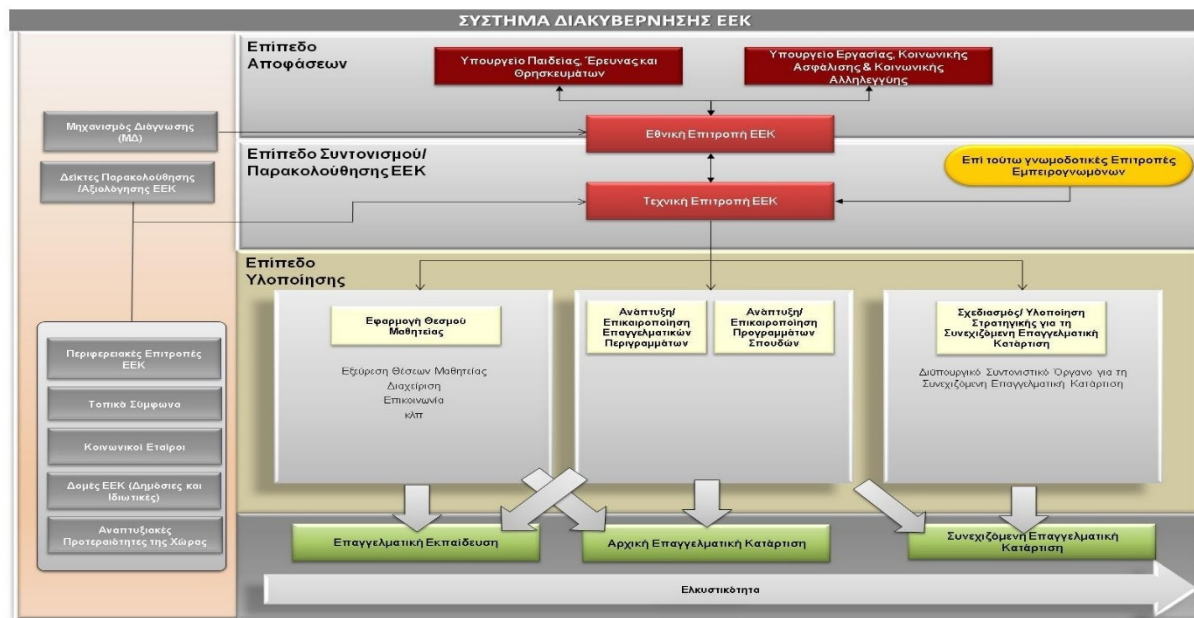
α)εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας, με δράσεις όπως είναι η διαχείριση του θεσμού της Μαθητείας (λειτουργία Κέντρου Προώθησης Απασχόλησης ΚΠΑ ,πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης θέσεων Μαθητείας), η εξεύρεση θέσεων Μαθητείας, ο σχεδιασμός και η οργάνωση τοπικών συμπράξεων, ο σχεδιασμός δράσεων διαμεσολάβησης κ.α.

β)ανάπτυξη και επικαιροποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων και Προγραμμάτων Σπουδών, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Τεχνικής Επιτροπής με συμμετοχή του ΙΕΠ, του ΕΟΠΠΕΠ, και των διευθύνσεων εκπαίδευσης των συναρμόδιων Υπουργείων και

γ)διαδικασία σχεδιασμού και παρακολούθησης της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται το σύστημα διακυβέρνησης της ΕΕΚ σε όλα τα επίπεδα χωρίς όμως να παρουσιάζονται οι επιμέρους δράσεις παρά μόνο οι διαδικασίες που απαιτούν υψηλό επίπεδο συντονισμού.

Πίνακας 4:Σύστημα Διακυβέρνησης ΕΕΚ

*Πηγή :ΥΠΠΕΘ (2016β), Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας(σελ. 76)

3.4.3 ΑΞΟΝΕΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Η αναβάθμιση και διεύρυνση του θεσμού της μαθητείας επιτυγχάνεται μέσω των ακόλουθων αξόνων:

Α. Διασφάλιση της ποιότητας: αναφέρεται στην ικανοποίηση των γενικών στόχων της μαθητείας, των ειδικών στόχων που προκύπτουν από τη διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων, των κλαδικών οργανώσεων, των επιστημονικών φορέων, της διασφάλισης της συμβατότητας με τα αποτελέσματα του συστήματος διάγνωσης αναγκών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο καθώς και του πλαισίου ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών.

Τα Προγράμματα Σπουδών, διευρύνονται και αναπτύσσονται με την προσθήκη επιπρόσθετων μαθησιακών αποτελεσμάτων ανάλογα με τα διαφορετικά μαθησιακά και εργαστηριακά χαρακτηριστικά που πρέπει να ικανοποιήσουν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα προγράμματα σπουδών να αποκτούν δυναμικά στοιχεία «εξατομίκευσης» προς την κατεύθυνση οργάνωσης «ατομικού μαθησιακού πλάνου». Ο απόφοιτος του ΕΠΑΛ έχει ήδη λάβει γνώσεις και δεξιότητες και ο σκοπός της Μαθητείας είναι να τις αξιοποιήσει ώστε να αποκτήσει υψηλού επιπέδου επαγγελματικές ικανότητες, αντίστοιχες με τις απαιτήσεις του 5^{ου} επιπέδου προσόντων. Ένας από τους σημαντικούς ρόλους είναι αυτός του Σχολικού Συμβούλου και του Υπευθύνου Τομέα Εργαστηριακού Κέντρου για τον τρόπο που θα ενεργοποιήσουν τους γονείς και τους επαγγελματίες.

Συνεργασία των χώρων μάθησης, όπου σύμφωνα με το ΠΣ καθορίζεται και το πλάνο της εκπαίδευσης από κοινού με το σχολείο, την εταιρεία (ή τον οργανισμό) και τον μαθητευόμενο. Στην Ελλάδα επειδή υπάρχουν πολλές εταιρείες-επιχειρήσεις, μικρού μεγέθους, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η απόκτηση μαθησιακών αποτελεσμάτων. Για αυτό τον λόγο, ως μελλοντικό στόχο αποτελεί η νομική δυνατότητα ευελιξίας (πχ ενώ ο μαθητευόμενος «θα χρεώνεται σε μία επιχείρηση», θα μπορεί να υπάρχει εναλλαγή μαθητευομένων μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων)

Β. Πλαίσιο Ποιότητας της Μαθητείας στις Επιχειρήσεις, στο οποίο γίνονται αναλυτικές αναφορές για τα παρακάτω ζητήματα:

➤ Δημιουργία πρότυπων εγγράφων με βάση την εμπειρία του ΟΑΕΔ. Με αυτό τον τρόπο καθορίζεται η μορφή των Συμβάσεων Μαθητείας του Ημερολόγιου Μαθητείας, του Οδηγού Μαθητείας της Επιχείρησης, του Οδηγού Μαθητείας για τον Μαθητευόμενο κλπ.

➤ Πρόβλεψη Διαδικασιών Μαθητείας. Δημιουργείται σε ΚΠΑ του ΟΑΕΔ, μια Συντονιστική Επιτροπή Πρακτικής της Μαθητείας, η οποία θα αποτελεί μια ενιαία δομή διαχείρισης του θεσμού.

Σε αυτές τις επιτροπές συμμετέχουν εκπαιδευτικοί των ΕΠΑΣ Μαθητείας ΟΑΕΔ ή του Γραφείου Διασύνδεσης των ΕΠΑΣ Μαθητείας και εκπαιδευτικοί του ΥΠΠΕΘ. Το συντονισμό των Συντονιστικών Επιτροπών Πρακτικής της Μαθητείας αναλαμβάνει ο εκπρόσωπος του ΟΑΕΔ ως έχων την μεγαλύτερη εμπειρία σε θέματα μαθητείας. Τα ΚΠΑ του ΟΑΕΔ, μέσω των Συντονιστικών Επιτροπών Πρακτικής της Μαθητείας, έχουν την ευθύνη της συνολικής διαχείρισης και του συντονισμού για τον εντοπισμό θέσεων Μαθητείας και για την τοποθέτηση από κοινού με τις εκπαιδευτικές δομές των μαθητευομένων σε θέσεις Μαθητείας. Επιπρόσθετα τα ΚΠΑ αποτελούν τις διοικητικές δομές που υποστηρίζουν γραμματειακά, τεχνικά και διοικητικά το έργο των Συντονιστικών Επιτροπών Πρακτικής της Μαθητείας, έχουν την ευθύνη παρακολούθησης και συντονισμού των ενεργειών και τροφοδότησης του πληροφοριακού συστήματος με θέσεις. Ενδεικτικές δράσεις των Συντονιστικών Επιτροπών Πρακτικής της Μαθητείας, είναι οι ακόλουθες (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας, 2016):

- ❖ Να οργανώνουν και να υλοποιούν δράσεις ενημέρωσης και ενεργοποίησης των επιχειρήσεων και να ενεργοποιούν τις επιχειρήσεις του Ιδιωτικού και Δημοσίου τομέα και τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚοινΣΕπ), για την προσέλκυση θέσεων μαθητείας, σε συνεργασία με επιμελητήρια ή και με κλαδικές οργανώσεις εργοδοτών και ενδιαμέσους φορείς, ιδιαιτέρως για πολύ μικρές και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και σε απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές.
- ❖ Να τηρούν και να επικαιροποιούν Μητρώο επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε προγράμματα μαθητείας, με στρατηγικό στόχο τη δημιουργία πιστοποιημένων επιχειρήσεων
- ❖ Να συνάπτουν και να συνυπογράφουν τη Σύμβαση Μαθητείας μεταξύ της Επιχείρησης και του Μαθητευόμενου.
- ❖ Να μεριμνούν, σε συνεργασία με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό της δομής εκπαίδευσης, για την ορθή εφαρμογή του προγράμματος εκπαίδευσης στον χώρο της επιχείρησης, όπως αποτυπώνεται στο Συμφωνητικό Μάθησης.
- ❖ Να ελέγχουν τους όρους υλοποίησης της Σύμβασης Μαθητείας
- ❖ Να τροφοδοτούν το πληροφοριακό σύστημα με θέσεις Μαθητείας.
- ❖ Να συμμετέχουν, σε συνεργασία με τον ΕΟΠΠΕΠ και την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων, στην εθελοντική πιστοποίηση των επιχειρήσεων με στρατηγικό στόχο τη

δημιουργία μητρώου πιστοποιημένων επιχειρήσεων, που θα είναι σε θέση να υλοποιούν προγράμματα μαθητείας.

Γ. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Προβλέπεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών/ εκπαιδευτών μέσω υποστηρικτικών δράσεων επιμόρφωσης (π.χ. επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα συνεργασίας με χώρο παραγωγής) σε δύο φάσεις: Μία που αφορά στην αρχική εφαρμογή της μαθητείας για το σχ. έτος 2016-17 και μία για την διεύρυνση της μαθητείας, από το Σεπτέμβριο του 2017 και μετά.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημιουργήσει ομάδα εργασίας με τίτλο «Εκπαιδευτικοί - Εκπαιδευτές στη Μάθηση Βασισμένη στην Εργασία», στην οποία συμμετέχουν και εμπειρογνώμονες από την Ελλάδα, τα συμπεράσματα της οποίας θα αποτελέσουν τη βάση για το σχεδιασμό περαιτέρω αναβάθμισης των ικανοτήτων εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών σε συνάρτηση με την αγορά εργασίας.

Δ. Εξασφάλιση ικανού αριθμού θέσεων Μαθητείας: Ίσως από τους πιο σημαντικούς παράγοντες επιτυχίας υλοποίησης της στρατηγικής για την ΕΕΚ, είναι η εξασφάλιση ικανού αριθμού θέσεων Μαθητείας σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς.

➤ Η διασφάλιση της ενεργούς δραστηριοποίησης των κοινωνικών εταίρων και όλων των συντελεστών της ΕΕΚ πραγματοποιείται με τη δημιουργία ενδιάμεσων φορέων από τους κοινωνικούς εταίρους και κλαδικούς φορείς για την αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων της Ελληνικής πραγματικότητας. Για αυτό το σκοπό το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης δημιούργησε τον «Πρότυπο Οδηγό για την Ανάπτυξη Τοπικών Συμφώνων Συνεργασίας». Ανάμεσα στους σημαντικότερους στόχους τους είναι : η βελτίωση της διακυβέρνηση του συστήματος Μαθητείας, η διασύνδεση των καταρτιζόμενων της επαγγελματικής εκπαίδευσης με τις τοπικές αγορές εργασίας και η παροχή ευκαιρίας για ανάδειξη των δυνατοτήτων τους, η παροχή πρακτικής εμπειρίας στους καταρτιζόμενους της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και άλλα.

➤ Οι υπηρεσίες ανεύρεσης θέσεων Μαθητείας, μέσω των οποίων θα πρέπει να γίνεται η καλύτερη δυνατή διαχείριση των πόρων και να προσδιορίζονται οι πιο αποδοτικές λύσεις οικονομικά μέσω της αξιοποίησης των υπαρχουσών δομών. Παλαιότερα το ΥΠΕΠΘ είχε λειτουργήσει πλατφόρμα για το επιδοτούμενο πρόγραμμα Mathiteia4u , ενώ αντίστοιχα ο ΟΑΕΔ διαθέτει ήδη διαδικτυακή πύλη Μαθητείας (<http://www.oaed.gr/angelia-theseon-matheteias>) για την ενημέρωση των μαθητευόμενων και των επιχειρήσεων. Αναβαθμίζοντας επομένως τα πληροφοριακά συστήματα του Οργανισμού στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού

του ανασχεδιασμού θα ικανοποιεί της ανάγκες όλων των φορέων που θα εμπλέκονται στη Μαθητεία. και θα διασυνδέει μαθητευόμενους και επιχειρήσεις με στόχο τον περιορισμό του κόστους

Η παροχή έμμεσων κινήτρων στις επιχειρήσεις για υλοποίηση της Μαθητείας και δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης στο μέλλον, με σκοπό να εμπεδωθεί κυρίως από την πλευρά των επιχειρήσεων ότι η Μαθητεία είναι μια επένδυση που θέτει μεσοπρόθεσμους στόχους και προσφέρει οφέλη. Το χρηματοδοτικό σχήμα της Μαθητείας ακολουθεί τα πρότυπα που εφαρμόζονται στις ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, όπου η Μαθητεία των μαθητευόμενων επιδοτείται με 11€ για κάθε ημέρα. Προκειμένου ο θεσμός της μαθητείας να γίνει ιδιαίτερα ελκυστικός στις επιχειρήσεις εξετάζονται και άλλες μορφές κινήτρων για τις επιχειρήσεις όπως την πιθανότητα επιδοτήσεων, φορολογικών ελαφρύνσεων και παροχής οικονομικών κινήτρων για να συνεχίσουν να εργάζονται οι μαθητευόμενοι στις επιχειρήσεις όπου διεξήχθη η μαθητεία τους και μετά την ολοκλήρωσή της.

➤ Οι Δράσεις Επικοινωνίας πραγματοποιούνται από τα Γραφεία Διασύνδεσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΓΔΕΕ), όπως και από τις Συντονιστικές Επιτροπές Πρακτικής της Μαθητείας των ΚΠΑ του ΟΑΕΔ και έχουν σκοπό την αύξηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων στον θεσμό της Μαθητείας και πραγματοποιούνται. Προκειμένου, να δημιουργηθούν θέσεις μαθητείας οργανώνονται και υλοποιούνται δράσεις ενημέρωσης και ενεργοποίησης των επιχειρήσεων του Ιδιωτικού και Δημοσίου τομέα και τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (ΚοινΣΕπ), σε συνεργασία με επιμελητήρια ή και με κλαδικές οργανώσεις εργοδοτών και ενδιάμεσους φορείς,

Ε. Αξιοποίηση διεθνούς εμπειρίας και συνεργασιών. Επειδή οι προκλήσεις είναι πολλές και ιδίως στο επίπεδο της Μαθητείας όπου και εξετάζουμε, σχεδιάζεται και θα επιδιωχθεί συνεργασία με αντίστοιχους φορείς σε Ευρωπαϊκό επίπεδο όπως: α) Developing e-learning environments for Master Craftsman and apprentice training based on the Ask System methodology (Ανταποδοτική υπηρεσία καταγραφής και ανάδειξης της μαστορικής των εργαζομένων της επιχείρησης και διάδοση μέρους της στον κλάδο), β) Integrating refugees and immigrants through apprenticeship. Με ενδεικτικό στόχο την αξιοποίηση τους ως μέντορες - εκπαιδευτές ιδιαιτέρως σε τομείς όπως Δομικοί (λιθοξόοι, συγκολλήσεις κλπ.) κ.α.

ΣΤ. Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση. Η αξιολόγηση του θεσμού της Μαθητείας και του τρόπου εφαρμογής της θα γίνεται βάσει: α) των τελικών αποτελεσμάτων απορρόφησης στην

αγορά εργασίας β) του συστήματος διασφάλισης ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών γ) των τεχνολογικών και οργανωσιακών δεικτών ετοιμότητας των επιχειρήσεων οι οποίοι αποτυπώνονται από διεθνείς οργανισμούς (ΟΟΣΑ, Innovation Index κλπ.) και εθνικές μελέτες (ΓΣΕΒΕ κλπ.) δ) του επιπέδου εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού σε εθνικό και τοπικό επίπεδο και των τάσεων σύγκλισης ή απόκλισης της απασχόλησης ανά επίπεδο εκπαίδευσης, με τα διεθνή δεδομένα ε) του επιπέδου ανταποδοτικότητας των σπουδών των αποφοίτων για τους ίδιους, όπως ενδεικτικά αποτυπώνεται από την αμοιβή των εργαζομένων ανάλογα με το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, από τις τάσεις απασχόλησης ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης κλπ. Το σύστημα Διακυβέρνησης της ΕΕΚ, θα ανατροφοδοτείται από τα ευρήματα της αξιολόγησης

Η. Ανθρώπινο Δυναμικό. Ο ανασχεδιασμός του ΕΠΑ.Λ. έλαβε υπόψιν του τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό. Η υλοποίηση της μαθητείας έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού-Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ 2014-2020, με προϋπολογισμό 30.270.282 € για δύο χρόνια με προοπτική παράτασης μέχρι το 2023 (Μπαξεβανάκης, 2018)

3.5 ΟΙ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Η Μαθητεία στην μεταδευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση των ΕΠΑ.Λ. θεσμοθετήθηκε από τον Ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 193/Α΄/ 17-9-2013). Πιο συγκεκριμένα, στο Κεφ. Β΄, Αρ. 7 με τίτλο Διάρθρωση Σπουδών Επαγγελματικού Λυκείου και Τάξεις Μαθητείας», όπως προαναφέραμε σε προηγούμενο κεφάλαιο καταργούνται οι ΕΠΑ.Σ., και δημιουργούνται δύο κύκλοι σπουδών Επαγγελματικής εκπαίδευσης στα ΕΠΑ.Λ. του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών και του Μεταδευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών μέσω του Μεταλυκειακού Έτους- Τάξη Μαθητείας.

Σύμφωνα λοιπόν, με το νόμο οι απόφοιτοι των ΕΠΑ.Λ., αφού ολοκληρώσουν τις σπουδές τους αξιώνονται με απολυτήριο ισότιμο των Γ.Ε.Λ. και επιπρόσθετα παίρνουν πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, επιπέδου 4 αποκτώντας και επαγγελματικά δικαιώματα. Ταυτόχρονα, έχουν την δυνατότητα μέσω των πανελλαδικών εξετάσεων να διεκδικήσουν την εισαγωγή τους όχι μόνο σε Τ.Ε.Ι.(Τεχνολογικά Ιδρύματα)

της χώρας, αλλά και την εισαγωγή τους σε Α.Ε.Ι. (Ανώτατα Τεχνολογικά Ιδρύματα) σε ειδικό ποσοστό θέσεων 1% επί του αριθμού των θέσεων κατά τμήμα, σε αντίστοιχα τμήματα των τομέων από τους οποίους αποφοιτούν. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Φ. 151/43612/Α52018- ΦΕΚ 983/Β/20-3-2018 το ποσοστό θέσεων ανέρχεται στο 5% επί του αριθμού θέσεων κατά τμήμα.

Μια καινοτομία του νόμου αυτού είναι επίσης το γεγονός ότι εισάγεται η μεταδευτεροβάθμια, μονοετής φοίτηση της τάξης μαθητείας στα ΕΠΑ.Λ. όπως άλλωστε ορίζει και το δυικό σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης(Παιδούση, 2014, σ. 24):

Α)επιτελείται εκπαίδευση στη σχολική μονάδα με υποχρεωτικές παρακολουθήσεις μαθημάτων ειδικότητας και προπαρασκευαστικών μαθημάτων πιστοποίησης.

Β)επιτελείται και εκπαίδευση στο χώρο εργασίας

Η ευθύνη για τη διαχείριση του προγράμματος Μαθητείας θα επωμίζεται στο ΕΠΑΛ και στον ΟΑΕΔ ενώ η χρηματοδότηση θα επέρχεται από εθνικούς ή και κοινοτικούς πόρους

Το Μεταλυκειακό έτος των ΕΠΑ.Λ., είναι προαιρετικό και δικαίωμα εγγραφής σε αυτό έχουν νέοι και νέες που ικανοποιούν σωρευτικά και τα τρία παρακάτω κριτήρια: α)είναι κάτοχοι απολυτηρίου και πτυχίου του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών του ΕΠΑ.Λ. του Ν. 4186/2013 και του Ν. 3475/2006 και β)βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και γ) δεν υπερβαίνουν το 24ο έτος ηλικίας.

Τον Φεβρουάριο του 2016 το ΥΠΠΕΘ εξέδωσε τον Οδηγό Εφαρμογής Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας βασισμένο στα κανονιστικά κείμενα για την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων με σαφή και κατανοητό τρόπο. Στον οδηγό περιγράφεται η λειτουργία των τμημάτων, τα βήματα υλοποίησης του Μεταλυκειακού έτους-Τάξης Μαθητείας, η ρύθμιση θεμάτων εκπαιδευτικού έργου, η διαχείριση Μαθητείας, η Αξιολόγηση και Πιστοποίηση Προσόντων Μαθητεομένων, και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμβαλλόμενων μερών. Σύμφωνα με τον οδηγό, τα κυριότερα χαρακτηριστικά του είναι τα εξής:

- Η διάρκειά του είναι ένα σχολικό έτος, το οποίο είναι προαιρετικό και πραγματοποιείται από τα ΕΠΑ.Λ. σε συνεργασία με τα Ε.Κ. όλης της χώρας. Η ευθύνη υλοποίησης του Μεταλυκειακού έτους – τάξης Μαθητείας είναι του ΕΠΑΛ ή του Ε.Κ. (Εργαστηριακού Κέντρου), ενώ η διοικητική διαχείριση της γίνεται σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ.

- Με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν

τμήματα ειδικότητας «Μεταλλυκειακού έτους - τάξης μαθητείας» σε ΕΠΑ.Λ. της περιφέρειάς τους εφόσον: α)υπηρετούν στις σχολικές αυτές μονάδες εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που διδάσκουν τα εργαστηριακά μαθήματα της ειδικότητας σε Α', Β' ή Γ' ανάθεση, β)υπάρχει η απαιτούμενη εργαστηριακή υποδομή και γ)έχουν εξασφαλιστεί θέσεις μαθητείας, μετά από γνώμη του Διευθυντή/της Διευθύντριας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εισήγηση του συλλόγου διδασκόντων του ΕΠΑ.Λ. (Υ.Α..Φ7/179513/Δ4/26-10-2016). Ο ανώτερος αριθμός στα τμήματα μαθητείας είναι οι 25 μαθητές και ο κατώτερος αριθμός για τη λειτουργία τμήματος κυμαίνεται από 8 έως 5 μαθητές, ανάλογα με την κατηγορία που ανήκει το ΕΠΑΛ.

- Η εφαρμογή του «Μεταλλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας» βασίζεται σε Προγράμματα Σπουδών Μαθητείας που εκπονεί το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) και πληρούν τις προδιαγραφές ποιότητας, που θέτει το εγκεκριμένο Πλαίσιο Ποιότητας Προγραμμάτων Σπουδών (Υ.Α. αριθμ. 26412/16-02-2017), καθώς και τα κριτήρια, τα οποία είναι συμβατά με τα ισχύοντα αντίστοιχα πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π..

- Το πρόγραμμα σπουδών διαχωρίζεται: α)στο εργαστηριακό μάθημα ειδικότητας που γίνεται μια (1) μέρα την εβδομάδα επτά (7) ώρες στην εκπαιδευτική δομή και β)στην εκπαίδευση στον χώρο εργασίας με τέσσερις (4) φορές την εβδομάδα δηλαδή 28 ώρες και η παρακολούθηση των μαθητών στους χώρους εργασίας θα θεωρείται άσκηση εκπαιδευτικού έργου. Ν. 4186/2013,αρθρο 7,παρ.1 και 3.

- Στους μαθητευόμενους θα παρέχεται αμοιβή που ορίζεται στο εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) επί του νομοθετημένου κατώτατου ορίου του ημερομισθίου και πλήρης ασφαλιστική κάλυψη για το διάστημα του «Προγράμματος Εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας».

- Το πρόγραμμα εκπαίδευσης στον εργασιακό χώρο διέπεται από μια σύμβαση μεταξύ του μαθητή και του εργοδότη η οποία υπογράφεται από τον διευθυντή της σχολικής μονάδας και μπορεί να καταγγελθεί από τους δύο συμβαλλόμενους ή να ακυρωθεί με απόφαση του Διευθυντή του Κ.Π.Α. του ΟΑΕΔ μετά από εισήγηση του καθηγητή ΕΠΑΛ ή ΕΚ.

- Με την ολοκλήρωση του έτους, ο απόφοιτος δικαιούται βεβαίωση παρακολούθησης από το σχολείο, για τη συμμετοχή του στις εξετάσεις πιστοποίησης. Επίσης, δύνανται να παρακολουθήσουν ετήσιο Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης διάρκειας εβδομήντα ωρών στο ΕΠΑΛ ή ΕΚ, ώστε να προετοιμαστούν και να συμμετέχουν στη διαδικασία πιστοποίησης προσόντων προς απόκτηση Πτυχίου Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου EQF 5. Οι εξετάσεις θα διεξάγονται ετήσια από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. και οι επιτυχόντες σε αυτές απόφοιτοι του Μεταλλυκειακού έτους Μαθητείας

με το πτυχίο ειδικότητας θα αποκτούν και αντίστοιχη άδεια άσκησης επαγγέλματος, όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία για το επίπεδο προσόντων που αντιστοιχεί. (Ν. 4186, άρθρο 9 παρ.3).

Σύμφωνα με το Νόμο 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 83 Α/11-05- 2016/άρθρο 7), η σύγχρονη Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση παρέχει στους νέους μόρφωση και προετοιμασία για την άσκηση του επαγγέλματος που θα επιλέξουν. Επίσης άρθθηκε η δυνατότητα ίδρυσης από τον ΟΑΕΔ Επαγγελματικών Πρότυπων - Πειραματικών Λυκείων Μαθητείας και επανακαθορίσθηκε το πρόγραμμα σπουδών του ΕΠΑΛ.

3.6 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΟΥ «ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ-ΤΑΞΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ» ΓΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΑ.Λ.

3.6.1 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Στο πλαίσιο του στρατηγικού πλαισίου σχεδιάστηκε το πρόγραμμα «Μια νέα αρχή στα ΕΠΑ.Λ.» το οποίο χωρίζεται:

- α)στη φάση σχεδιασμού,
- β)στη φάση της πιλοτικής εφαρμογής (περίοδος 2016-2017) και
- γ)στη φάση σταδιακής επέκτασης σε όλα τα ΕΠΑΛ.

Η υλοποίηση της «Πιλοτικής Τάξης Μαθητείας πραγματοποιήθηκε στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας (Κ.Υ.Α. 20405/373/05-05-2016) και στην Περιφέρεια Κρήτης (Κ.Υ.Α.217890/ΓΓ4/20-12-2016) και περιλαμβάνονταν στο «Σχέδιο Υλοποίησης και Μηχανισμός Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πιλοτικών Δράσεων». Η πιλοτική εφαρμογή ξεκίνησε κατά το σχολικό έτος 2015-16 και ολοκληρώθηκε το 2016-17 για τις εξής ειδικότητες (επιμορφωτικό υλικό, ΙΕΠ):

1. Ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις (Περιφέρεια Αττικής)
2. Σύγχρονη Επιχειρηματική Γεωργία (Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας)
3. Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, εγκαταστάσεων και Δικτύων (Περιφέρεια Κρήτης)

3.6.2 ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το Υ.ΠΑΙ.Θ. ανακοίνωσε τον Φεβρουάριο του 2017, την λειτουργία της Α φάσης της τάξης μαθητείας και όπως προβλέπεται στην αριθμ.Φ20/82041/Δ4/2016 Υ.Α, από τις 36 ειδικότητες του ΕΠΑΛ, έδωσε την δυνατότητα λειτουργίας 7 ειδικοτήτων:

1. Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών, με 289 μαθητές
2. Σχεδιαστής Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής, με 46 μαθητές
3. Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής ,με 81 μαθητές
4. Τεχνικός Οχημάτων, με 221 μαθητές
5. Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής ,με 181 μαθητές
6. Βοηθός Νοσηλεύτη, με 155μαθητές
7. Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων και Δικτύων, με 202 μαθητές

Την ίδια ώρα οι περιφερειακές Διευθύνσεις της χώρας λαμβάνουν ένα χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Μεταλυκειακού έτους-Τάξη Μαθητείας και φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 5: Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Μεταλυκειακού Έτους - Τάξη Μαθητείας

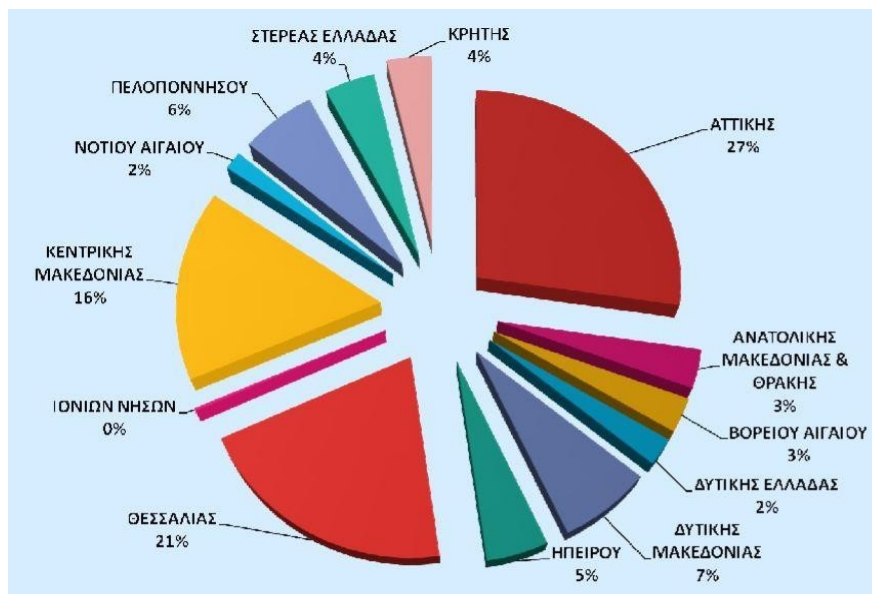
ημερομηνία	ενεργειες
20-24/2/2017	Δημοσίευση: <ul style="list-style-type: none"> • ΚΥΑ Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας • ΥΑ Πλαίσιο Ποιότητας Προγραμμάτων Σπουδών της ΕΕΚ • ΚΥΑ Υλοποίησης Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας (α' φάση εφαρμογής) • ΚΥΑ Θέσεων Δημοσίου • ΥΑ Π.Σ. Πιλοτικών Τάξεων (Κορωπί, Σταυρούπολη, Ηράκλειο) • 7 Π.Σ. Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας • Τροποποίηση Υ.Α. Οργάνωση και λειτουργία τμημάτων «Μεταλυκειακού έτους - τάξης μαθητείας» των αποφοίτων ΕΠΑ.Λ. • Υ.Α. περί έναρξης και λήξης Μαθητείας (Ν. 4452/2017)
23/2/2017	Δημοσίευση Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε υποψήφιους μαθητευόμενους από Περιφερειακούς Διευθυντές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
24/2-6/3/2017	Υποβολή αιτήσεων υποψηφίων μαθητευομένων σε ΕΠΑΛ , βάση γεωγραφικής κατανομής θέσεων μαθητείας και ετοιμότητας ΕΠΑΛ (εκπαιδευτικοί, εργαστήρια ΕΚ)
7/3/2017	Ανάρτηση Προσωρινού Πίνακα επιλεγέντων μαθητευομένων
7-8/3/2017	Υποβολή ενστάσεων μαθητευομένων σε ΕΠΑΛ
6-9/3/2017	Προετοιμασία αντιστοίχισης θέσεων μαθητείας και υποψηφίων μαθητευομένων
9/3/2017	Ανάρτηση Οριστικού Πίνακα επιλεγέντων μαθητευομένων
10/3/2017	Έναρξη υλοποίησης

*Πηγή : ΥΠΕΠΘ 2017

Αν και το ενδιαφέρον από τις σχολικές μονάδες ήταν έντονο και αρχικά δήλωσαν συμμετοχή, δεν κατάφεραν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα μιας και δεν συμπλήρωναν τον απαιτούμενο αριθμό μαθητών για τη λειτουργία των τμημάτων. Ενώ η πρόβλεψη του υπουργείου ήταν για 2000 μαθητές, τελικά η έναρξη των τμημάτων πραγματοποιήθηκε

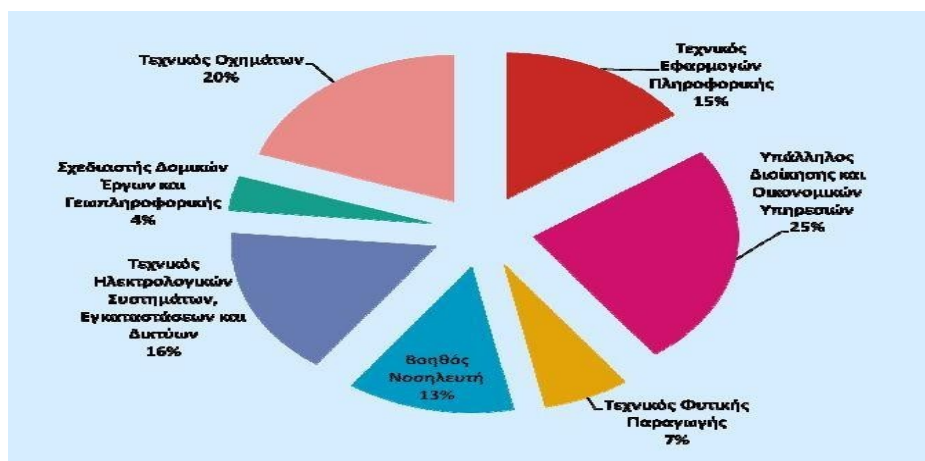
σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου, στις 10 Μαρτίου του 2017 και ο συνολικός αριθμός των μαθητών που παρακολούθησε την τάξη μαθητείας ήταν μόλις 1175, από 120 σχολεία με 180 τμήματα από όλες τις περιφέρειες της Ελλάδας. Αιτίες αυτής της μεγάλης απόκλισης ο περιορισμένος αριθμός ειδικοτήτων σε συνδυασμό με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Υπουργείου και η ελλιπής ενημέρωση των μαθητών. Στο σχήμα 2 παρουσιάζεται η κατανομή των εγγραφών ανά περιφέρεια. Κάνοντας μια πρώτη ανάγνωση εύκολα παρατηρούμε ότι η περιφέρεια Ιόνιων νήσων δεν συμμετείχε καθόλου, ακολουθούν η περιφέρεια νοτίου Αιγαίου και Δυτικής Ελλάδας με 2% ενώ στον αντίποδα οι περιφέρειες Αττικής και Θεσσαλίας με ποσοστά 27% και 21% έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής. Αντίστοιχα, η κατανομή των εγγραφών ανά ειδικότητα δεν υποδηλώνουν κάποια προτίμηση των μαθητών.

Σχήμα 2: Κατανομή Εγγραφών ανά Περιφέρεια (Μάρτιος 2017)

*Πηγή: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2017α. Επιστημονική Υπηρεσία

Σχήμα 3: Κατανομή Εγγραφών ανά Ειδικότητα (Μάρτιος 2017)

*Πηγή: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2017α. Επιστημονική Υπηρεσία

Στο σχήμα 3 αναπαρίσταται μια κατανομή των εγγραφών ανά ειδικότητα και παρατηρούμε ότι οι ειδικότητες με τις περισσότερες εγγραφές είναι οι Υπάλληλοι Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών και οι Τεχνικοί Οχημάτων σε ποσοστά 25% και 20% αντίστοιχα.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ο ακριβής αριθμός μαθητευομένων ανά περιφέρεια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η κατανομή τους σε Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα.

Πίνακας 6: Κατανομή εγγραφών σε Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα

Π.Δ.Ε.	ΕΓΓΡΑΦΕΣ 10/3/2017		ΣΥΝΟΛΟ
	ΔΗΜ	ΙΔ	
ΑΤΤΙΚΗΣ	277	49	326
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	29	9	38
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	34	0	34
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	20	7	27
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	59	25	84
ΗΠΕΙΡΟΥ	36	20	56
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	173	66	239
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	0	3	3
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	125	62	187
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	13	5	18
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	43	29	72
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	30	18	48
ΚΡΗΤΗΣ	30	13	43
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	869	306	
ΣΥΝΟΛΟ	1175		
ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ	74%	26%	

*Πηγή: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2017β. Επιστημονική Υπηρεσία

Παρατηρούμε ότι, σε ποσοστό 74% οι μαθητευόμενοι πραγματοποίησαν το πρακτικό μέρος της μαθητείας τους σε φορείς του δημοσίου και μόλις το 26% σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αυτό όμως δεν εξυπηρετεί τον μακροπρόθεσμο στόχο για την μείωση του ποσοστού της ανεργίας και την απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας. Αν αναλογιστεί κανείς ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το 99% του συνόλου των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και καλύπτουν το 67% της απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι λογικό οι αρμόδιες αρχές να φροντίζουν ώστε οι επιχειρήσεις να επιζητούν να συμμετέχουν σε προγράμματα θέσεων μαθητείας παρέχοντας ανάλογα κίνητρα. (CEDEFOP,2015)

Η υλοποίηση του Μεταλυκειακού Έτος-Τάξη Μαθητείας του ΕΠΑ.Λ. ως σύνθετη και πολυεπίπεδη διαδικασία, αποδεικνύει την έντονη κινητικότητα του Υ.Παι.Θ. με σκοπό την επέκταση, εδραίωση και εκσυγχρονισμό του θεσμού αυτού. Χρειάζεται όμως χρόνος και εργώδης προσπάθεια συλλογική κυβερνητική προσπάθεια, συνδρομή από τους κοινωνικούς εταίρους και βέβαια αποδοχή του θεσμού από την κοινωνία και από το σύνολο των εκπαιδευτικών Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Αδριανουπολίτης, 2018).

3.6.3 ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Στην δεύτερη φάση εφαρμογής του θεσμού κατά τον Οκτώβριο 2017, σύμφωνα με την υπ' αριθμ.Φ7/154085/Δ4/18-09-2017 εγκύκλιο του ΥΠ.Π.Ε.Θ. λειτούργησαν επιπροσθέτως 9 ειδικότητες :

1. Τεχνικός Τεχνολογίας Τροφίμων και Ποτών
2. Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων
3. Γραφικών Τεχνών
4. Τεχνικός Ηλεκτρονικών και Υπολογιστικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων, Δικτύων και Τηλεπικοινωνιών
5. Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ψύξης Αερισμού και Κλιματισμού
6. Βοηθός Ιατρικών-Βιολογικών Εργαστηρίων
7. Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
8. Αισθητικής Τέχνης
9. Βοηθός Φυσικοθεραπευτή

Κατά το σχολικό έτος 2018-2019, όπου και ακολούθησε η Τρίτη φάση σύμφωνα με το παράρτημα 1 της αριθμ.65092/24-04-2018 πρόσκλησης για διάθεση θέσεων Μαθητείας στα ΕΠΑ.Λ. και Ι.Ε.Κ. του ΥΠ.Π.Ε.Θ. και στις ΕΠΑ.Σ. Ο.Α.Ε.Δ. του Υφυπουργού Παιδείας, Έρευνας και θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης οι προσφερόμενες ειδικότητες φτάνουν τις 21.

3.7 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ - ΤΑΞΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι απόφοιτοι αποκτούν Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, έπειτα από εξετάσεις πιστοποίησης που διενεργούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) (Ν.4186/2013).

Το πτυχίο αυτό δίνει τη δυνατότητα στους αποφοίτους να διεκδικήσουν μια θέση, στο αντικείμενο της ειδικότητάς τους στην αγορά εργασίας με καλύτερους όρους, καθώς και στις διαδικασίες πρόσληψης στο δημόσιο, στις οποίες μοριοδοτούνται με επιπλέον 150 μονάδες

(στη ΔΕ κατηγορία). Ως προς τα επαγγελματικά δικαιώματα (Ν.4115/2013) και τις αντίστοιχες επαγγελματικές άδειες, η απαιτούμενη προϋπηρεσία μειώνεται κατά 1 έτος σύμφωνα με τον οδηγό του ΕΟΠΠΕΠ για Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 (https://www.eoppep.gr/images/Isotimies_Kai_Epaggelmatika_Dikawmata/iek_2.../σελ.19-24)

Οι πρώτες εξετάσεις του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π πραγματοποιήθηκαν στις 7/7/2018 και τα ποσοστά επιτυχίας ήταν υψηλά. Συγκεκριμένα στο θεωρητικό μέρος (89%) και στο πρακτικό μέρος (91%). Το 80% των υποψηφίων πιστοποιήθηκε και απέκτησε πτυχίο ειδικότητας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 (<https://www.dikaiologitika.gr/eidhseis/paideia/218779/eoppep-ypsila-ta-pososta-epityxias-stis-eksetaseis-pistopoiisis-tis-mathiteias-ton-epal>).

Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π, πραγματοποίησε στις 17/2/2019, για δεύτερη φορά από την έναρξη εφαρμογής του θεσμού, εξετάσεις Πιστοποίησης αποφοίτων του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας της Α΄&Β΄ φάσης σε 21 εξεταστικά κέντρα σε όλη την Ελλάδα. Στο πλαίσιο αυτό συγκροτήθηκαν 336 προπαρασκευαστικά τμήματα, στα οποία συμμετείχαν 1.624 απόφοιτοι του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας των Επαγγελματικών Λυκείων. Στις εξετάσεις αυτές συμμετείχαν 1.700 απόφοιτοι από τις 16 ειδικότητες που λειτούργησαν τη σχολική χρονιά 2017-18 αλλά και των 3 πιλοτικών προγραμμάτων του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας των ΕΠΑΛ. Το ποσοστό συμμετοχής στις Εξετάσεις Πιστοποίησης αποφοίτων του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ με βάση τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν, άγγιξε το 95% (<https://www.esos.gr/arthra/61332/5-apohi-apo-tis-exetaseis-pistopoiisis-ton-apofoiton-toy-metalykeiakoy-etoys-taxis>).

Το Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης, συνολικής διάρκειας τριάντα πέντε (35) ωρών (άρθρο 4 του Ν.4473/2017), στοχεύει στην αρτιότερη προετοιμασία για τη συμμετοχή των αποφοίτων του «Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας» στις διαδικασίες πιστοποίησης προσόντων και απόκτησης Πτυχίου Επαγγελματικής Ειδικότητας επιπέδου 5, που διεξάγονται ετησίως από τον ΕΟΠΠΕΠ, μέσω:

α) της ανακεφαλαίωσης του Προγράμματος Σπουδών του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης μαθητείας,

β)της προετοιμασίας για τις εξετάσεις πιστοποίησης / αποσαφήνισης θεμάτων που σχετίζονται με τις διαδικασίες πιστοποίησης προσόντων,

γ)της γενικότερης προετοιμασίας των αποφοίτων για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Επίσης, στο ΦΕΚ 2361 τ. Β' / 20-6-2018 είναι δημοσιευμένο το Πρόγραμμα Σπουδών για το Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης Αποφοίτων του «Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας» για κάθε ειδικότητα.

Η υλοποίηση του Προπαρασκευαστικού Προγράμματος πραγματοποιείται στα Εργαστηριακά Κέντρα ή στα Σχολικά Εργαστήρια των ΕΠΑ.Λ. σε απογευματινό ωράριο και την ευθύνη της υλοποίησής του έχει το εκάστοτε Σχολικό Εργαστήριο του ΕΠΑ.Λ. ή το Εργαστηριακό Κέντρο σε συνεργασία με την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Η συμμετοχή στο Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης είναι προαιρετική και δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή στις διαδικασίες πιστοποίησης προσόντων και απόκτησης πτυχίου Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 που διεξάγονται ετησίως από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλοι οι απόφοιτοι του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας, οι οποίοι έχουν λάβει βεβαίωση παρακολούθησης. Οι απόφοιτοι του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας μπορούν να εγγραφούν και παρακολουθήσουν μόνο μία φορά το Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική και με την ολοκλήρωσή του δεν εκδίδεται βεβαίωση συμμετοχής. Όσοι αποκτήσουν πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου 5 δεν δικαιούνται συμμετοχής στο Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ – ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

4.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, 2013, σ. 10), κάνει λόγο για τα θετικά αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των προγραμμάτων μαθητείας και για το γεγονός της εύκολης μετάβασης από το σχολείο, αμέσως μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση, στην αγορά εργασίας. Πρέπει να διευκρινιστεί το γεγονός ότι τα θετικά αποτελέσματα αναφέρονται στις μικρές περιόδους ανεργίας πριν την πρώτη εργασία, στις καλύτερες θέσεις εργασίας και στους μισθούς, αλλά όχι σε σχέση με τους μισθούς εργαζομένων που έχουν ολοκληρωμένη Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Η επιτυχία των προγραμμάτων μαθητείας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, φαίνεται ότι έχει ισχυρή βάση και απαρτίζεται από ένα σύνολο από φορείς και μέτρα, που πάρθηκαν προς την κατεύθυνση αυτή. Οι παράγοντες που εξασφαλίζουν την επιτυχία των προγραμμάτων μαθητείας, καταγράφονται από έρευνα της Κομισιόν, το 2013 και είναι οι εξής:

4.1.1 ΑΥΣΤΗΡΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τα συστήματα μαθητείας στις χώρες της Ε.Ε. διέπονται από μεγάλη ποικιλομορφία μιας και ισχύουν διαφορετικά θεσμικά πλαίσια ανάμεσα στις χώρες για την εφαρμογή τους, αλλά και διάφορα καθεστώτα κοινωνικής πρόνοιας και εργασιακής απασχόλησης. Όμως, παρόλα αυτά όλες οι χώρες φροντίζουν ώστε να είναι στενά ρυθμισμένα και ελεγχόμενα δια νόμου τα δικαιώματα, οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις όλων των εμπλεκομένων, ώστε να εξασφαλιστεί η επίτευξη του περιεχομένου και η ποιότητα της μαθητείας.

Μέσα από κείμενες διατάξεις, υπουργικές αποφάσεις και νόμους, δίνονται συγκεκριμένοι όροι και συνθήκες, που σχετίζονται τόσο με την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας όσο και

στον χώρο του σχολείου, καθορίζεται η μέγιστη διάρκεια παραμονής στην εργασία και στο σχολείο, υπογράφονται συμβόλαια μεταξύ της εκπαιδευτικής δομής, του μαθητευομένου και του εργοδότη και διασφαλίζονται τα δικαιώματα αμφοτέρων των εμπλεκομένων.

4.1.2 Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Το ερώτημα λοιπόν που αναδεικνύεται είναι σχετικά με το κατά πόσο ενεργά αποτελεσματικός μπορεί να καταστεί ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων, δηλαδή των εργατικών συνδικάτων και των εργοδοτικών αντιπροσώπων, στο πλαίσιο της κοινωνικής διαβούλευσης και γενικότερα του θεσμικού πλαισίου της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η περίπτωση της Ελλάδας σε σχέση με την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου στην ΕΕΚ και συγκεκριμένα για τη μαθητεία και τις μορφές μάθησης στον χώρο εργασίας, φαίνεται ότι διαγράφει ιστορικά τουλάχιστον μια περίοδο περιορισμένης ή καλύτερα οριοθετημένης ανάπτυξης η οποία θα λέγαμε ότι χαρακτηρίζεται από ρητορικές ενίοτε προσχηματικές όχι πάντοτε ουσιαστικές και επίσης χωρίς την άμεση συμμετοχή όλων των κοινωνικών εταίρων. Οι περισσότεροι κοινωνικοί εταίροι μεταξύ αυτών η ΓΕΣΕΒΕΕ, η ΓΣΕΕ, ο ΣΕΤΕ, ο ΣΕΒ, η ΕΣΕΕ, και το ΕΙΑΕΔ., οι οποίοι εμπλέκονται στη διαδικασία διαμόρφωσης μιας σχετικής ρητορικής ή σε πολλές περιπτώσεις και άμεσης κριτικής στον τρόπο οργάνωσης του παρόντος θεσμικού, οργανωτικού και επιχειρησιακού πλαισίου, κατανοούν εν μέσω της τρέχουσας κοινωνικό - οικονομικής κρίσης ότι σχετικές μεταρρυθμίσεις αν και σε μεγάλο βαθμό προβλέπονται από σχετικούς νόμους όπως ο 3879/2010 και ο 4186/2013, θα πρέπει να στηρίζουν θεσμικά και επιμέρους πρωτοβουλίες, προκειμένου η εφαρμογή του συστήματος μαθητείας, να είναι όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη και να αποδώσει τα μέγιστα στους εμπλεκομένους και πρωτίστως στους μαθητευομένους. (Ζαρίφης, 2017)

Ερευνα του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (International Labour Organization), δείχνει ότι βασική συνθήκη επιτυχίας ενός συστήματος Μαθητείας και Πρακτικής άσκησης είναι η ισχυρή εργοδοτική δέσμευση και ο εποικοδομητικός διάλογος με τα εργατικά συνδικάτα και τους εργοδοτικούς αντιπροσώπους σε όλα τα επίπεδα. Παρόλα αυτά ο τρόπος ανάμειξης των κοινωνικών εταίρων ποικίλει ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής ένωσης και ενώ σε χώρες όπως η Αυστρία και η Γερμανία, έχουν ισχυρό λόγο και ανάμειξη, στον αντίποδα στα συστήματα που καθορίζονται από την αγορά, όπως αυτό του Ηνωμένου Βασιλείου, η

ανάμειξη των κοινωνικών εταίρων είναι μάλλον άνιση.

Οι εκπρόσωποι των συνδικάτων παρέχουν υποστήριξη και καθοδήγηση στους μαθητευόμενους στο χώρο εργασίας. Η συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε διάφορα επίπεδα συμβάλλει στη σταθερότητα και την προσήλωση των όρων και των συνθηκών της μαθητείας, και μεριμνούν ώστε τα προγράμματα μαθητείας να ορίζονται ευρέως και να ανταποκρίνονται ως προς τις υφιστάμενες και μελλοντικές ανάγκες των νέων ως προς την αγορά εργασίας.

Τα εμπορικά και βιοτεχνικά επιμελητήρια μπορούν επίσης να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης συγκεντρώνοντας εισφορές από επιχειρήσεις που είναι μέλη τους.

Έτσι για παράδειγμα η Δανία εφαρμόζει υποχρεωτικό πρόγραμμα καταβολής εισφορών για τη χρηματοδότηση της κατάρτισης και όλες οι επιχειρήσεις είτε ιδιωτικές είτε δημόσιες συνεισφέρουν ετησίως στο ταμείο αντιστάθμισης ασφαλιστικών δαπανών εργοδοτών ένα καθορισμένο ποσό για την κατάρτιση μαθητευομένων. (CEDEFOP, 2015)

Η δέσμευση των εργοδοτών στα προγράμματα μαθητείας, παίρνει διάφορες μορφές αλλά τυπικά περιλαμβάνει εθνικούς, περιφερειακούς, τοπικούς ή τομεακούς φορείς, συνδικάτα και επαγγελματικά σωματεία, ή διαμεσολαβητικά σώματα όπως είναι τα εμπορικά και τα βιοτεχνικά επιμελητήρια. Παραδείγματα χωρών, στις οποίες το εμπορικό επιμελητήριο είναι ο κύριος φορέας για την εφαρμογή, την χρηματοδότηση και την παρακολούθηση των προγραμμάτων μαθητείας είναι η Γερμανία, η Σλοβενία, η Γαλλία, η Φινλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο κ.α.. Τα Εμπορικά Επιμελητήρια, ή παρόμοια σώματα όπως είναι τα εργοδοτικά δίκτυα, εργατικά σωματεία, κλαδικές ενώσεις, επιχειρηματικοί οργανισμοί ή οργανισμοί ομαδικής εκπαίδευσης, παίζουν επίσης έναν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της συμμετοχής των εργοδοτών σε τέτοια σχέδια, αφού είναι υπεύθυνα στο να προσελκύουν νέους εργοδότες, να τους υποστηρίζουν και να διαχειρίζονται τα συμβόλαια μαθητείας και τις εξετάσεις.

4.1.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Εξίσου σημαντικός παράγοντας επιτυχίας των προγραμμάτων μαθητείας αποτελεί και η συνεργασία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τους εργοδότες μιας και αυτή η αλληλεπίδραση και η ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ εκπαιδευτικού συστήματος και απαιτήσεων δεξιοτήτων,

διασφαλίζει την επιτυχία του εκπαιδευτικού σκοπού. Η Τσεχία είναι μια χώρα με μακρά παράδοση στο κομμάτι της συνεργασίας των σχολείων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τους εργοδότες. Συγκεκριμένα, επιτρέπεται η διαρκής αναβάθμιση και υιοθέτηση των προγραμμάτων σπουδών της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης σε ευθυγράμμιση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, με τους εργοδότες να αναμειγνύονται στενά στον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σπουδών όπως και στις προσλήψεις. Ομοίως, στη Φινλανδία, τη Δανία και τις Κάτω Χώρες, η στενή συνεργασία ανάμεσα στους εργοδότες και τα σχολεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι γερά θεμελιωμένη.

Στη Δανία, ο κοινωνικός διάλογος αποτελεί μέρος όλων των επιπέδων διαχείρισης των προγραμμάτων μαθητείας. Το Εθνικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Κατάρτισης, το οποίο απαρτίζεται από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, διοικητικά στελέχη, διδάσκοντες, διδασκόμενους και εμπειρογνώμονες, γνωμοδοτεί σχετικά με τη δομή του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη διαπίστευση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, το περιεχόμενο και το πλαίσιο αξιολόγησης. Περίπου 50 επιτροπές επαγγελματιών καθορίζουν το αναλυτικό περιεχόμενο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, συγκεκριμένα τη διάρκεια και τη δομή, τους στόχους και την αξιολόγησή τους, καθώς και τον διαχωρισμό μεταξύ πρακτικής κατάρτισης και θεωρητικής εκπαίδευσης. Σε νέους επαγγελματικούς τομείς, στους οποίους δεν υπάρχουν επιτροπές επαγγελματιών, το υπουργείο Παιδείας, μπορεί να ορίσει επιτροπές για την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, ανάλογα με την περίπτωση. Για κάθε πρόγραμμα που παρέχεται από το εκάστοτε εκπαιδευτικό ίδρυμα οι επιτροπές επαγγελματιών ορίζουν τοπικές επιτροπές εκπαίδευσης (LEC). Οι LEC παρέχουν στα εκπαιδευτικά ιδρύματα συμβουλές σχετικά με τον σχεδιασμό των προγραμμάτων και αναπτύσσουν συνεργασίες με τους τοπικούς επαγγελματίες (CEDEFOP, 2014)

Στη Γαλλία η λέσχη εκπαιδευτικών ιδρυμάτων επιχειρήσεων του Μονπελιέ είναι μια ένωση που επιδιώκει την προώθηση του διαλόγου μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατάρτισης και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στόχος της είναι να συμβάλλει στη δημιουργία συμπράξεων μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων και να φέρει τους σπουδαστές σε επαφή με τον κόσμο της εργασίας μέσω προγραμμάτων μαθητείας ή άλλων μορφών κατάρτισης με βάση την εργασία. Ο αριθμός των συμβάσεων μαθητείας στο Μονπελιέ σημείωσε θεαματική αύξηση κατά τη διετία που ακολούθησε η σύναψη των

πρώτων συμβάσεων μεταξύ μικρομεσαίων και νέων μαθητευομένων με τη μεσολάβηση της λέσχης. (CEDEFOP, 2015)

4.1.4 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Καθοριστικό ρόλο για τη σωστή εκτέλεση των προγραμμάτων μαθητείας παίζει και η χρηματοδότηση της Ε.Ε. και πιο συγκεκριμένα του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Ταμείου. Σε χώρες όπως το Βέλγιο, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο , η Κύπρος και η Τσεχία, έχουν προβλεφθεί επιπλέον εθνικές χρηματοδοτήσεις.

Επίσης, όλο και περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ κάνουν χρήση των εργοδοτικών χρηματοδοτήσεων, είτε με τη μορφή απευθείας επιδότησης, είτε με τη μορφή μειώσεων εργασιακού κόστους με μη αμειβόμενες από τους ίδιους θέσεις εργασίας, ολική ή μερική εξαίρεση συνεισφορών κοινωνικής ασφάλισης, φορολογικές ελαφρύνσεις κ.α.

Για παράδειγμα στην Ιταλία, ο νόμος του 2012 περί σταθερότητας επιτρέπει στις επιχειρήσεις να προσλαμβάνουν μαθητευόμενους μεταξύ 1^{ης} Ιανουαρίου 2012 και 31^{ης} Δεκεμβρίου 2016 με όφελος την καταβολή μειωμένων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης , ανάλογα με το μέγεθός τους. Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις δεν καταβάλλουν εισφορές τα τρία πρώτα χρόνια από τη σύναψη του συμβολαίου της μαθητείας , ενώ τα επόμενα έτη καταβάλλουν μόνο το 10%. Οι επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 10 εργαζομένους καταβάλλουν καθ' όλη τη διάρκεια της μαθητείας το 10% του ποσού της προβλεπόμενης εισφοράς. Τον Ιούνιο του 2015 αναθεωρήθηκε το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την παροχή κινήτρων προς τις επιχειρήσεις για τη πρόσληψη μαθητευομένων. Ένα μέτρο που εφαρμόζεται πειραματικά προβλέπει ότι οι επιχειρήσεις που απασχολούν νέους με συμβάσεις μαθητείας (υπογραφείσες πριν την 31^η Δεκεμβρίου 2016) που οδηγούν στην απόκτηση επαγγελματικών προσόντων ή διπλώματος καταβάλλουν μόνο το 5% των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (CEDEFOP, 2015). Φυσικά, η παροχή εργοδοτικών επιδοτήσεων δεν εξασφαλίζει την επιτυχία του προγράμματος, απλώς αποτελεί κίνητρο για τη συμμετοχή εργοδοτών.

Τα ταμεία χρηματοδότησης της κατάρτισης βάση εισφορών των επιχειρήσεων ενισχύουν τη διαθέσιμη χρηματοδότηση για προγράμματα μαθητείας. Για να αποφευχθούν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις υπό την έννοια των βαρών των οικονομικών απωλειών, οι κυβερνήσεις συμβουλεύονται να εστιάσουν τις επιδοτήσεις για τα συστήματα Μαθητείας σε

συγκεκριμένες βιομηχανίες και εταιρείες οι οποίες σε άλλες περιπτώσεις δεν θα διέθεταν θέσεις για Μαθητεία (Brunello, G., 2009). Απ' ευθείας επιδοτήσεις φαίνονται να είναι αποτελεσματικές στην ενθάρρυνση των εταιρειών να ξεκινήσουν να εκπαιδεύουν, χωρίς να αυξάνουν όμως την απαίτηση για μαθητευόμενους σε εταιρείες οι οποίες ήδη εκπαιδεύουν (Mühlemann, S., Schweri, J., Winkelmann, R., Wolter, S.C., 2007).

4.1.5 ΣΥΝΔΕΔΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η συζήτηση για τη μετάβαση των νέων από το σχολείο στην εργασία έχει αφετηρία το 1970, όταν η οικονομική κρίση οδήγησε σε αύξηση της ανεργίας, με επακόλουθο την μείωση του ρυθμού απασχόλησης. Η κατάσταση αυτή έπληξε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες όπως τις γυναίκες, κατώτερα στρώματα, την εργατική τάξη αλλά κυρίως νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας. Ο προβληματισμός για τη δυσκολία στην επαγγελματική ένταξη των νέων δεν περιορίστηκε μόνο στην εύρεση εργασίας, αλλά εστιάστηκε και στην πρόωρη εγκατάλειψη των νέων από το σχολείο και στην αποτελεσματικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Αυτός ο προβληματισμός βρέθηκε στο επίκεντρο διάφορων εκπαιδευτικών φορέων αλλά και διεθνών οργανισμών που ασχολούνται με θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής.

Το ζήτημα της σωστής εκπαίδευσης των νεοεισερχόμενων στελεχών στην αγορά εργασίας και της επανεκπαίδευσης του υπάρχοντος προσωπικού απασχολεί την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς συνιστά παράγοντα επιτάχυνσης των ρυθμών ανάπτυξης αλλά και επίλυσης σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων, όπως η ανεργία και το ασφαλιστικό. Η Ευρώπη όντας αντιμέτωπη με σημαντικά προβλήματα, δημιουργούνται νέες τάσεις που προτάσσουν το κοινωνικό και διανοητικό κεφάλαιο το οποίο αναδεικνύεται σε πρωταρχική αξία οικονομικού περιεχομένου στην κοινωνία, ενώ ο ανταγωνισμός κορυφώνεται, καθώς ο βιομηχανικός και επιχειρηματικός κόσμος εντείνει τις προσπάθειες προσέλκυσης και διατήρησης ταλαντούχων ατόμων (Καραμεσίνη, 2008).

Η μετάβαση των νέων στην αγορά εργασίας, πέραν των εκπαιδευτικών φορέων, αφορά και άλλους θεσμούς οι οποίοι άμεσα ή έμμεσα χαράσσουν και ασκούν εκπαιδευτική ή και εργασιακή πολιτική: το Υπουργείο Παιδείας, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, διάφοροι Οργανισμοί, Ινστιτούτα, Ενώσεις Εργοδοτών και εργαζομένων και άλλα. Όλοι αυτοί οι φορείς, οι οποίοι αποτελούν συνιστώσες του συστήματος μετάβασης μιας χώρας, χρειάζονται έγκυρες και τεκμηριωμένες πληροφορίες, για να μπορέσουν να συμβάλλουν ουσιαστικά με την πολιτική τους στη βελτίωση της μετάβασης (Smyth et al. 2001).

Παραδείγματα χωρών που επένδυσαν στην ευθυγράμμιση των προσλήψεων με την αγορά εργασίας σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο:

- ✓ Σουηδία: μια Επιτροπή μαθητείας εργάστηκε με τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς εργασίας σε δημοτικό επίπεδο, η οποία συνίστατο από αντιπροσώπους σχολείων, βιομηχανιών και συνδικαλιστικών οργάνων.
- ✓ Δανία: μια εμπορική επιτροπή, όπου οι κοινωνικοί εταίροι εκπροσωπούνται από ίσο αριθμό μελών, καθορίζει το περιεχόμενο των μορφωτικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, περιλαμβανομένου του διαχωρισμού ανάμεσα στην Πρακτική άσκηση και την σχολικά βασιζόμενη εκπαίδευση
- ✓ Ιρλανδία: Εθνικό πρόγραμμα Πρακτικής άσκησης δεσμεύει τους κοινωνικούς εταίρους στα στάδια του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και της εφαρμογής των μαθημάτων και συμβουλεύει για τα στάνταρ της απασχόλησης με σκοπό να διασφαλίσει τις προσλήψεις που είναι βιομηχανικά υποστηριζόμενες και συγκεκριμένης απασχόλησης (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2012).
- ✓ Γερμανία : η Deutsche Bahn είναι ο μεγάλος προμηθευτής της δυικής εκπαίδευσης και κάθε χρόνο προσλαμβάνει περίπου 3.000 νέους μαθητευόμενους σε αντιστοίχιση με τις ανάγκες της επιχείρησης στον τομέα των μεταφορών, της τεχνολογίας και του εμπορίου
- ✓ Ηνωμένο Βασίλειο: η Μαθητεία Rolls Royce παρέχει τα προσόντα που απαιτούνται από την εταιρεία και τους συνεργάτες της αλυσίδας προμηθευτών
- ✓ Πολωνία : το πρόγραμμα Πρακτικής άσκησης της Microsoft θεωρείται ως ένα υψηλά αποδοτικό πρόγραμμα και είναι ένα από τα πιο επιτυχημένα στον τομέα.
- ✓ Σουηδία: η πρωτοβουλία Νεανική Εργασία που οργάνωσαν η Swedbank και η Swedish Savings Banks, στοχεύει επίσης στην αύξηση των πρακτικών ασκήσεων σε τράπεζες και στη βιομηχανία

4.1.6 ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η ποιοτική διασφάλιση των προγραμμάτων μαθητείας γίνεται είτε από ένα μοναδικό

εξωτερικό φορέα είτε συνεργατικά από το εκπαιδευτικό ίδρυμα και τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και τους επιχειρηματικούς φορείς. Έτσι, για παράδειγμα, το 2012 οι υπεύθυνοι στον Οργανισμό Απασχόλησης και Εκπαίδευσης της Μάλτας, με σκοπό να διασφαλίσουν την ποιοτική εκπαίδευση στις εγκαταστάσεις του εργοδότη και στα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, διεξήγαγαν συνολικά 680 ελέγχους. Μέσω των ελέγχων αυτών διαπίστωσαν αν οι εργοδότες εφάρμοσαν εξατομικευμένο πλάνο δράσης στους μαθητευόμενους και αν συμμορφώνονται με όλους τους κανόνες της σύμβασης.

Όταν αναφερόμαστε σε ποιοτική διασφάλιση είναι όλα όσα αφορούν τόσο στους στόχους, τους σκοπούς και το περιεχόμενο του προγράμματος, αλλά και την ποιότητα της εκπαίδευσης και τις συνθήκες εργασίας του μαθητευόμενου.

Αντίστοιχα και στα ελληνικά δεδομένα ο ΟΑΕΔ με το Ελληνικό Πρόγραμμα Εργασιακής Εμπειρίας για τους Νεοεισερχόμενους στην Αγορά Εργασίας είχε σχέση με αυστηρές διασφάλισης της ποιότητας.

4.1.7 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ, ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΚΑΙ MENTORING ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ

Στις περισσότερες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως στην Κύπρο, την Τσεχία, τη Δανία, τη Γαλλία, τη Φινλανδία κ.α. υπάρχει η παροχή υποστήριξης, καθοδήγησης και mentoring των μαθητευομένων τόσο στον εργασιακό χώρο όσο και στην εκπαιδευτική δομή.

Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος, η μείωση του κινδύνου διαρροών και η ποιότητα εφαρμογής του εκπαιδευτικού πλάνου και της συμφωνίας της μαθητείας.

Παροχή καθοδήγησης ή αλλιώς mentoring εντοπίζουμε στην Σλοβενία με το Σχέδιο Εκπαίδευσης, στην Βουλγαρία με το πρόγραμμα Νέο Ξεκίνημα – από την μάθηση στην εργασία, αλλά και στη Βασική Επαγγελματική Εκπαίδευση στη Δανία.

4.1.8 ΣΥΝΤΑΙΡΙΑΣΜΑ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Ένα ακόμη μυστικό της επιτυχίας των προγραμμάτων μαθητείας είναι το συνταίριασμα του

εργοδότη – εργασιακού χώρου με τον μαθητευόμενο. Τα οφέλη που προκύπτουν από αυτό έχουν αντίκτυπο και θετική επίδραση και στις δύο μεριές, αλλά με τον θετικό απολογισμό να ρέπει πιο πολύ προς τη μεριά του μαθητευόμενου:

- για τον εργοδότη, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτή την περίοδο της μαθητείας προκειμένου να εντοπίσει έναν πιθανό υπάλληλο για την επιχείρησή του.
- για τον μαθητευόμενο, ο οποίος με την κατάλληλη πρόσληψη μπορεί να αποκτήσει περισσότερη αυτοπεποίθηση, να αποκτήσει μια ρεαλιστική άποψη της εργασίας και έτσι πιο συνειδητά να επιλέξει καριέρα, να βοηθηθεί να προσεγγίσει την αγορά εργασίας και τέλος να χτίσει και ένα δίκτυο επαφών.

Στην περίπτωση του Λουξεμβούργου, στην προσπάθειά τους να τοποθετήσουν τον κατάλληλο μαθητευόμενο στην καταλληλότερη επιχείρηση, όλες οι επιχειρήσεις δέχονται έλεγχο ως προς σχετικότητά τους με τα εκπαιδευτικά προγράμματα. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Ταμείο Μελλοντικών Εργασιών, δεσμεύει τους εργοδότες ώστε όταν η αντιστοίχιση κρίνεται επιτυχημένη, να μπορούν να απασχολήσουν και άλλους νέους στο μέλλον και μάλιστα παρέχοντας τους προνοιακά εργασιακά προγράμματα. προγράμματα (Welfare to Work programmes) (Fishwick, T., Lane, P., Gardiner, L., 2011)

4.1.9 ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΩΝΤΩΝ

Το Μεταλυκειακό Έτος ολοκληρώνεται με την πιστοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω του προγράμματος τόσο στον χώρο εργασίας όσο και στην εκπαιδευτική δομή. Έτσι ο μαθητευόμενος με το πέρας της μαθητείας αποκτά ένα πιστοποιητικό στο οποίο δηλώνονται:

1. Η διάρκεια και το εκπαιδευτικό περιεχόμενο της θέσεως εργασίας
2. Τα καθήκοντα και οι δραστηριότητες που αναλήφθηκαν από τον μαθητευόμενο
3. Η γνώση, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αποκτήθηκαν.

Σε χώρες όπως αυτές της Αυστρίας και της Γερμανίας, οι διαδικασίες εκτίμησης προσαρμόζονται στις απαιτήσεις της βιομηχανίας και της επίδειξης των επαγγελματικών δεξιοτήτων και η τακτική αυτή στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία. Δεν ήταν λίγες οι χώρες που θεώρησαν σημαντικό η αξιολόγηση/ εξέταση προκειμένου να διεξάγεται με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αντικειμενικότητα, να γίνεται από εξωτερικούς φορείς. Σε αντίθεση με το τελευταίο η Γαλλία δεν θεωρεί την πιστοποίηση των απαιτούμενων δεξιοτήτων πολύ

σημαίνουσα και δεν υιοθετεί μια επίσημη αρχή πιστοποίησης. Έτσι για παράδειγμα, στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας στη Γαλλία, η προσοχή δίνεται στην απόκτηση ενός πιστοποιημένου portfolio ικανοτήτων και δεξιοτήτων στον χώρο εργασίας περισσότερο από την στόχευση μιας εθνικώς αναγνωρισμένης πιστοποίησης.

4.2 ΔΥΙΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Για αρκετές δεκαετίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Γερμανία τα συστήματα εκπαίδευσης και μαθητείας, θεωρούνται από την πολιτεία και τις εκπαιδευτικές δυνάμεις απαραίτητο εργαλείο για τη σύνδεση με την αγορά εργασίας. Η διαφορά μας έγκειται στο γεγονός ότι η Γερμανία θεσμοθέτησε από πολύ νωρίς, δημιουργώντας μια καλή διαδρομή από το σχολείο στην εργασία, που παραμένει με σταθερή ισχύ και αξίωση μέχρι και σήμερα.

Το σύστημα Επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη Γερμανία είναι το γνωστό δυικό και έχει διάρκεια 3 έτη. Δικαίωμα πρόσβασης έχουν όσοι έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση και είναι η μόνη προϋπόθεση. Οι 329 αναγνωρισμένες ειδικότητες καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα των επαγγελματικών τομέων και οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να εκπαιδευτούν τόσο σε δημόσιες όσο και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Σκοπός του προγράμματος είναι να αποκτηθούν οι κατάλληλες επαγγελματικές δεξιότητες. Μετά την ολοκληρωμένη εκπαίδευση τους και αφού λάβουν μέρος σε εξετάσεις, που ρυθμίζονται βάση νόμου, πιστοποιούνται ως ειδικευμένοι απασχολούμενοι (CEDEFOP, 2014a)

Από την πλευρά της η επιχείρηση δεσμεύεται με τον μαθητευόμενο με ένα συμβόλαιο, επειδή επιθυμεί να διασφαλίσει την επάρκεια της επιχείρησης σε εργατικό δυναμικό και η αμοιβή του μαθητευόμενου καθορίζεται από τη συλλογική σύμβαση. Η μαθητεία έχει διάρκεια δύο ή και τρία έτη. Κάθε εταιρεία διαθέτει έναν εκπαιδευτικό κανονισμό βάση των επαγγελματικών δεξιοτήτων που απαιτούνται στους χώρους της, εκπαιδεύει ανάλογα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της και συνεισφέρει τόσο στην ευημερία της επιχείρησης όσο και στην οικονομία στο σύνολό της. Βέβαια, υπάρχει ένα ενιαίο δεσμευτικό στάνταρντ το οποίο εγγυάται όλες τις δεσμευτικές απαιτήσεις των κανόνων της εκπαίδευσης. Κάθε τομέας επαγγελματικής εκπαίδευσης διαθέτει ένα Πρόγραμμα Σπουδών και όλο το σύστημα ελέγχεται από ελεγκτικά σωματεία όπως επιμελητήρια και εμπορικούς ή βιομηχανικούς συλλόγους (Hensen/Hippach-Schneider, 2013)

Το πρόγραμμα σπουδών μοιράζεται μεταξύ θεωρίας και πράξης ως εξής:

- δύο ημέρες θεωρίας εκ των οποίων η μία είναι στο σχολείο και η δεύτερη στον χώρο εργασίας
- τρεις ημέρες στην πρακτική εξάσκηση

Σύμφωνα με τη CEDEFOP (2012), τα προγράμματα ενισχύουν την δημιουργικότητα των νέων ενώ τους εφοδιάζουν με γενικότερες γνώσεις απαραίτητες για την μελλοντική προσαρμογή τους στις ανάγκες του κόσμου των επιχειρήσεων.

4.3 ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΓΓΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Στην Αγγλία έπειτα από την υποχρεωτική εκπαίδευση, για τους αποφοίτους οι οποίοι έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 16 ετών υπάρχουν διάφορες δυνατότητες μεταυποχρεωτικής εκπαιδευτικής διεξόδου. Μια από αυτές τις διεξόδους είναι η επαγγελματική εκπαίδευση. Κάθε άτομο ηλικίας από 16 έως 24 ετών το οποίο κατοικεί στην Αγγλία έχει τη δυνατότητα κατάρτισης τύπου μαθητείας η οποία συνδυάζει τη μάθηση και την εργασία. Οι μαθητευόμενοι σπουδάζουν και εργάζονται, μαθαίνουν δια μέσου της εργασίας αλλά και αμείβονται. Με το πέρας της σχετικής κατάρτισης στο πλαίσιο της μαθητείας εκτός της πρακτικής κατάρτισης και εμπειρίας στο συγκεκριμένο αντικείμενο αποκτούν και σχετικό δίπλωμα, τον Εθνικό Επαγγελματικό Τίτλο (National Vocational Qualification NVQ, 2018). Η επαγγελματική κατάρτιση είτε πρόκειται για αρχική είτε για συνεχιζόμενη εποπτεύεται από το κράτος αλλά ενέχει πολύ έντονα το στοιχείο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατατάσσει τους μαθητευόμενους σε άνω των 19 και κάτω των 19 ετών.

Ειδικότερα, το υπουργείο παιδείας με μια σειρά συνεργαζόμενων φορέων όπως οι Education Funding Agency, The Teaching Agency, Standards and Testing Agency, National College for School Leadership εποπτεύουν τους μαθητευόμενους των κάτω των 19 ετών, και από την άλλη το Τμήμα Επιχειρηματικότητας, Καινοτομίας και Δεξιοτήτων μαζί με συνεργαζόμενους κυβερνητικούς φορείς, έχουν τον έλεγχο και την εποπτεία των άνω των 19 ετών.

Στην έκθεση «New challenges, new chances», που δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 2018(www.gov.uk), γίνεται αναφορά στη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με ταυτόχρονη σταδιακή απεμπλοκή του κράτους και σταδιακή αναβάθμιση ως προς την ποιότητα και τους στόχους της. Για να πραγματοποιηθεί αυτό προϋποθέτει την ενίσχυση του ανταγωνισμού και την ανάπτυξη κινήτρων τόσο για τους μαθητευόμενους όσο και για τους εργοδότες, τα οποία η κρατική παρέμβαση ακινητοποιεί ή/και εξαλείφει. Σε κάθε περίπτωση

το κράτος δικαιούται και μπορεί να παρεμβαίνει όταν οι αρμόδιοι φορείς του διαπιστώνουν κακής ποιότητας έργο ή αναντιστοιχία στόχων .

Επίσης έχει συσταθεί μια Εθνική Υπηρεσία Μαθητείας (National Apprenticeship Service), η οποία προωθεί και πραγματοποιεί μια σειρά συνεργασιών με εργοδοτικούς φορείς για να γίνουν περισσότερα προγράμματα μαθητείας(www.gov.uk).

4.4 ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΚΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Στη Γαλλία τα τελευταία χρόνια, έχει αναπτυχθεί ένας ισχυρός επαγγελματικός τεχνικός και επαγγελματικός τομέας που παρέχει ίσες ευκαιρίες τόσο σε παιδιά όσο και σε ενήλικες και έχει επιφέρει μάλιστα αύξηση των εγγραφών. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω:

- α) της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στο σχολείο,
- β) του συστήματος επαγγελματικής μαθητείας ή εργασίας με συμβόλαιο το οποίο απευθύνεται σε άτομα από 16-25 ετών, και
- γ) του συστήματος μεικτών συμβολαίων εργασίας

Στο σύστημα επαγγελματικής απασχόλησης των νέων ενεργό ρόλο διαδραματίζουν οι περιφερειακές διοικήσεις, δημόσιοι φορείς και όσοι φορείς είναι αναγνωρισμένοι από το κράτος και εφαρμόζουν έναν συγκεκριμένο κώδικα δεοντολογίας και μεθοδολογίας (Φωτόδεντρο)

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στη Γαλλία έχει την κατώτερη και την ανώτερη βαθμίδα. Η υποχρεωτική εκπαίδευση εξαντλείται στη κατώτερη βαθμίδα, ενώ στην ανώτερη βαθμίδα όσοι συνεχίσουν έχουν το δικαίωμα επιλογής μεταξύ γενικού και τεχνολογικού λυκείου. Σε αυτόν τον δεύτερο κύκλο εντάσσεται και η μαθητεία, όπου οι μαθητευόμενοι φοιτούν σε Λύκειο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης για 2 έτη. Το σύστημα αυτό θυμίζει κατά πολύ το ελληνικό με διαφορές ως προς το σύστημα αξιολόγησης και αναγνώρισης των δεξιοτήτων. Είναι κοινά παραδεκτό από όλους τους διεθνείς οργανισμούς ότι η Γαλλία διαθέτει ένα από τα πιο αξιόπιστα συστήματα αξιολόγησης και αυτό είναι αποτέλεσμα τόσο της κρατικής νομοθεσίας όσο και της οικονομικής στήριξης της Δια Βίου Εκπαίδευσης. Έτσι, υπάρχουν τριών ειδών πιστοποιήσεις ανάλογα με το επίπεδο των ικανοτήτων:

- Επαγγελματικό Πιστοποιητικό Ικανοτήτων «Certificat d' Aptitude Professionnelle» (CAP), το οποίο είναι προαπαιτούμενο για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας.

- Πιστοποιητικό Επαγγελματικών Σπουδών «Brevet d'Etudes Professionnelles» (BEP), το οποίο προσφέρει ενισχυμένη κατάρτιση σε σχέση με το προαναφερθέν CAP.
- Επαγγελματικό Baccalaureate το οποίο απαιτεί 2 επιπλέον έτη φοίτησης(Παπαδάκη-Κλαυδιανού Α., 2018)

Όπως στις μαθητείες των περισσότερων χωρών έτσι και στη Γαλλία, προβλέπεται μια από κοινού σύμβαση μεταξύ μαθητευόμενου, φορέα επιμόρφωσης και εταιρείας. Στο πλαίσιο αυτό ο μαθητευόμενος δικαιούται πληρωμή επί ενός ποσοστού του βασικού μισθού, η εταιρεία που συμμετέχει αυξάνει το ανθρώπινο δυναμικό της και αποδίδει χαμηλότερες ασφαλιστικές εισφορές. Επειδή, η ανεργία στη Γαλλία είναι σε πολύ υψηλά επίπεδα (γύρω στο 25%), αναζητείται η καλύτερη σύνδεση της μαθητείας με τις ανάγκες της αγοράς και αυτό επιδιώκεται μέσω του διαλόγου κυβέρνησης και σωματείων(Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Έργου, Γαλλία 2018).

4.5 ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Η μεταρρύθμιση των συμβάσεων εργασίας του 2015 (CEDEFOP, 2017c) αναθεώρησε το νομικό πλαίσιο των τριών προγραμμάτων μαθητείας. Έτσι ο κάθε τύπος μαθητείας είχε τα εξής χαρακτηριστικά:

α) Μαθητεία τύπου 1: «Μαθητεία για επαγγελματικά προσόντα και διπλώματα, διπλώματα ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και πιστοποιητικά υψηλής τεχνικής ειδίκευσης». Αυτό ισχύει για άτομα ηλικίας 15 έως 25 ετών και μπορεί να εφαρμοστεί στα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) σε ανώτερο και μεταδευτεροβάθμιο επίπεδο. Η διάρκεια της σύμβασης κυμαίνεται μεταξύ τουλάχιστον έξι μηνών και της μέγιστης διάρκειας του προγράμματος EEK στην οποία εφαρμόζεται. Η κατανομή του χρόνου μεταξύ της εκπαίδευσης στο ίδρυμα εκπαίδευσης και κατάρτισης και της εταιρείας καθορίζεται σε ένα σχολικό έτος. Εκτός από την κατάρτιση εντός και εκτός επιχείρησης, η μαθητεία τύπου 1 προβλέπει μια συνιστώσα της συνηθισμένης εργασιακής εμπειρίας. Γενικά, το 50% έως 70% του χρόνου διατίθεται στο σχολείο και το υπόλοιπο στην επιχείρηση.

β) Μαθητεία τύπου 2: «Μαθητεία με προσανατολισμό την εργασία». Πρόκειται για ένα σύστημα εκτός του συστήματος EEK, το οποίο οδηγεί σε επαγγελματικά προσόντα που αναγνωρίζονται από την εθνική τομεακή συλλογική σύμβαση που εφαρμόζεται στην εταιρεία μίσθωσης και αφορά σε νέους ηλικίας 18 έως 29 ετών. Η ελάχιστη διάρκεια της σύμβασης

είναι έξι μήνες και τρία έτη κατ' ανώτατο όριο (ή πέντε έτη για τις βιοτεχνικές εργασίες), εκ των οποίων η εξωσχολική εκπαίδευση βασικών και εγκάρσιων δεξιοτήτων καλύπτει 120 ώρες κατ' ανώτατο όριο σύνολο.

γ) Μαθητεία τύπου 3: «Τριτοβάθμια εκπαίδευση και έρευνα μαθητείας». Αυτό ισχύει για άτομα ηλικίας 18 έως 29 ετών και περιλαμβάνει δύο υπό-τύπους:

i) μαθητεία για ανώτατη εκπαίδευση και κατάρτιση, η οποία οδηγεί σε πανεπιστημιακά πτυχία, συμπεριλαμβανομένων των διδακτορικών σπουδών, καθώς και υψηλότερα διπλώματα τεχνικών ινστιτούτων. Ο τρόπος και η διάρκεια της εναλλαγής εκπαίδευσης ποικίλλουν ανάλογα με το πρόγραμμα στο οποίο εφαρμόζεται το σχήμα.

(ii) μαθητεία για ερευνητικές δραστηριότητες, η οποία οδηγεί σε συμβατική πιστοποίηση εκτός των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Δεν υπάρχει εναλλαγή μεταξύ των χώρων μάθησης στις μαθητείες για ερευνητικές δραστηριότητες, καθώς η κατάρτιση εκτός της εταιρείας δεν είναι υποχρεωτική.

Ο τύπος 1 εισήχθη για πρώτη φορά το 2003, αλλά δεν απογειώθηκε μιας και κάλυπτε μόλις το 3% του συνόλου της μαθητείας την ίδια ώρα που ο τύπος 2 κάλυπτε το 95,1%. Αυτός είναι ο λόγος που έγινε η τελευταία μεταρρύθμιση του νομικού πλαισίου μαθητείας (νομοθετικό διάταγμα 81/2015 της 15ης Ιουνίου 2015) και έδωσε στρατηγική σημασία στον τύπο 1, συνδυάζοντας την εργασία και την κατάρτιση σε ένα διπλό σύστημα. Το επίκεντρο αυτής της αναθεώρησης είναι η μαθητεία τύπου 1, να αποκτήσει χαρακτηριστικά μοντέλου μαθητείας δυτικού συστήματος, καθιερωμένο σε χώρες όπως η Γερμανία και η Αυστρία. Ο μαθητευόμενος είναι συμβατικά συνδεδεμένος με τον εργοδότη μέσω μιας σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου, η οποία περιλαμβάνει ένα ατομικό πρόγραμμα κατάρτισης. Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την εσωτερική κατάρτιση του μαθητευόμενου και πληρώνει την αμοιβή του / της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια της εκπαίδευσης υπήρξε για πολλά χρόνια ένα μέσο σύνδεσης του σχολείου με την πανεπιστημιακή μόρφωση. Τα τελευταία χρόνια όμως έχει γίνει αντιληπτή, τόσο από τον ιδιωτικό τομέα όσο και από δημόσιους οργανισμούς, η ανάγκη της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Η σχετικά πρόσφατη εισαγωγή του θεσμού της μαθητείας αφορά στη διασύνδεση επαγγελματικής εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης.

Στο πέμπτο Κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία η οποία ακολουθήθηκε για την πραγματοποίηση της έρευνας της παρούσης μελέτης. Επιθυμία του ερευνητή είναι να βοηθηθεί ο αναγνώστης ώστε να κατανοήσει όσο το δυνατόν πιο εύκολα και άμεσα, τη διαδικασία και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διεξήχθη η έρευνα. Κρίθηκε απαραίτητο πριν τον οποιοδήποτε μεθοδολογικό σχεδιασμό να γίνει μια αναφορά στην αναγκαιότητα και την πρωτοτυπία του ερευνητικού θέματος. Ακολούθως γίνεται η αναφορά τόσο στους στόχους, όσο και στην παρουσίαση της δομής των ερωτημάτων και τη μέθοδο συλλογής των δεδομένων. Τέλος, παρουσιάζεται η μέθοδος ανάλυσης των δεδομένων.

5.2 ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Όπως προ είπαμε ο θεσμός του Μεταλυκειακού Έτους νομοθετήθηκε σχετικά πρόσφατα το 2013, με την Α' φάση εφαρμογής να ξεκινά τον Μάρτιο 2017 και την Γ' φάση να ολοκληρώνεται τον Αύγουστο 2019. Στο διάστημα αυτό είναι η πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία που επιχειρείται μια αξιολόγηση του θεσμού αυτού από την μεριά των μαθητευομένων που πήραν μέρος σε μία από τις τρεις φάσεις. Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, διαπιστώθηκε ότι υπάρχει μεγάλο ερευνητικό κενό σε όλα τα θέματα που αφορούν τη Μαθητεία. Δεν βρέθηκαν έρευνες που το δείγμα τους να έχει συμμετάσχει ενεργά στα προγράμματα Μαθητείας και τα ερωτήματά τους να αφορούν καθαυτού την παρούσα έρευνα.

Η μόνη επίσημη δημοσίευση προς το παρόν, πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής τον Μάρτιο του 2018, με την Έκθεση αποτίμησης για την Α' φάση του Μεταλυκειακού έτους- τάξης μαθητείας και είναι μια εμπειρική διερεύνηση σε

μαθητευόμενους/μαθητευόμενες, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές φορέων απασχόλησης. Η αποτίμηση πραγματοποιήθηκε μέσω ποσοτικής έρευνας και ειδικότερα με χρήση τριών δομημένων ερωτηματολογίων σε μαθητευόμενους/ες, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές φορέων απασχόλησης. Από το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στους μαθητευόμενους χρησιμοποιήθηκαν ορισμένες ερωτήσεις επικουρικά στην παρούσα έρευνα.

5.3 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός της προτεινόμενης έρευνας είναι να γίνει μια συνολική αξιολόγηση του θεσμού της μαθητείας, για τις τρεις φάσεις που ολοκληρώθηκαν, μέσα από την ματιά των μαθητευομένων. Η σκιαγράφηση του προφίλ των συμμετεχόντων αποτέλεσαν πρόσθετο ερευνητικό ζητούμενο.

Οι βασικοί ερευνητικοί στόχοι, όπως προέκυψαν από το θεωρητικό πλαίσιο αναφοράς της παρούσας μελέτης και την κριτική αποτίμηση της συναφούς βιβλιογραφίας που έχουν προηγηθεί, προσαρμόστηκαν κατά περίπτωση στο ερωτηματολόγιο και ήταν :

1. Να προσδιοριστούν τα κίνητρα, οι αρχικές προσδοκίες των μαθητευομένων και ο βαθμός ικανοποίησης από την ενημέρωση που δέχθηκαν σχετικά με τον θεσμό
2. Να αξιολογηθεί το Πρόγραμμα Σπουδών ως προς 5 επιλεγθείσες διαστάσεις και η αποκτηθείσα εκπαιδευτική εμπειρία μέσα στην επιχείρηση/δομή
3. Να προσδιοριστεί ο βαθμός εκπλήρωσης των προσδοκιών και ο βαθμός ικανοποίησης των μαθητευομένων σε συγκεκριμένους τομείς επαγγελματικής σταδιοδρομίας μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος.
4. Να εξεταστεί ο βαθμός ικανοποίησης ως προς τη συνεργασία των εμπλεκόμενων προσώπων, πριν την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια αυτής
5. Να αναδειχθούν και να αξιολογηθούν τα προβλήματα που ανέκυψαν κατά τη διάρκεια της μαθητείας.
6. Να διερευνηθεί το πλήθος και το είδος των προτάσεων που έγιναν από τη μεριά των εργοδοτών προς τους μαθητευόμενους με το πέρας της μαθητείας

5.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Για να μελετηθούν οι παραπάνω στόχοι αναπτύχθηκαν τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιο είναι το ηλικιακό, φυλετικό αλλά και εκπαιδευτικό προφίλ των μαθητευόμενων του Μεταλυκειακού Έτους.
2. Ποια ήταν τα κίνητρα και οι αρχικές προσδοκίες από το θεσμό της μαθητείας και αν αισθάνονται ικανοποιημένοι από την ενημέρωση που δέχτηκαν
3. Πώς αξιολογούν το Πρόγραμμα Σπουδών του Μεταλυκειακού Έτους ως προς το περιεχόμενο, την εκπαιδευτική εμπειρία που απέκτησαν μέσα από την επιχείρηση και την χρονική επάρκεια της μαθητείας
4. Σε ποιο βαθμό ο θεσμός της μαθητείας ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες τους και πόσο ικανοποιημένοι αισθάνονται λαμβάνοντας υπόψη διάφορα κριτήρια όπως νέες επαγγελματικές ευκαιρίες, διεύρυνση γνώσεων και δεξιοτήτων, ενίσχυση αίσθησης επαγγελματικής επάρκειας, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος
5. Σε ποιο βαθμό ο θεσμός της μαθητείας ήταν ικανοποιητικός ως προς τη συνεργασία που υπήρξε μεταξύ των εμπλεκόμενων προσώπων πριν την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια αυτής
6. Ποια προβλήματα προέκυψαν κατά τη διάρκεια της μαθητείας και σε ποιο βαθμό
7. Με την ολοκλήρωση της μαθητείας αν υπήρξαν προτάσεις εργασίας από τον εργοδότη

5.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος. Θεωρήθηκε η προσφορότερη μέθοδος διεξαγωγής της έρευνας, γιατί μπορεί να περιγράψει τάσεις με χρήση προβλέψεων προγενέστερων ερευνών. Σύμφωνα με τον Καραγεώργο (2002), το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιείται πολύ συχνά στην εκπαιδευτική έρευνα καθώς επιτρέπει τη συλλογή πολλών τυποποιημένων πληροφοριών από μεγάλες ομάδες και μας δίνει τη δυνατότητα για άμεση κωδικοποίηση των στοιχείων της έρευνας και τη στατιστική ανάλυση τους. Στην ποσοτική έρευνα, *"η περιγραφή μιας τάσης σημαίνει ότι το ερευνητικό πρόβλημα μπορεί να απαντηθεί καλύτερα από μία μελέτη, στην οποία ο ερευνητής προσπαθεί να επαληθεύσει τη γενική τάση των απαντήσεων από άτομα και να επισημαίνει πως αυτή η τάση διαφέρει από άτομο σε άτομο"* (Creswell, 2013, σ. 91). Επίσης, σε μία ποσοτική έρευνα το ερευνητικό πρόβλημα μπορεί να απαιτεί την διερεύνηση σχέσεων μεταξύ χαρακτηριστικών των ατόμων και στον τρόπο με τον οποίο ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά επιδρούν σε ένα άλλο χαρακτηριστικό.

Μάλιστα το δείγμα ερωτώμενων είναι πολύ μεγαλύτερο και ευρύτερο από αυτό που μπορεί να μας επιτρέψει οποιαδήποτε άλλη τεχνική (Janakowicz, 2005).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η όσο το δυνατό πιο άμεση ανταπόκριση στην έρευνα επιλέχθηκε η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Οι ερωτήσεις που καλούταν να απαντήσουν τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν κλειστού τύπου, ίδιες για όλους και βρίσκονταν σε προκαθορισμένη σειρά

5.4 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΕΙΓΜΑ

Ιδανικός στόχος όλων των ερευνών είναι να καταγραφούν οι απόψεις του ερευνώμενου πληθυσμού, όσο και αν αυτό είναι δύσκολο ή αδύνατο. Σε πολλές περιπτώσεις η δυσκολία έγκειται στο γεγονός ότι ο πληθυσμός μπορεί να είναι πολύ μεγάλος και είναι πρακτικά αδύνατο ή κοστοβόρο ή χρονοβόρο να ελεγχθούν όλες οι μονάδες πληθυσμού. *«Όπως ακριβώς σε μια μονάδα παραγωγής προϊόντων είναι αδύνατον να ελεγχθούν τα προϊόντα ένα προς ένα και καταφεύγουμε στον δειγματοληπτικό έλεγχο έτσι και στις έρευνες. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι απαραίτητο να καταφεύγουμε στη δειγματοληψία»*(Παπαδημητρίου, 2001, σ. 55).

Η δειγματοληψία απαιτεί τον ακριβή ορισμό του πληθυσμού, ώστε να είναι δυνατή η επιλογή του δείγματος δηλαδή του υποσυνόλου του πληθυσμού που επιλέγεται για τους συγκεκριμένους ερευνητικούς σκοπούς. *«Γενικά, η δειγματοληψία θεωρείται επιτυχής όταν η επιλογή του δείγματος παράγει αποτελέσματα δείκτες και μετρήσεις που είναι γενικεύσιμα και όσο το δυνατόν ακριβέστερα, δηλαδή βρίσκονται πιο κοντά στις αντίστοιχες παραμέτρους του ευρύτερου συνόλου, δηλαδή του πληθυσμού»*.(Ζαφειρόπουλος, 2015, σελ. 125)

Υπάρχουν δύο κατηγορίες μεθόδων δειγματοληψίας:

(i) *«δειγματοληψία με πιθανότητα (τυχαία δειγματοληψία), η οποία γίνεται σύμφωνα με τους νόμους των πιθανοτήτων, είναι ελεγχόμενη ως προς τις παραμέτρους της και δίνει τη δυνατότητα να γενικευτούν τα συμπεράσματα που εξάγονται από ένα δείγμα, για αυτό και δίνει επιπλέον τη δυνατότητα να υπολογίσουμε και το σφάλμα εκτίμησης(γενίκευσης)»*(Ζαφειρόπουλος, 2015, σελ. 125)

και

(ii) *«δειγματοληψία χωρίς πιθανότητα (μη τυχαία δειγματοληψία) γίνεται σε περιπτώσεις που*

δεν είναι εφικτή η δειγματοληψία με πιθανότητα ή όταν ενδιαφέρει να γίνει γρήγορα μια εφαρμογή της έρευνας, λόγω χάρη μια πιλοτική έρευνα)»(Ζαφειρόπουλος, 2015, σελ. 125)

Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο κατηγοριών έγκειται στη δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων από το δείγμα στον πληθυσμό, δυνατότητα η οποία παρέχεται μόνο με την εφαρμογή δειγματοληψίας με πιθανότητα.

Στην παρούσα έρευνα δεν υπήρχε η δυνατότητα δειγματοληψίας με πιθανότητα διότι, δεν υπήρχε η δυνατότητα απόκτησης μίας λίστας των μαθητευομένων που ολοκλήρωσαν μια από τις τρεις φάσεις μαθητείας και η οποία θα αποτελούσε το δειγματοληπτικό πλαίσιο της έρευνας.

Επιλέχθηκε η δειγματοληψία ευκολίας κατά την οποία *"το δείγμα επιλέγεται από ένα τμήμα του πληθυσμού στο οποίο υπάρχει εύκολη πρόσβαση"* (Αγγελής Β., Δημάκη Κ., 2011, σ.35). Βέβαια, συμπερασματικά δεν μπορούμε να γενικεύσουμε τα αποτελέσματα στον πληθυσμό των μαθητευομένων μιας και *" ο ερευνητής δεν μπορεί να πει με σιγουριά ότι τα άτομα είναι αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού. Ωστόσο, το δείγμα μπορεί να δώσει χρήσιμες πληροφορίες για να απαντηθούν ερωτήματα και υποθέσεις"*(Creswell, 2011, σελ.182).

5.5 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο ως μέσο συλλογής δεδομένων χρησιμοποιείται ευρέως, αφού σε σύντομο χρονικό διάστημα και με ελάχιστο κόστος συλλέγονται εμπειρικά δεδομένα και μάλιστα με διασφαλισμένη τόσο την ανωνυμία του δείγματος όσο και την ειλικρίνεια των απαντήσεων. *«Η επεξεργασία των δεδομένων των ερωτηθέντων ποσοτικοποιούνται και εξάγονται αποτελέσματα με στατιστικές μεθόδους και προγράμματα»* (Cohen κ. συν., 2008·Robson, 2010, σ. 284-290).

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε σχεδιάστηκε από την εκπονήτρια της έρευνας έχοντας ως οδηγό, την έκθεση αποτίμησης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) για την Α' φάση του Μεταλυκειακού Έτους – Τάξη Μαθητείας, η οποία εκπονήθηκε από την Επιστημονική Μονάδα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για τη σύνταξη του ερωτηματολογίου ήταν ο θεωρητικός προβληματισμός και η βιβλιογραφική επισκόπηση.

Στην αρχή του ερωτηματολογίου υπήρχε εξώφυλλο με πληροφορίες σχετικά με τον τίτλο του εκπαιδευτικού ιδρύματος, του τμήματος και του μεταπτυχιακού προγράμματος. Επίσης αναγράφεται το θέμα της έρευνας και τα στοιχεία του ερευνητή. Συγκεκριμένα στη αρχή του ενημερωτικού σημειώματος δίνονται τα στοιχεία του ερευνητή και εξηγείται στους συμμετέχοντες ότι το ερωτηματολόγιο είναι μέρος της διπλωματικής εργασίας που διεξάγεται στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων», του Διεθνούς Πανεπιστημίου. Στη συνέχεια αναφέρεται ποιο είναι το θέμα και ποιος ο σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας χωρίς όμως να δοθούν πληροφορίες ή λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αμεροληψία των απαντήσεων (Σαραφίδου, 2011).

Επισημαίνεται ότι είναι ανώνυμο και είναι πολύ σημαντικό οι απαντήσεις να δοθούν με ακρίβεια και ειλικρίνεια, ώστε να υπάρχει αξιοπιστία και εγκυρότητα και ότι οι πληροφορίες που θα αντλούσαμε από τις απαντήσεις τους θα χρησιμοποιούνταν αυστηρά για ερευνητικούς σκοπούς. Στο τέλος του εισαγωγικού σημειώματος εκφράστηκαν οι ευχαριστίες μας για τη συμμετοχή τους στην έρευνα. (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι)

Στο ερωτηματολόγιο της παρούσας μελέτης χρησιμοποιήθηκαν κλειστού τύπου ερωτήσεις. Στις κλειστές ερωτήσεις η απάντηση είναι προκαθορισμένη και ενώ από τη μια αυτό αποτελεί μειονέκτημα τους, από την άλλη ενδείκνυται για την έγκυρη και αξιόπιστη στατιστική ανάλυση, διότι διευκολύνεται η ακριβέστερη επιλογή των προτεινόμενων απαντήσεων. (Javeau, 2000).

5.5.1 ΔΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Το ερωτηματολόγιο ουσιαστικά αποτελείται από τέσσερις (4) ενότητες. Η κάθε μια ενότητα σχετίζεται με μια ερευνητική ερώτηση. Για την καλύτερη διερεύνηση χωρίστηκε η κάθε ενότητα σε θεματικούς άξονες και ο κάθε θεματικός άξονας περιλαμβάνει υπό- ερωτήματα.

Περίληπτικά, οι θεματικοί άξονες που περιέχονται σε κάθε ένα ερευνητικό ερώτημα παρουσιάζονται παρακάτω:

Ερευνητικό ερώτημα 1: Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει 8 ερωτήσεις που αφορούν στα δημογραφικά στοιχεία των μαθητευομένων.

Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει 8 ερωτήσεις που αφορούν στα δημογραφικά στοιχεία των μαθητευομένων ώστε να διερευνήσουμε το ηλικιακό, φυλετικό αλλά και εκπαιδευτικό τους προφίλ. Συγκεκριμένα στα ακόλουθα στοιχεία:

- Φύλο
- Ηλικία
- Φάση συμμετοχής
- Τομέας ειδικότητα Μεταλλουργικού έτους
- Φορέας απασχόλησης των μαθητευομένων
- Τίτλος απολυτηρίου
- Παρακολούθηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης
- Τόπος διαμονής

Ερευνητικό ερώτημα 2: Στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα διερευνώνται οι πηγές ενημέρωσης, τα κίνητρα και οι αρχικές προσδοκίες από την συμμετοχή τους στη μαθητεία. Πιο συγκεκριμένα, οι θεματικοί άξονες που αντιστοιχούν στο «ποια ήταν τα κίνητρα και οι αρχικές προσδοκίες από τον θεσμό της μαθητείας» είναι τέσσερις και διατυπώθηκαν ως εξής

Θεματικός άξονας 2.1 : Πηγές ενημέρωσης της μαθητείας

Θεματικός άξονας 2.2: Ικανοποίηση σχετικά με την ενημέρωση που δέχτηκαν οι μαθητευόμενοι για το θεσμό της μαθητείας

Θεματικός άξονας 2.3 : Κίνητρα που ώθησαν τους μαθητευόμενους ώστε να συμμετέχουν στο Μεταλλουργικό έτος- Τάξη μαθητείας

Θεματικός άξονας 2.4 : Προσδοκίες των μαθητευομένων από την συμμετοχή τους στο Μεταλλουργικό Έτος

Ερευνητικό ερώτημα 3: Στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα γίνεται μια συνολική αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών στη σχολική μονάδα ως προς το περιεχόμενο, την εκπαιδευτική εμπειρία που αποκτήθηκε μέσα στην επιχείρηση/δομή και τη χρονική επάρκεια της μαθητείας. Αυτό το μέρος αποτελείται από 3 θεματικούς άξονες που απαντούν στο ερευνητικό ερώτημα «πως αξιολογείτε το πρόγραμμα σπουδών του Μεταλλουργικού Έτους;».

Οι θεματικοί άξονες είναι οι εξής:

Θεματικός άξονας 3.1 : Αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών του Μεταλυκειακού Έτους ως προς τις παρακάτω έννοιες (απόκτηση νέων γνώσεων, συνάφεια σπουδών με το αντικείμενο απασχόλησης, ποικιλία δραστηριοτήτων, κατανομή ωρών μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων, εργαστηριακή υποδομή σχολικής μονάδας υλοποίησης του εργαστηριακού μέρους)

Θεματικός άξονας 3.2 :Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής εμπειρίας που αποκτήθηκε μέσα στην επιχείρηση/ δομή

Θεματικός άξονας 3.3: Αξιολόγηση της χρονικής επάρκειας της μαθητείας

Ερευνητικό ερώτημα 4: Στο τέταρτο και τελευταίο ερώτημα γίνεται μια συνολική αποτίμηση της μαθητείας εξετάζοντάς το μέσα από 6 θεματικούς άξονες.

Θεματικός άξονας 4.1: Χαρακτηρισμός της εμπειρίας της μαθητείας

Θεματικός άξονας 4.2 : Βαθμός ανταπόκρισης στις προσδοκίες των μαθητευομένων από τη συνολική υποστήριξη του εργοδότη, τις αποκτηθείσες γνώσεις, τις συνθήκες απασχόλησης υπό πραγματικούς όρους, την ενίσχυση της αντίληψης και του ενδιαφέροντος για τον επαγγελματικό κλάδο

Θεματικός άξονας 4.3: Βαθμός ικανοποίησης σε τομείς όπως κατανόηση επαγγελματικής δεοντολογίας, ανάπτυξης επαγγελματικής ευσυνειδησίας, εναλλακτικών επαγγελματικών πορειών, επαγγελματικού προσανατολισμού και ενίσχυσης αυτοπεποίθησης

Θεματικός άξονας 4.4: Βαθμός ικανοποίησης ως προς τη συνεργασία των εμπλεκομένων προσώπων (εργοδότη, επόπτη καθηγητή και διδάσκοντα/διδάσκουσα) πριν την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια αυτής

Θεματικός άξονας 4.5: Προβλήματα που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της μαθητείας και σε ποιο βαθμό

Θεματικός άξονας 4.6: Οι δρόμοι με την ολοκλήρωση της μαθητείας

5.5.2 ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Οι κλίμακες είναι πολύ συγκεκριμένα εργαλεία μέτρησης στάσεων και απόψεων, που συνήθως αποτελούνται από ένα στοιχείο και σκοπό έχουν να καταγράψουν συνοπτικά αλλά

με ακρίβεια τις απόψεις των ερωτώμενων. Αυτό που στις διάφορες εφαρμογές ονομάζουμε κλίμακες είναι στην πραγματικότητα δείκτες μέτρησης απόψεων (Babbie, 2012)

Οι κλίμακες Likert είναι κλίμακες συμφωνίας του ερωτώμενου με μια άποψη. Ο λόγος για τον οποίο γίνεται χρήση ερωτήσεων με κλίμακα likert είναι διότι το κοινό της έρευνας μπορεί να δώσει απαντήσεις εύκολα και με συγκεκριμένες επιλογές και την αποκωδικοποίησή τους. Για να κατασκευάσουμε μια τέτοια κλίμακα διατυπώνουμε καταφατικά μια πρόταση και ζητάμε από τον ερωτώμενο να δηλώσει το βαθμό συμφωνίας του στην πρόταση που διατυπώσαμε. Τα σημεία- κλειδιά για τη δημιουργία κλίμακας τύπου Likert είναι:

- Η διατύπωση μια καταφατικής πρότασης (όχι ερώτησης)
- Το αίτημα προς τον ερωτώμενο να δηλώνει βαθμό συμφωνίας του προς τη διατυπωμένη άποψη.
- Η χρήση μιας κλιμάκωσης τιμών συνήθως από το «διαφωνώ απόλυτα» έως το «συμφωνώ απόλυτα» (Ζαφειρόπουλος, 2015, σελ. 109)

Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε κάθε ερώτηση με βάση την κλίμακα Likert πέντε σημείων με τις εξής επιλογές:

- πάρα πολύ, πολύ, αρκετά, λίγο, καθόλου, ή η διαβάθμιση
- συμφωνώ απόλυτα, συμφωνώ, ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ, μάλλον διαφωνώ, διαφωνώ και η διαβάθμιση
- πολύ καλή, καλή, αρκετά καλή, κακή, πολύ κακή.

5.5.3 ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ – ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ

Σε όλους τους χώρους της επιστημονικής έρευνας όπου λαμβάνεται μια μέτρηση τίθεται το ζήτημα της αξιοπιστίας της μέτρησης αυτής. Η αξιοπιστία αφορά το κατά πόσο μια διαδικασία αναδεικνύει το πραγματικό μέγεθος του υπό μέτρηση χαρακτηριστικού. (Cohen L. και συν. 2008)

«Η αξιοπιστία στην έρευνα είναι η σταθερότητα ή η συνέπεια με την οποία μετράμε κάτι». (Robson, 2010, σ. 119) Από την άλλη μεριά η εγκυρότητα μιας κλίμακας μέτρησης, αφορά στον βαθμό που όντως μετράει αυτό για το οποίο φτιάχτηκε να μετράει. Η εγκυρότητα σχετίζεται με το ότι το μεθοδολογικό εργαλείο που έχει χρησιμοποιηθεί μετρά πράγματι αυτό

για το οποίο προορίζεται, δηλαδή ότι οι απαντήσεις των ερωτηθέντων πράγματι μετρούν την πραγματική βούληση αυτών (Κυριαζόπουλος, 2011). Η ύπαρξη της εγκυρότητας σχετίζεται με την ύπαρξη συσχετίσεων, δηλαδή αιτιωδών σχέσεων ανάμεσα στις μεταβλητές.

Για να εξασφαλίσουμε την αξιοπιστία της εκπαιδευτικής έρευνας δόθηκε προσοχή στις παρακάτω παραμέτρους:

1. Οι ερωτήσεις του ερευνητικού εργαλείου είναι ξεκάθαρες και κατανοητές
2. Η διαδικασία συλλογής δεδομένων είναι τυποποιημένη. Κατασκευάστηκε και επιδόθηκε εκτυπωμένο.
3. Το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε σε ένα πιλοτικό δείγμα 10 μαθητευομένων και επιδόθηκε στους ίδιους «έντυπο αξιολόγησης ερωτηματολογίου» (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ) για να διαπιστωθεί η σαφήνεια και η επάρκεια των ερωτήσεων ώστε να διασφαλιστεί η κατά το δυνατόν αξιοπιστία και εγκυρότητα του ερωτηματολογίου.
4. Τέλος συμπληρώθηκε εκ νέου μετά από δύο εβδομάδες το ερωτηματολόγιο από τους 10 μαθητευόμενους που συμπλήρωσαν αρχικά το έντυπο αξιολόγησης. Οι τιμές που καταγράφηκαν στις ερωτήσεις τύπου Likert ήταν συνεπείς (παρόμοιες) όταν χορηγήθηκε το ερωτηματολόγιο σε διαφορετικές στιγμές γεγονός που κατά τον Creswell (2011), αποδίδει αξιοπιστία.

5.4 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Προκειμένου να γίνει η συλλογή συμπληρωμένων ερωτηματολογίων αρχικά η εκπονήτρια, ως εκπαιδευτικός που συμμετείχε στην Γ Φάση μαθητείας, απέστειλε ερωτηματολόγια στους συμμετέχοντες αυτής της φάσης. Παράλληλα, επικοινωνήσε με διευθυντές τεσσάρων (4) ΕΠΑ.Λ. του Νομού Λάρισας με σκοπό να το προωθήσουν οι ίδιοι στους μαθητευόμενους και τις μαθητευόμενες, που παρακολούθησαν κάποια από τις φάσεις μαθητείας. Συγκεκριμένα, οι διευθυντές των ΕΠΑ.Λ. που πρόθυμα βοήθησαν ήταν τα εξής : 1^ο ΕΠΑ.Λ. Λάρισας, ΕΠΑ.Λ. Ελασσόνας, ΕΠΑ.Λ. Φαρσάλων, ΕΠΑ.Λ. Τυρνάβου και ΕΠΑ.Λ. Αγιάς.

Η διαδικασία συλλογής των ερωτηματολογίων διήρκησε από τον Οκτώβριο του 2019 έως τον Δεκέμβριο του 2019. Διάστημα κατά το οποίο συλλέξαμε 142 ερωτηματολόγια. Η ανταπόκριση αρχικά θεωρήθηκε μη ικανοποιητική μιας και οι αντικειμενικές δυσκολίες ήταν πολλές. Το δείγμα αφορούσε σε μαθητευόμενους/ μαθητευόμενες που είχαν ολοκληρώσει την μαθητεία, εδώ και ένα ή και δύο ίσως έτη. Ως εκ τούτου, μεγάλος όγκος αυτών έχει ήδη

απορροφηθεί στην αγορά εργασίας ή έχουν ακολουθήσει άλλους δρόμους στη ζωή τους και η σύνδεσή τους με το σχολείο είναι από ελάχιστη έως μηδενική. Επίσης, λόγω της προστασίας των προσωπικών δεδομένων οι διευθυντές δεν μπορούσαν να χορηγήσουν στην εκπονήτρια της εργασίας αυτής περισσότερα στοιχεία για τους μαθητευόμενους, οπότε αφεθήκαμε στην καλή θέληση των αποφοίτων να πάνε στην σχολική μονάδα με σκοπό, αποκλειστικά και μόνο τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Για αυτό το λόγο είναι σημαντικό να ευχαριστήσουμε όλους όσους ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα των Διευθυντών των σχολικών μονάδων, θυσιάζοντας λίγο από τον προσωπικό τους χρόνο προκειμένου να βοηθήσουν.

5.5 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Με σκοπό να πραγματοποιηθεί η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας έγινε η χρήση του προγράμματος SPSS και την έκδοση IBM SPSS Statistics 19. Για να επιτευχθεί αυτό τα δεδομένα που συλλέχθηκαν, επεξεργάστηκαν ώστε να είναι εύκολη η επεξεργασία τους εντός του προγράμματος. Τα δεδομένα των ερωτηματολογίων που συλλέχθηκαν παρουσιάζονται σε πίνακες κατανομών συχνοτήτων και στατιστικών μέτρων. Η περιγραφή των δεδομένων περιλαμβάνει τα δημογραφικά στοιχεία και τους άξονες του ερωτηματολογίου, που σχετίζονται άμεσα με τα ερευνητικά ερωτήματα.

5.6 ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Για την ορθότερη έκβαση της έρευνας δημιουργήθηκε ένα πιλοτικό ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν σε δείγμα 10 ατόμων και στο τέλος αυτού ακολουθούσε ένα έντυπο αξιολόγησής του (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ). Η πιλοτική έρευνα κατέδειξε ορισμένα λάθη διατύπωσης σε ερωτήσεις που τις καθιστούσαν δυσνόητες για τους ερωτώμενους. Τέλος μέσω της πιλοτικής έρευνας αφαιρέθηκαν τρεις ερωτήσεις.

- Ποιες δεξιότητες απέκτησαν οι μαθητευόμενοι και σε ποιο βαθμό
- Ποιες είναι οι μελλοντικές προσδοκίες των μαθητευόμενων

Οι παραπάνω ερωτήσεις καθιστούσαν το ερωτηματολόγιο ιδιαίτερα μεγάλο, δυσνόητο και μη λειτουργικό.

5.7 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο πρώτος περιορισμός της παρούσας έρευνας είναι η επιλογή δειγματοληψίας ευκολίας ως μεθόδου δειγματοληψίας η οποία δεν επιτρέπει τη γενίκευση συμπερασμάτων από το δείγμα στον πληθυσμό. Στη διαδικασία της δειγματοληψίας περιλαμβάνονται όλες εκείνες οι αποφάσεις που θα σχετιστούν με την οργάνωση και την εφαρμογή της δειγματοληψίας. Το μέγεθος του δείγματος και η μέθοδος της δειγματοληψίας έχουν ως στόχο την αντιπροσώπευση και την δυνατότητα αναγωγής στο σύνολο του πληθυσμού με βάση το δείγμα (Malhota, 2008).

Θεωρήθηκε ότι η γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκεται ένα ΕΠΑ.Λ. δεν επηρεάζει τις απόψεις των αντίστοιχων μαθητευόμενων ως προς τα ερευνητικά ερωτήματα διότι οι μαθητευόμενοι προέρχονται από διαφορετικές περιοχές (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές). Με την παραδοχή αυτή, τα ευρήματα της έρευνας κρίνονται χρήσιμα αν και δεν δύναται να γενικευτούν σε ολόκληρο τον πληθυσμό.

Ένας ακόμη περιορισμός είναι ότι δεν συμπεριλάβαμε απόψεις μαθητευόμενων που διέκοψαν την μαθητεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο έκτο Κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν μέσω του ερωτηματολογίου από 142 μαθητευόμενους/μαθητευόμενες του Μεταλλυκειακού Έτους των ΕΠΑΛ του Νομού Λάρισας.

Ακολούθως περιγράφεται η επίδραση του φύλου στις απαντήσεις των μαθητευομένων. Σε επίπεδο περιγραφικής στατιστικής, δίνονται διμεταβλητοί πίνακες κατανομής συχνοτήτων για την περίπτωση της διασταύρωσης δυο κατηγορικών μεταβλητών, με τη μια μεταβλητή να είναι πάντα το φύλο του μαθητευόμενου (με κατηγορίες 1=Άντρας και 2=Γυναίκα), ενώ στην περίπτωση της διασταύρωσης της κατηγορικής μεταβλητής «Φύλο» και μιας ποιοτικής μεταβλητής, για να σχηματιστεί και μια συνοπτική αλλά και εύχρηστη εικόνα δίνεται ο μέσος όρος ως μέτρο κεντρικής τάσης και η τυπική απόκλιση ως μέτρο διασποράς των τιμών. Οι

δείκτες αυτοί χρησιμοποιήθηκαν μόνο σε ερωτήματα διατυπωμένα στην πεντάβαθμη κλίμακα διαβάθμισης Likert.

Σε επίπεδο επαγωγικής στατιστικής, προκειμένου να ελεγχθεί η ύπαρξη συνάφειας ανάμεσα στην κατηγορική μεταβλητή «Φύλο» (με κατηγορίες 1=Άντρας και 2=Γυναίκα) και μια άλλη κατηγορική μεταβλητή (π.χ. την κατηγορία ερωτήσεων Δ6), εφαρμόστηκε το στατιστικό κριτήριο χ^2 .

Για τον έλεγχο της σχέσης ανάμεσα στην κατηγορική μεταβλητή με δυο κατηγορίες «Φύλο» και μια ποιοτική μεταβλητή εφαρμόστηκε το t-test για ανεξάρτητα δείγματα. Αξίζει να σημειωθεί εδώ και πάλι ότι όλες οι ποιοτικές μεταβλητές ήταν διατυπωμένες σε πεντάβαθμη διαβαθμιστική κλίμακα. Αν ο έλεγχος της ομοιογένειας των διασπορών της ποιοτικής μεταβλητής (που πραγματοποιήθηκε με το Levene's test) έδειχνε ανομοιογένεια των τυπικών αποκλίσεων, τότε καταφεύγαμε σε προσαρμοσμένη τιμή του t-test για άνισες διασπορές .

Αξίζει, τέλος, να προστεθεί, ότι για όλες τις περιπτώσεις στατιστικού ελέγχου, ως ελάχιστο επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας υιοθετήθηκε το $p=0.05$.

6.1 ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σε ότι αφορά στο προφίλ των συμμετεχόντων του δείγματος, από τους 142 μαθητευόμενους των ΕΠΑΛ του Νομού Λάρισας, τα ποσοστά συμμετοχής ανά φύλο είναι υπέρ των γυναικών με ποσοστό 53,5% (76) έναντι 46,5 (66) που ήταν οι άντρες (Πίνακας 7).

Πίνακας 7: Κατανομή των μαθητευόμενων με βάση το φύλο

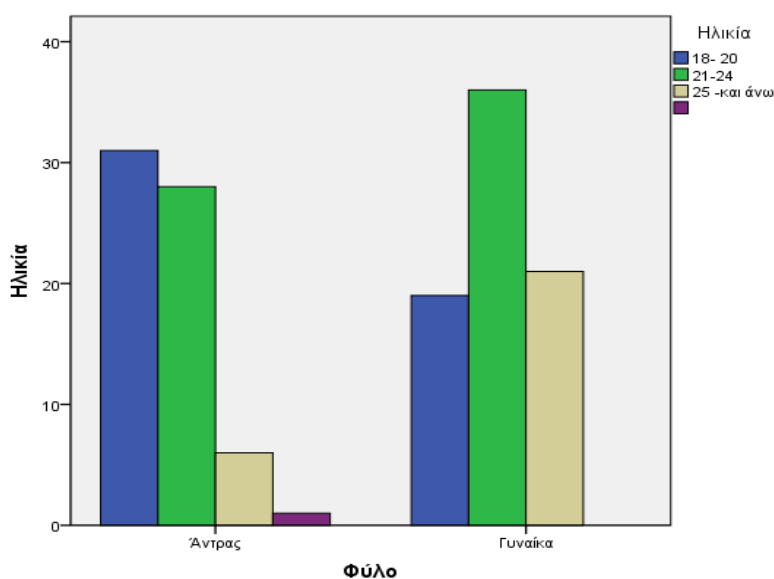
	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
Άνδρας	66	46,5
Γυναίκα	76	53,5
Σύνολο	142	100,0

Αναφορικά με την ηλικία των συμμετεχόντων παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτών ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες κάτω των 24 ετών 80,3 % (114) και μόλις το 19% ανήκει στις ηλικίες 25 και άνω.

Πίνακας 8: Κατανομή των μαθητευομένων με βάση την ηλικία και το φύλο

Ηλικίες	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο	
	Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
18-20	31	46,9	19	24,6	50	35,2
21-24	28	42,4	36	46,7	64	45,1
25 και άνω	6	9,09	21	27,8	27	19,0
Missing	1	1,51	0	0	1	0,7
Σύνολο	66	100,00	76	100,00	142	100,00

Όπως παρατηρούμε στον πίνακα, οι άντρες μαθητευόμενοι είναι σχετικά νεότεροι από τις γυναίκες. Αυτό αποτυπώνεται ακόμα πιο γλαφυρά στο επόμενο γράφημα (γράφημα):

Γράφημα 1: Κατανομή των ηλικιών των μαθητευομένων ανά φύλο

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων προέρχεται από την Γ' φάση της μαθητείας, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2018-2019. Όπως βλέπουμε από το σύνολο των 142 μαθητευομένων, οι 83 προέρχονται από την τελευταία φάση καλύπτοντας το 58,5%. Πιθανολογούμε ότι αυτό συνέβη γιατί οι μαθητευόμενοι έχουν ακόμη σχέση με το σχολείο, οπότε πιο εύκολα μπορούσε να γίνει ο διαμοιρασμός των ερωτηματολογίων.

Πίνακας 9 : Κατανομή των μαθητευομένων με βάση τη φάση συμμετοχής τους

Φάση συμμετοχής	Συχνότητα	Ποσοστό %
A φάση 2016-2017	25	17,6
B φάση 2017-2018	34	23,9
Γ φάση 2018-2019	83	58,5

Σύνολο	142	100,0
---------------	------------	--------------

Όσον αφορά στη Φάση Συμμετοχής, η κατανομή με το φύλο έχει ως εξής:

Πίνακας 10: Κατανομή των φάσεων συμμετοχής ανά φύλο

Φύλο	ΦΑΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ			Σύνολο Μαθ/νων
	Α' φάση 2016- 17	Β' φάση 2017 -18	Γ' φάση 2018-19	
Άντρας	11	16	39	66
Γυναίκα	14	18	44	76
Σύνολο	25	34	83	142

Όπως φαίνεται στον πίνακα 10 δεν υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση με το φύλο (και στα δύο φύλα, η νεότερη φάση συγκεντρώνει τους πιο πολλούς μαθητευόμενους).

Από το σύνολο των 142 ερωτώμενων που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα σχεδόν όλα ήταν πλήρως αξιοποιήσιμα, με λίγες μόνο διάσπαρτες αναπάντητες ερωτήσεις οι οποίες καταγράφονται με τον χαρακτηρισμό missing. Ειδικότερα, τα ποσοστά των συμμετεχόντων στην έρευνα μαθητευόμενων έχουν ως εξής:

1. Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών σε ποσοστό 23,2%
2. Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων και Δικτύων σε ποσοστό 12,7 %
3. Τεχνικός Οχημάτων σε ποσοστό 22,5%

Ε) Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής σε ποσοστό 12,7

ΣΤ) Βοηθός Νοσηλεύτη σε ποσοστό 21,1%

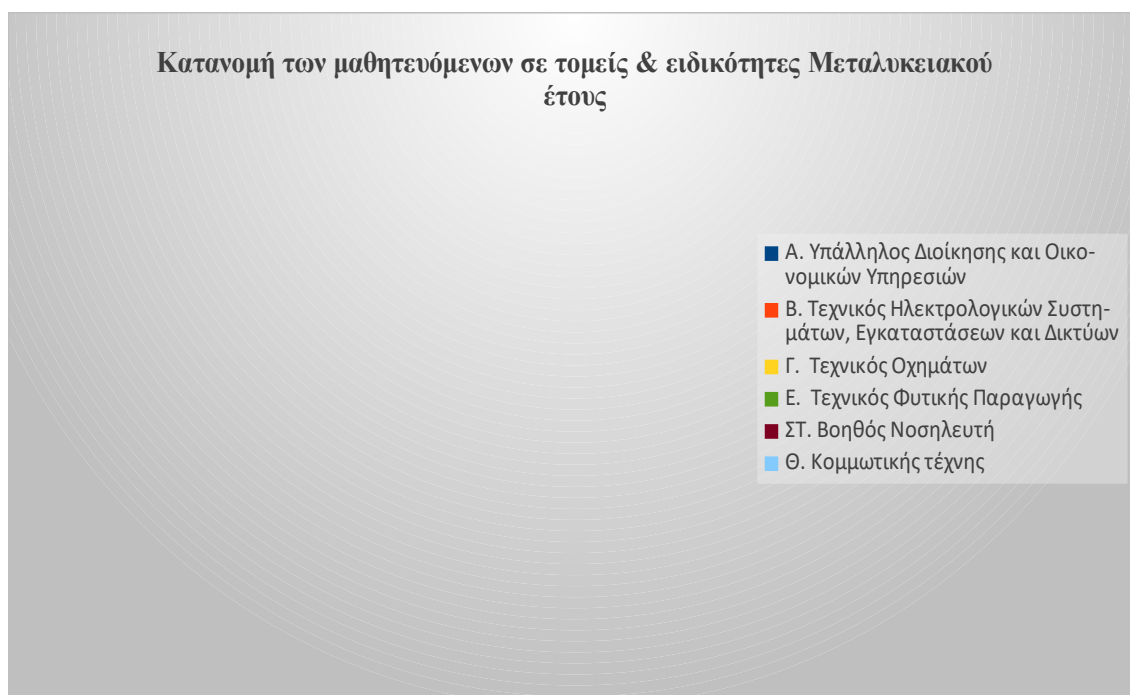
Θ) Κομμωτικής τέχνης σε ποσοστό 7,7 %

Σημειώνεται ότι για τις ειδικότητες Τεχνικός εφαρμογών Πληροφορικής και τεχνικός Εφαρμογών Λογισμικού και Σχεδιαστή Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής δεν καταγράφηκε ποσοστό, καθώς δεν υπήρξαν συμμετέχοντες/ συμμετέχουσες στην έρευνα.

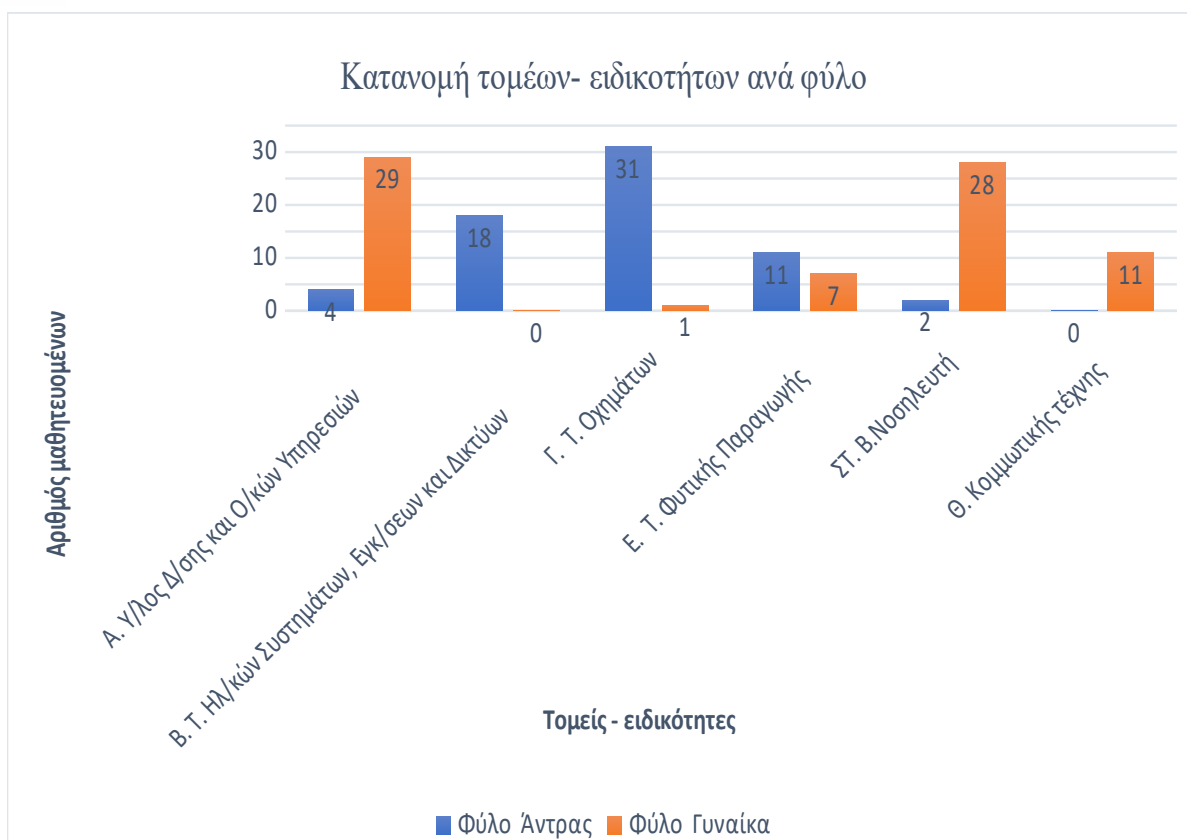
Πίνακας 11: Κατανομή των μαθητευομένων ανά ειδικότητα

Ειδικότητα	Συχνότητα	Ποσοστό %
Α. Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών	33	23,2
Β. Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων και Δικτύων	18	12,7
Γ. Τεχνικός Οχημάτων	32	22,5
Ε. Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής	18	12,7
ΣΤ. Βοηθός Νοσηλεύτη	30	21,1
Θ. Κομμωτικής τέχνης	11	7,7
Σύνολο	142	100,00

Ο παραπάνω πίνακας αποτυπώνεται και με γράφημα.

Γράφημα 2: Κατανομή των μαθητευομένων σε τομείς και ειδικότητες Μεταλυκειακού Έτους

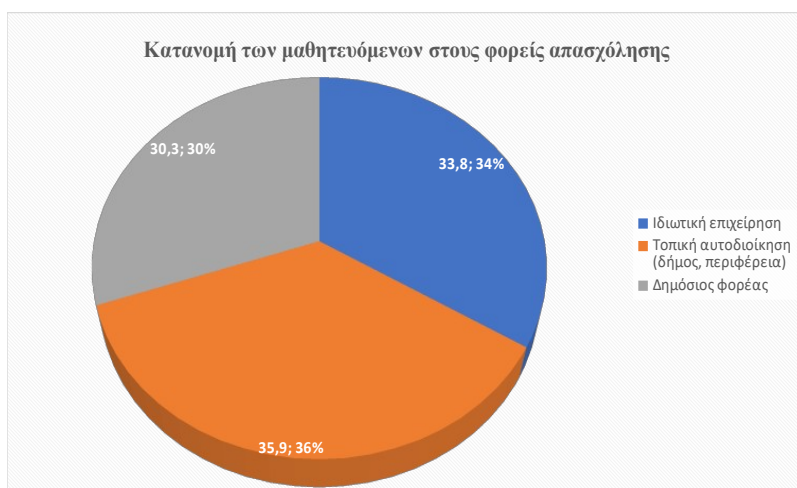
Όσον αφορά στους Τομείς και τις Ειδικότητες, η κατανομή με το φύλο έχει ως εξής:

Γράφημα 3: Κατανομή των μαθητευομένων σε τομείς και ειδικότητες ανά φύλο

Από το γράφημα φαίνεται ότι οι άντρες μαθητευόμενοι προέρχονταν κυρίως από τεχνικά επαγγέλματα, ενώ οι γυναίκες από τους τομείς Νοσηλευτικής, Κομμωτικής και Υπαλλήλων Διοίκησης.

Κατά τη διάρκεια της μαθητείας οι μαθητευόμενοι/ες που συμμετείχαν στην έρευνα απασχολήθηκαν: 43% σε δημόσιους φορείς, 48% σε ιδιωτικούς και 51% σε φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Επομένως, θα λέγαμε ότι υπήρξε μια σχετική ισορροπία.

Γράφημα 4 : Κατανομή των μαθητευομένων στους φορείς απασχόλησης

Όσον αφορά στους Φορείς Απασχόλησης, η κατανομή με το φύλο έχει ως εξής:

Πίνακας 12: Κατανομή των φορέων απασχόλησης ανά φύλο

Φύλο	ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ			Σύνολο
	Α. ιδιωτική επιχείρηση	Β. τοπική αυτοδιοίκηση (δήμος, περιφέρεια)	Γ. δημόσιος φορέας	
Άντρας	31	22	13	66
Γυναίκα	17	29	30	76
Σύνολο	48	51	43	142

Από τον πίνακα 12 φαίνεται ότι οι άντρες μαθητευόμενοι απασχολούνται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, ενώ οι γυναίκες προτιμούν το δημόσιο.

Από το σύνολο των 142 συμμετεχόντων 87,3% ήταν απόφοιτοι ΕΠΑΛ ενώ μόλις 12,7% αυτών ήταν κάτοχοι άλλων απολυτηρίων – πτυχίων.

Πίνακας 13: Κατανομή των μαθητευομένων με βάση τον τίτλο απολυτηρίου

Τίτλος απολυτηρίου	Συχνότητα	Ποσοστό
--------------------	-----------	---------

Απόφοιτος ΕΠΑ.Λ.	124	87,3
Κάτοχος άλλου τίτλου απολυτηρίου	18	12,7
Σύνολο	142	100,00

Σε σχέση με το αν οι μαθητευόμενοι έχουν παρακολουθήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης μπορούμε να επισημάνουμε το γεγονός ότι μόλις το 4,9% αυτών έχουν παρακολουθήσει άλλο πρόγραμμα κατάρτισης(Πίνακας 14).

Πίνακας 14 : Κατανομή των μαθητευομένων με βάση την παρακολούθηση άλλων προγραμμάτων κατάρτισης

	Συμμετοχή	Ποσοστό%
Ναι	7	4,9
Όχι	135	95,1
Σύνολο	142	100,00

Όσον αφορά τον τόπο διαμονής των μαθητευομένων παρατηρήθηκε ότι υπάρχει ένας ισομοιρασμός μιας και 46 (32,4 %) προέρχονται από αστική περιοχή, οι 50 (35,2%) από ημιαστική περιοχή και οι 46 (32,4 %) προέρχονται από αγροτικές περιοχές.

Πίνακας 15: Τόπος διαμονής

	Συχνότητα	Ποσοστό%
Α. αστική περιοχή	46	32,4
Β. ημιαστική περιοχή	50	35,2
Γ. αγροτική περιοχή	46	32,4
Σύνολο	142	100,00

Όσον αφορά στους τόπους διαμονής, η κατανομή με το φύλο έχει ως εξής:

Πίνακας 16 : Κατανομή των τόπων διαμονής ανά φύλο

Φύλο	Τόπος διαμονής			Σύνολο
	α. Αστική περιοχή	β. Ημιαστική περιοχή	γ. Αγροτική περιοχή	
Άντρας	17	18	31	66
Γυναίκα	29	32	15	76
Σύνολο	46	50	46	142

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι περισσότεροι άντρες μαθητευόμενοι διαμένουν σε αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις γυναίκες, οι οποίες προτιμούν κυρίως τις αστικές και ημιαστικές περιοχές

Για τις πρώτες 7 ερωτήσεις που αφορούν στα δημογραφικά στοιχεία, οι αντίστοιχοι μέσοι όροι (μ.ό.) και τυπικές αποκλίσεις (τ.α.) καταγράφονται στον πίνακα 17.

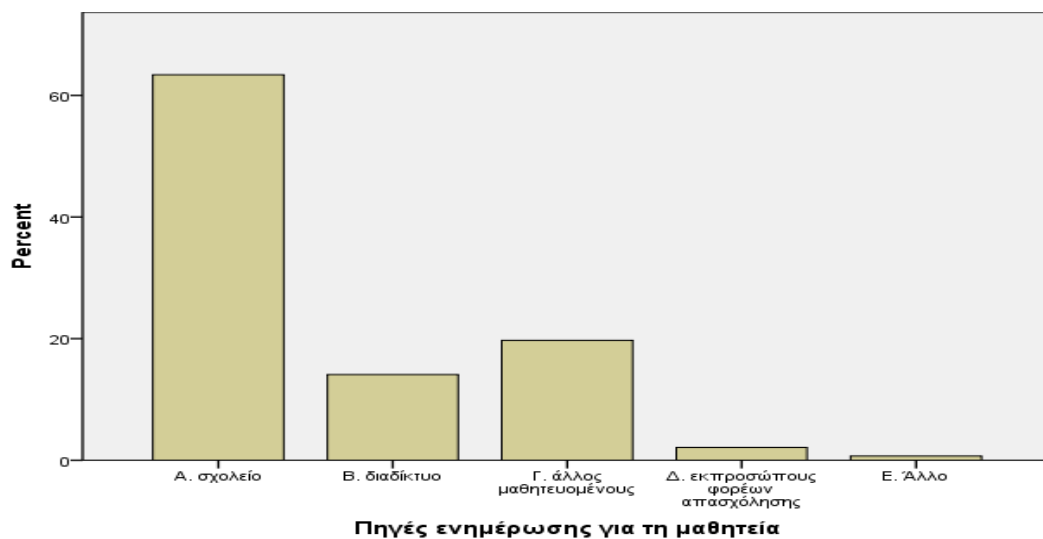
Πίνακας 17: Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις δημογραφικών στοιχείων

	Φύλο	Ηλικία	Φάση συμμετοχής	Τομείς-Ειδικότητες Μαθητείας	Φορείς απασχόλησης	Τίτλος απολυτηρίου	Προγράμματα κατάρτισης	Τόπος διαμονής
μ.ό.	1,54	1,98	2,41	3,68	1,96	1,13	1,95	2,00
τ.α.	0,501	1,839	0,773	2,229	0,803	0,334	0,217	0,808

6.2 ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΤΕΣ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

6.2.1 ΠΗΓΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Πριν την έναρξη του Μεταλυκειακού έτους - Τάξης Μαθητείας, οι υποψήφιοι ενημερώθηκαν σχετικά κυρίως από τα σχολεία (63,4%), κάποιοι αναζήτησαν τις απαραίτητες πληροφορίες στο διαδίκτυο (14,1%), ορισμένοι ενημερώθηκαν από άλλους μαθητευόμενους (19,7%), ενώ ένα μικρό ποσοστό (2,1%) ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους των φορέων απασχόλησης και μόλις 1 απάντησε ότι ενημερώθηκε από διαφορετική πηγή την οποία όμως δεν κατέδειξε.

Γράφημα 5 : Πηγές ενημέρωσης για τη μαθητεία

Πιο αναλυτικά, στο σύνολο των 142 μαθητευομένων, από τη σύγκριση των ποσοστών ανδρών και γυναικών που ενημερώθηκαν από τις σχολικές μονάδες δεν παρατηρήθηκε κάποια σημαντική διαφορά (Πίνακας 18)

Πίνακας 18: Κατανομή των πηγών ενημέρωσης ανά φύλο

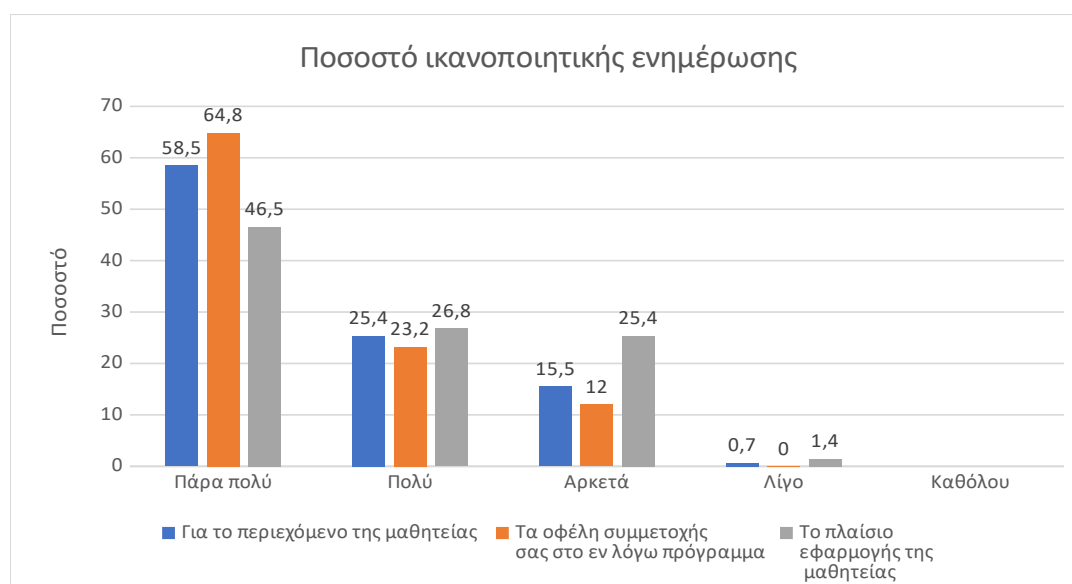
Φύλο	Πηγές ενημέρωσης για τη μαθητεία					Σύνολο
	Α. σχολείο	Β. διαδίκτυο	Γ. άλλος μαθητευόμενος	Δ. εκπροσώπους φορέων απασχόλησης	Ε. Άλλο	
Άντρας	42	8	16	0	0	66
Γυναίκα	48	12	12	3	1	76
Σύνολο	90	20	28	3	1	142

Στο σύνολο των απαντήσεων που συγκεντρώθηκαν σχετικά με τον βαθμό ικανοποιητικής ενημέρωσης για τη Μαθητεία (Πίνακας 19), το 81,68% των μαθητευομένων καλύφθηκε από «πάρα πολύ» έως «πολύ».

Πίνακας 19: Βαθμός ικανοποιητικής ενημέρωσης μαθητευομένων για τη Μαθητεία

Βαθμός ικανοποιητικής ενημέρωσης	Πάρα πολύ		Πολύ		Αρκετά		Λίγο		Καθόλου		Σύνολο	
		%		%		%		%		%		%
Για το περιεχόμενο της μαθητείας	83	58,5	36	25,4	22	15,5	1	0,7	0	0	142	100
Τα οφέλη συμμετοχής σας στο εν λόγω πρόγραμμα μαθητείας	92	64,8	33	23,2	17	12	0	0	0	0%	142	100
Το πλαίσιο εφαρμογής της μαθητείας	66	46,5	38	26,8	36	25,4	2	1,4	0	0%	142	100
Σύνολο	241	56,57	107	25,11	75	17,6	3	0,7	0	0	426	100

Ο παραπάνω πίνακας καταγράφεται και σε γράφημα με σκοπό να γίνει περισσότερο εμφανές που εμφανίζεται το μεγαλύτερο πλήθος απαντήσεων.

Γράφημα 6: Ποσοστά ικανοποιητικής ενημέρωσης

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσω όρων ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Β2, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Πίνακας 20: Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Β2

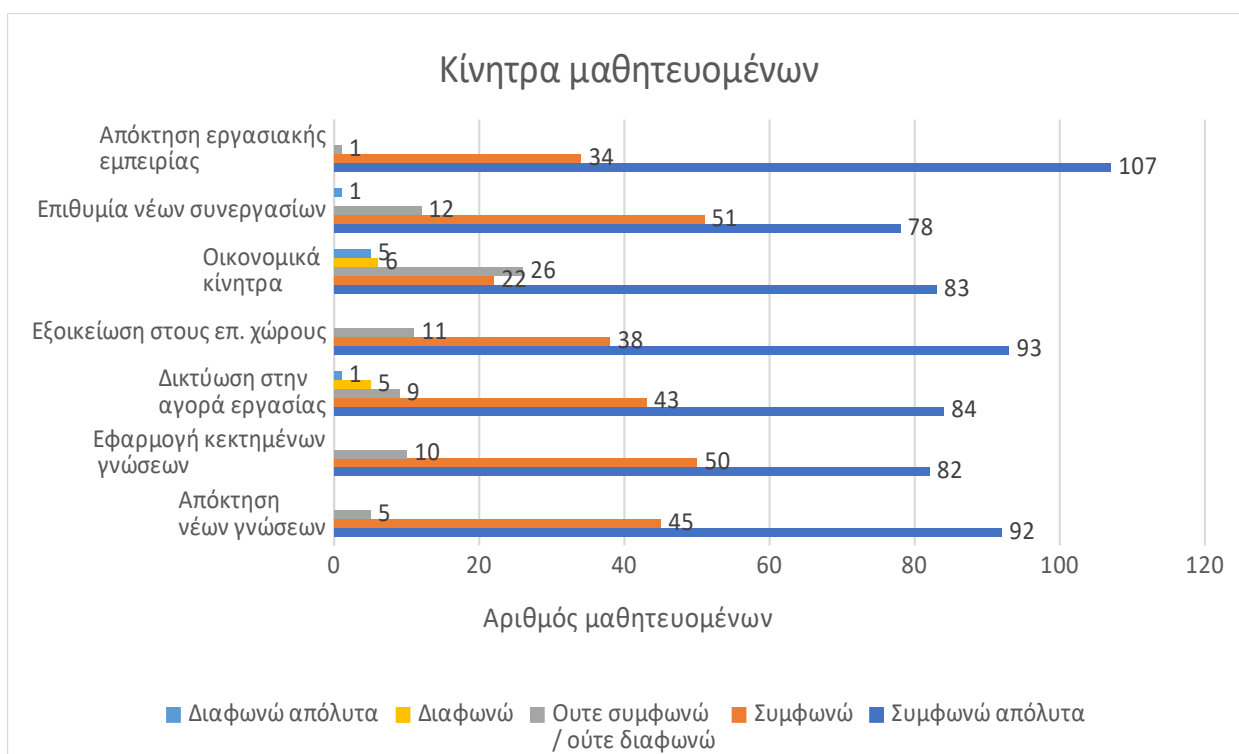
ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Βαθμός ικανοποίησης που αισθάνεστε από την ενημέρωση που δεχτήκατε σχετικά με το περιεχόμενο της μαθητείας	1,74	0,812	1,45	0,719	3,324	0,061
Βαθμός ικανοποίησης που αισθάνεστε από την ενημέρωση που δεχτήκατε σχετικά με τα οφέλη συμμετοχής στο εν λόγω πρόγραμμα	1,46	1,132	1,49	0,531	0,266	0,537
Βαθμός ικανοποίησης που αισθάνεστε από την ενημέρωση που δεχτήκατε σχετικά με το πλαίσιο εφαρμογής της μαθητείας	1,91	0,723	1,74	0,940	0,850	0,619

Όταν ο μέσος όρος (μ.ο.) είναι κοντά στο 1, τότε οι απαντήσεις τείνουν στο «Πάρα πολύ», ενώ όταν π.χ. είναι 2,5 οι απαντήσεις είναι ανάμεσα στο «Πολύ» και στο «Αρκετά». Αν ο μ.ο. είναι περίπου 4, σημαίνει ότι οι απαντήσεις τείνουν στο «Λίγο».

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 20, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευομένων, αφού σε όλες ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας p είναι μεγαλύτερος του 0.05.

6.2.2 ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Σύμφωνα με το Γράφημα 7, το σύνολο των μαθητευομένων απάντησε ότι ενδιαφέρεται «πέρα πολύ» με την εισαγωγή του στο Μεταλυκειακό έτος - Τάξη Μαθητείας, να αποκτήσει εργασιακή εμπειρία και γνώσεις.

Γράφημα 7: Κίνητρα για τη συμμετοχή των μαθητευομένων στο Μεταλυκειακό Έτος - Τάξη Μαθητείας

Ταυτόχρονα, όλα τα υπόλοιπα όπως η πρακτική εφαρμογή των αποκτημένων γνώσεων, η δικτύωση στην αγορά εργασίας, τα οικονομικά κίνητρα, καθώς και οι νέες συνεργασίες, φαίνεται ότι ακολουθούν σχεδόν στα ίδια επίπεδα μεταξύ τους.

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσω των όρων ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Β3, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

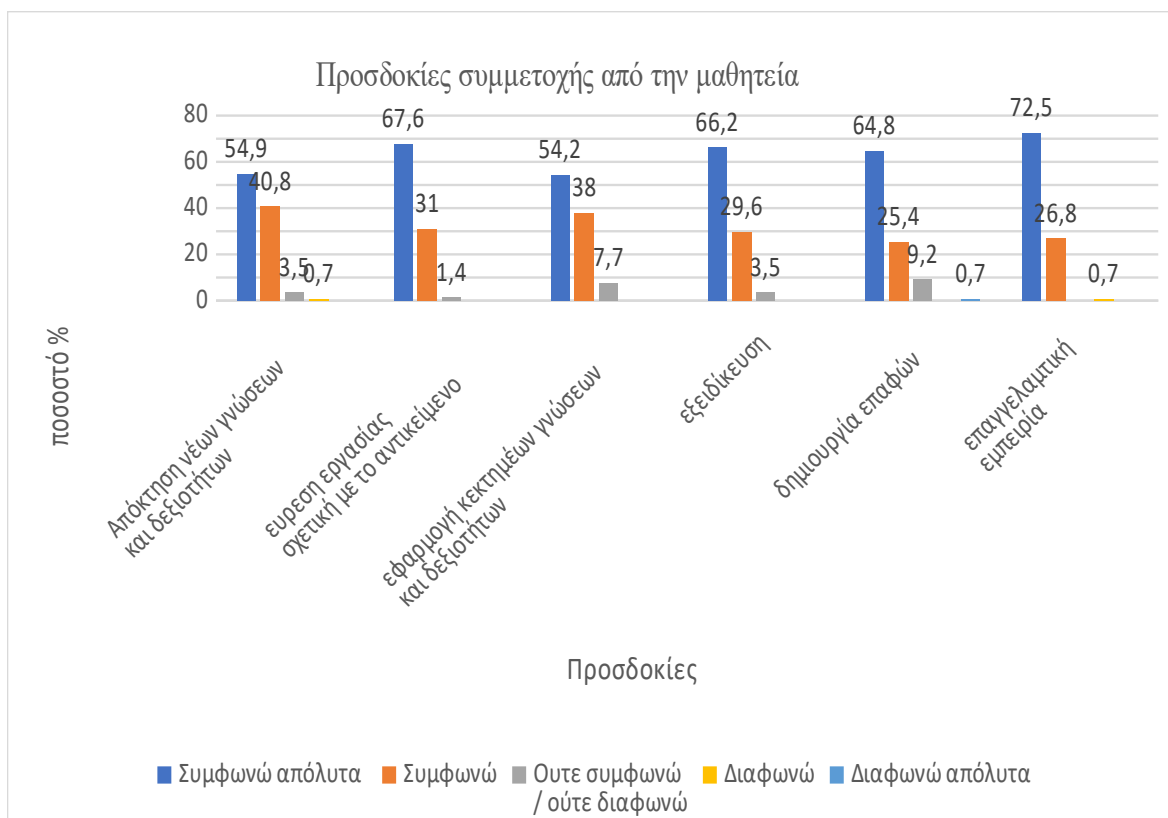
Πίνακας 21: Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Β3

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤ ΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Αρχικά Κίνητρα που σας ώθησαν να συμμετέχετε στο Μεταλυκειακό έτος- Τάξη μαθητείας:						
Απόκτηση νέων γνώσεων	1,44	0,471	1,34	0,737	2,859	1.11
Εφαρμογή στην πράξη των κεκτημένων γνώσεων	1,92	0,761	1,18	0,673	4,805	0,030
Δικτύωση στην αγορά εργασίας	1,74	0,718	1,41	0,878	1,329	0,186
Εξοικείωση με τους επαγγελματικούς χώρους	1,45	1,107	1,37	0,909	0,608	0,544
Οικονομικά κίνητρα	1,92	0,875	1,67	0,792	0,803	0,423
Επιθυμία για νέες συνεργασίες	1,62	0,937	1,50	1,017	0,843	0,401
Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας	1,26	0,875	1,28	0,792	0,803	0,423

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 21, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευομένων, εκτός από την ερώτηση Β.3.2: «Αρχικά Κίνητρα που σας ώθησαν να συμμετέχετε στο Μεταλυκειακό έτος- Τάξη μαθητείας: Εφαρμογή στην πράξη των κεκτημένων γνώσεων», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .030$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενοι θεωρούν ότι το κίνητρο της εφαρμογής των γνώσεων στην πράξη είναι πολύ πιο σημαντικό ($\mu.ο. = 1,18$), σε σχέση με τους άντρες ($\mu.ο. = 1,92$).

6.2.3 ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟ ΈΤΟΣ

Στο γράφημα που ακολουθεί καταγράφονται οι προσδοκίες των μαθητευόμενων πριν την έναρξη της Μαθητείας. Παρατηρείται ότι όλες οι προσδοκίες κινούνται σε ποσοστά μεγαλύτερα του 50%, με ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική εμπειρία που κινείται σε ποσοστό 72,5% και την εύρεση εργασίας σχετικής με το αντικείμενο και της εξειδίκευσης με ποσοστά 67,6 % και 66,2 % αντίστοιχα.

Γράφημα 8: Προσδοκίες από τη συμμετοχή των μαθητευομένων στο Μεταλυκειακό έτος

Ακολουθεί μια στατιστική ανάλυση (t-test) των ερωτήσεων B4:

Πίνακας 22 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις B4

ΔΗΛΩΣΕΙΣ:	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤ ΗΤΑΣ

Προσδοκίες από τη συμμετοχή σας στο Μεταλυκειακό έτος:	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων	1,62	1,048	1,39	1,053	1,436	0,153
Εύρεση εργασίας σχετική με το αντικείμενο των σπουδών τους	1,33	1,432	1,34	1,216	-1,761	0,081
Εφαρμογή κεκτημένων γνώσεων και δεξιοτήτων	1,62	1,338	1,46	1,261	0,819	0,414
Εξειδίκευση	1,52	1,196	1,47	1,337	-2,011	0,146
Δημιουργία επαφών με σκοπό την εύρεση εργασίας	1,39	1,223	1,34	1,285	-0,564	0,574
Επαγγελματική εμπειρία	1,04	1,080	1,81	1,093	0,104	0,044

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 22 , σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευόμενων, εκτός από την ερώτηση Β.3.6: «Προσδοκίες από τη συμμετοχή σας στο Μεταλυκειακό έτος: Επαγγελματική εμπειρία», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .044$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι άντρες μαθητευόμενοι ($\mu.ο. = 1,04$) προσδοκούν περισσότερο από τις γυναίκες ($\mu.ο. = 1,81$) την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας κατά τη διάρκεια της μαθητείας.

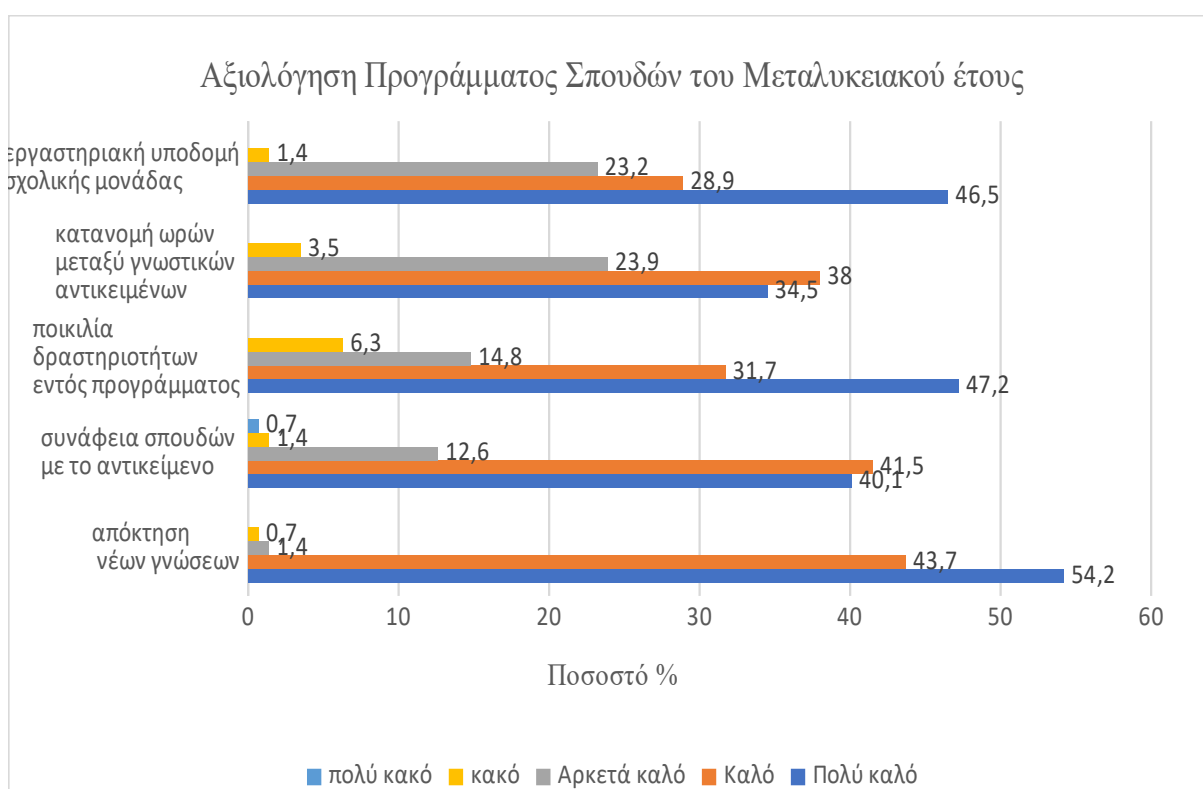
6.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.3.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το Πρόγραμμα Σπουδών που εφαρμόζεται στις σχολικές μονάδες, φαίνεται ότι κάλυψε αρκετά το σύνολο των συμμετεχόντων. Σύμφωνα με το γράφημα που ακολουθεί φαίνεται ότι οι περισσότεροι μαθητευόμενοι απάντησαν ότι :α)στην απόκτηση νέων γνώσεων (β) στην

ποικιλία δραστηριοτήτων εντός προγράμματος αλλά και (γ) στην εργαστηριακή υποδομή της σχολικής μονάδας υλοποίησης του εργαστηριακού μέρους, η εφαρμογή του υπάρχοντος Προγράμματος Σπουδών τους καλύπτει σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Ταυτόχρονα όμως, υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό (23,2%), δηλαδή περίπου 1 στους 4 οι οποίοι νιώθουν απλά «αρκετά» ικανοποιημένοι από τη σχολική εργαστηριακή υποδομή που διατίθεται για την πραγματοποίηση του εργαστηριακού μέρους. Επίσης, στα ίδια περίπου υψηλά ποσοστά (23,9%) κινούνται και όσοι είναι αρκετά ικανοποιημένοι από την κατανομή ωρών μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων

Γράφημα 9 : Αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών του Μεταλυκειακού Έτους στη σχολική μονάδα

Επίσης, πραγματοποιώντας ένα t-test με σκοπό να συγκρίνουμε τους μέσους όρους ανεξάρτητων δειγμάτων και τις τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις του τμήματος Γ1, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Πίνακας 23: Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Γ1

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Αξιολογείτε το Πρόγραμμα σπουδών του Μεταλυκειακού έτους ως προς:						
Απόκτηση νέων γνώσεων	1,64	1,159	1,36	1,205	0,929	0,354
Συνάφεια σπουδών με το αντικείμενο απασχόλησης	1,86	1,299	1,76	1,311	1,473	0,073
Ποικιλία δραστηριοτήτων εντός προγράμματος	1,83	1,205	1,78	1,251	-0,132	0,895
Κατανομή ωρών μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων	1,86	1,385	2,05	1,239	-0,698	0,986
Εργαστηριακή υποδομή σχολικής μονάδας υλοποίησης του εργαστηριακού μέρους	1,82	1,344	1,78	1,352	0,748	0,855

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 23, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευομένων.

6.3.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Σε γενικές γραμμές η εκπαιδευτική εμπειρία στην επιχείρηση αξιολογήθηκε πάρα πολύ θετικά από το σύνολο των 142 συμμετεχόντων. Οι περισσότεροι μαθητευόμενοι απάντησαν

ότι ικανοποιήθηκαν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό από την εκπαιδευτική εμπειρία που αποκόμισαν από τη δομή και πιο συγκεκριμένα:

(α) στη συνάφεια επαγγελματικού έργου με το αντικείμενο σπουδών σε ποσοστό 51,4%

(β) στην ευρύτητα αντικειμένων απασχόλησης, σε ποσοστό 52,1%

(γ) στον βαθμό εξειδίκευσης επαγγελματικού έργου, σε ποσοστό 46,5%

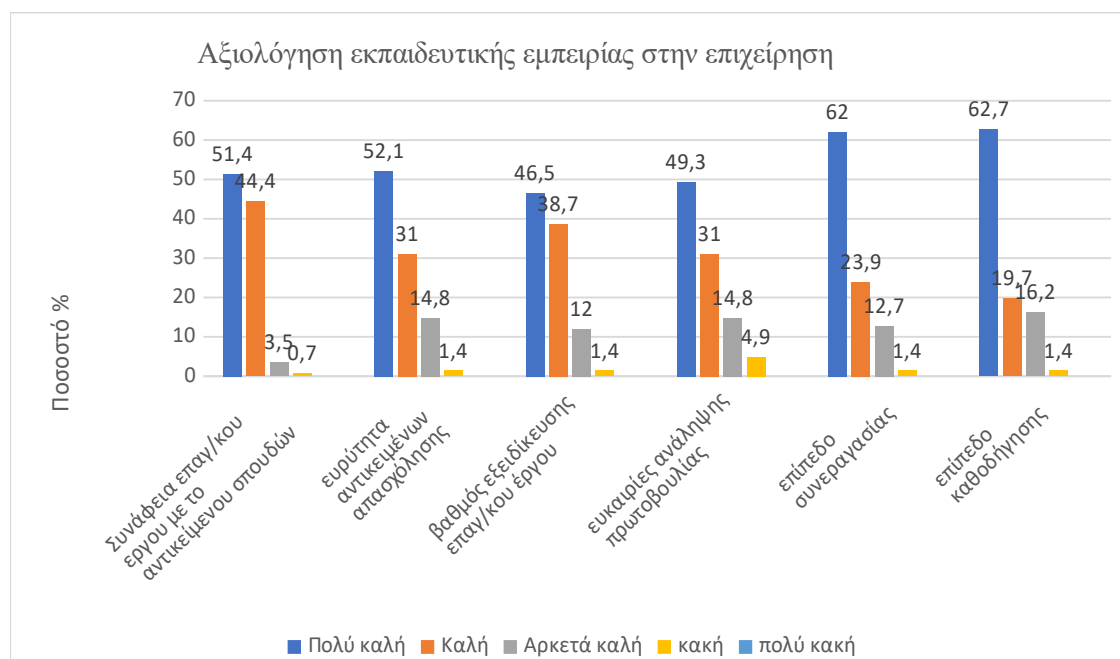
(δ) στις ευκαιρίες ανάληψης πρωτοβουλίας, σε ποσοστό 49,3%

(ε) στο επίπεδο συνεργασίας, σε ποσοστό 62% και

(στ) στο επίπεδο καθοδήγησης σε ποσοστό 62,7%

Αξίζει να σχολιαστεί ότι ιδίως στα επίπεδα συνεργασίας και καθοδήγησης το ποσοστό των πάρα πολύ ικανοποιημένων ξεπερνά το 60%, που σημαίνει ότι 6 στους 10 συμμετέχοντες αισθάνονται ότι συνεργάστηκαν αλλά και καθοδηγήθηκαν από τους εργοδότες τους.

Λιγότερο ικανοποιημένοι παρουσιάζονται οι μαθητευόμενοι ως προς τις «ευκαιρίες ανάληψης πρωτοβουλίας», όπου 14,8 % απάντησε «αρκετά» και το 4,9% «κακή».

Γράφημα 10: Αξιολόγηση εκπαιδευτικής εμπειρίας στην επιχείρηση

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσω των όρων ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Γ2, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

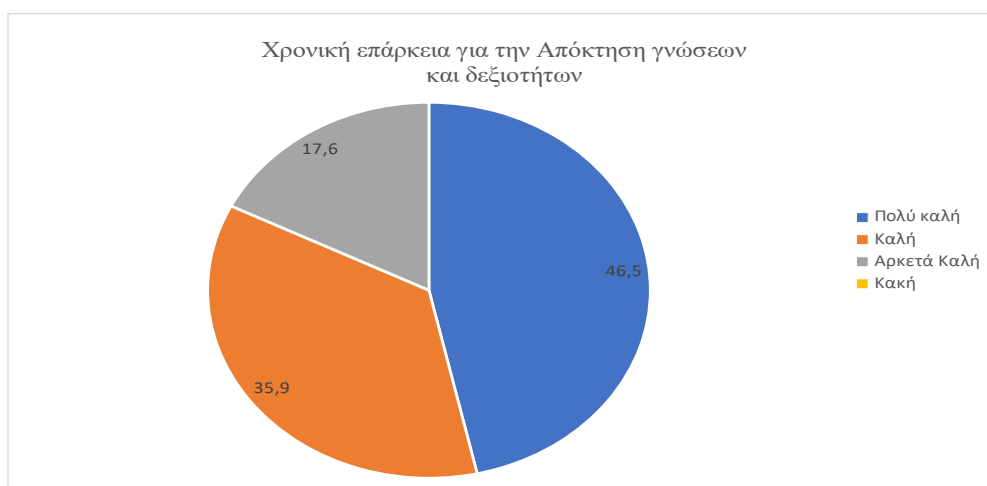
Πίνακας 24: Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Γ2

ΔΗΛΩΣΕΙΣ Αξιολογείτε την εκπαιδευτική εμπειρία που αποκτήσατε μέσα στην επιχείρηση/δομή σε σχέση με:	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤ ΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Συνάφεια επαγγελματικού έργου με το αντικείμενο σπουδών	1,62	1,643	1,46	1,353	0,578	0,576
Ευρύτητα αντικειμένων απασχόλησης	1,98	1,537	1,28	1,438	3,967	0,027
Βαθμό εξειδίκευσης επαγγελματικού έργου	1,70	1,456	1,91	1,743	-0,235	0,753
Ευκαιρίες ανάληψης πρωτοβουλίας	1,76	1,234	1,75	1,643	-0,345	0,645
Επίπεδο συνεργασίας	1,58	1,465	1,50	1,334	0,476	0,765
Επίπεδο καθοδήγησης	1,61	1,645	1,53	1,953	0,563	0,578

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 24 , σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευομένων, εκτός από την ερώτηση Γ.2.2: «Αξιολογείτε την εκπαιδευτική εμπειρία που αποκτήσατε μέσα στην επιχείρηση/δομή σε σχέση με: Ευρύτητα αντικειμένων απασχόλησης», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .027$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι άντρες μαθητευόμενοι (μ.ο.= 1,98) θεωρούν την εκπαιδευτική εμπειρία που απέκτησαν στην επιχείρηση λιγότερο καλή όσον αφορά στην ευρύτητα των αντικειμένων απασχόλησης, σε σχέση με τις γυναίκες (μ.ο.= 1,28).

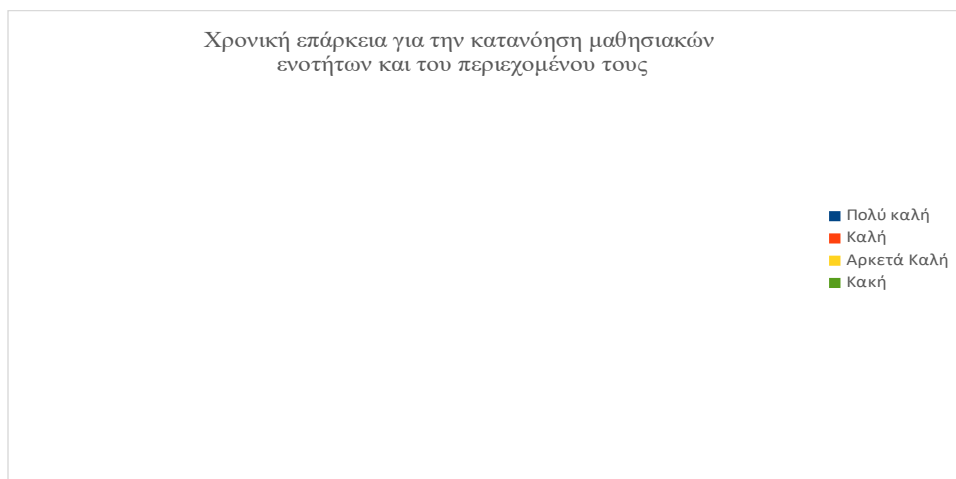
6.3.3 ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Σύμφωνα με την έρευνα στο σύνολο των 142 συμμετεχόντων σχετικά με τη διάρκεια (9 μήνες) της Μαθητείας, το 46,5% πιστεύει ότι το χρονικό διάστημα αυτό ήταν πολύ καλό για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων και ένα 35,9% θεωρεί ότι ήταν καλό (Γράφημα 11). Παρατηρούμε επίσης ότι και το ποσοστό όσων πιστεύουν ότι η χρονική επάρκεια για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων είναι αρκετά υψηλό (17,6%).

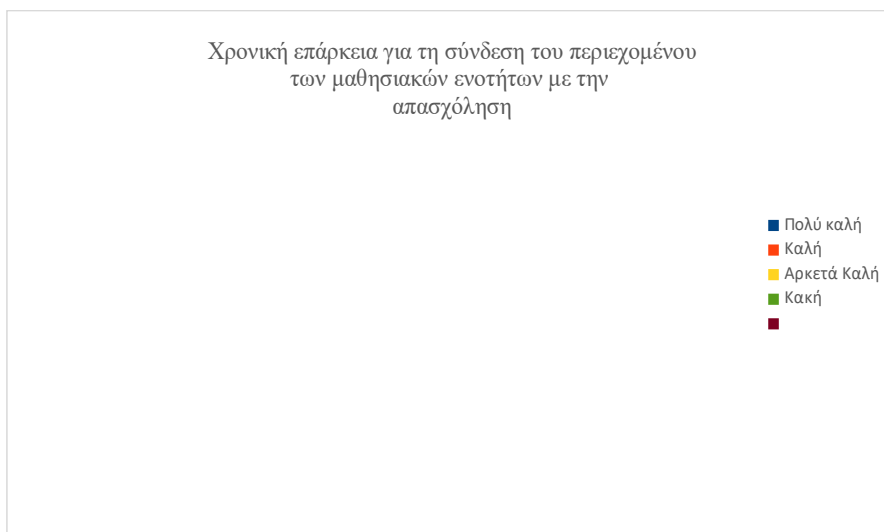
Γράφημα 11 : Χρονική επάρκεια για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων

Όσον αφορά στο χρονικό διάστημα για την κατανόηση των μαθησιακών ενοτήτων και του περιεχομένου του περίπου 1 στους 2 ερωτώμενους θεωρούν ότι είναι καλό ως αρκετά καλό και μόλις το 2,1 % θεωρεί ότι το διάστημα αυτό είναι κακό. Επομένως, θεωρείται ότι υπάρχουν αρκετά περιθώρια βελτίωσης (Γράφημα 12).

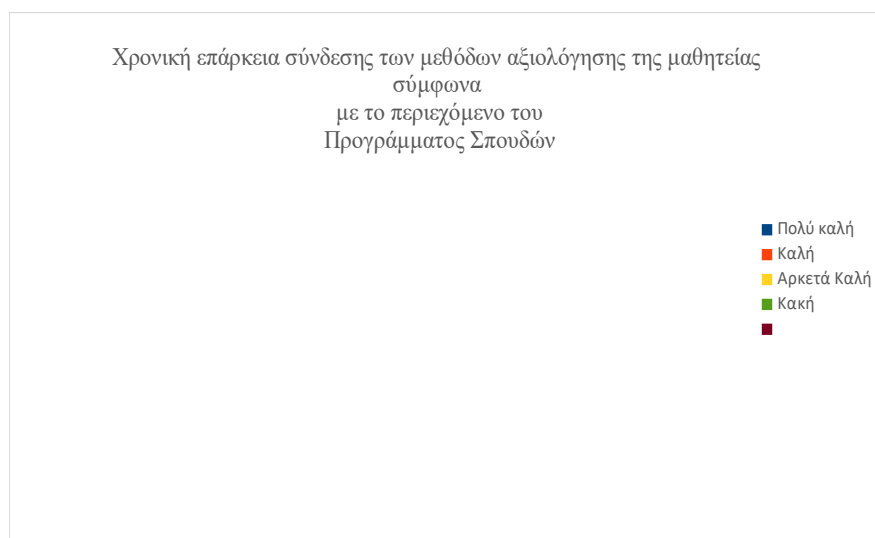
Γράφημα 12: Χρονική επάρκεια για την κατανόηση μαθησιακών ενοτήτων και του περιεχομένου τους

Το 29,6% δηλαδή μόλις 1 στους 3 αισθάνονται πολύ ικανοποιημένοι από το χρονικό διάστημα που αφιερώθηκε με σκοπό να συνδεθεί επιτυχώς το περιεχόμενο των μαθησιακών ενοτήτων με την απασχόληση. Ενώ, δεν είναι αμελητέο και το ποσοστό των μαθητευόμενων που θεωρούν αρκετά καλή ως κακή τη συγκεκριμένη χρονική επάρκεια(Γράφημα 13)

Γράφημα 13: Χρονική επάρκεια για τη σύνδεση του περιεχομένου των μαθησιακών ενοτήτων με την απασχόληση

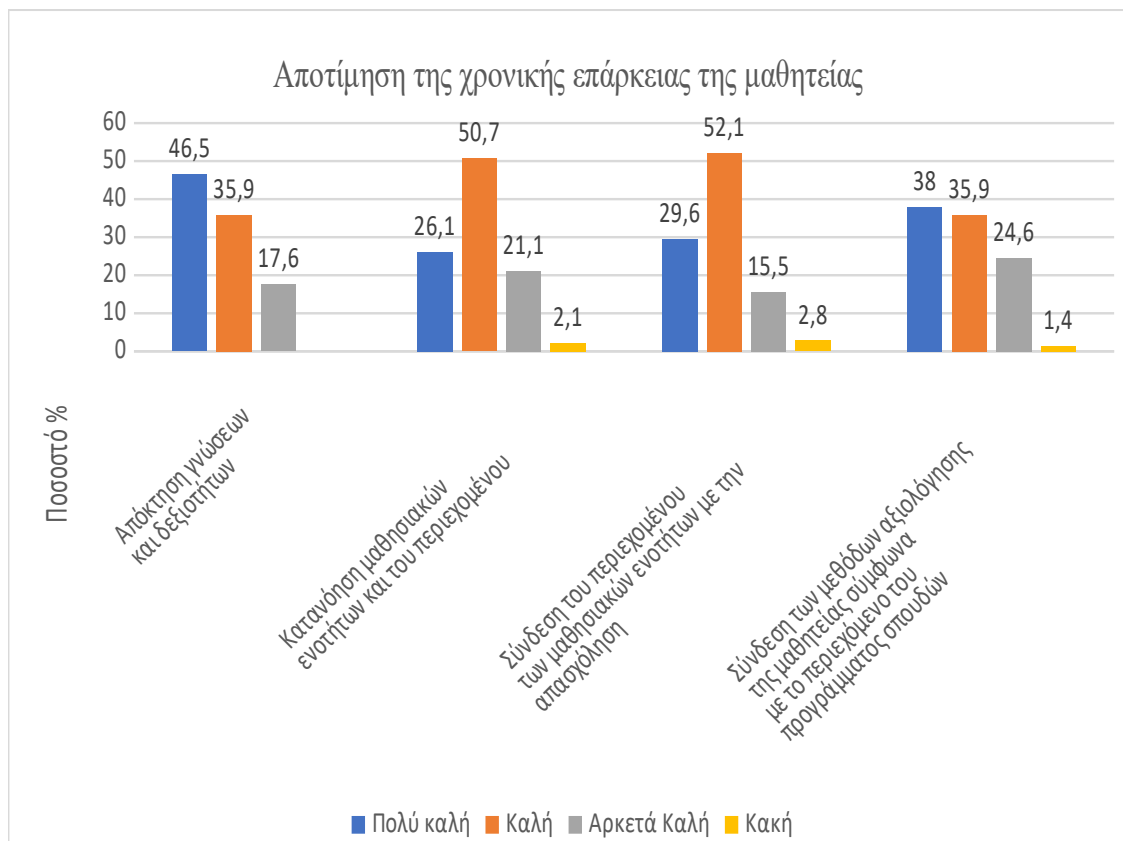
Τέλος, όσον αφορά στη χρονική επάρκεια για τη σύνδεση των μεθόδων αξιολόγησης της μαθητείας σύμφωνα με το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών οι απαντήσεις των μαθητευόμενων παρουσιάζουν σημαντική διαφοροποίηση. Έτσι, μόλις το 35,9% πιστεύει ότι επαρκεί «πολύ», ενώ το 24,6% πιστεύει ότι χρειάζεται κάποια βελτίωση ως προς τον χρόνο εφαρμογής.

Γράφημα 14: Χρονική επάρκεια σύνδεσης των μεθόδων αξιολόγησης της μαθητείας σύμφωνα με το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών

Μια συνολική αποτίμηση της χρονικής επάρκειας της μαθητείας καταγράφεται στο παρακάτω γράφημα, όπου είναι εμφανές ότι η χρονική διάρκεια της μαθητείας στο σύνολό

της κρίνετε ότι έχει αρκετά περιθώρια βελτίωσης, μιας και η τάση των απαντήσεων του «αρκετά καλή» κινείται στα όρια του 20% ή και παραπάνω (Γράφημα 15).

Γράφημα 15: Αποτίμηση της χρονικής επάρκειας της μαθητείας συνολικά

Πραγματοποιώντας ένα t-test με σκοπό να διερευνήσουμε αν υπήρξε κάποια σημαντική διαφοροποίηση αναφορικά με τις απαντήσεις αντρών και γυναικών, θα πάρουμε τον παρακάτω πίνακα με τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων στις ερωτήσεις του τμήματος Γ3

Πίνακας 25: Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Γ3

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗ ΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Κρίνετε τη χρονική επάρκεια της μαθητείας ως προς:						

Την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων	1,94	1,784	1,51	1,643	0,743	0,743
Κατανόηση μαθησιακών ενοτήτων και του περιεχομένου τους	2,15	1,235	1,86	1,653	1,433	0,642
Σύνδεση του περιεχομένου των μαθησιακών ενοτήτων με την απασχόληση	2,11	1,743	1,75	1,743	0,448	0,446
Σύνδεση των μεθόδων αξιολόγησης της μαθητείας σύμφωνα με το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών	2,05	1,864	1,76	1,753	1,864	0,543

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευόμενων.

6.4 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

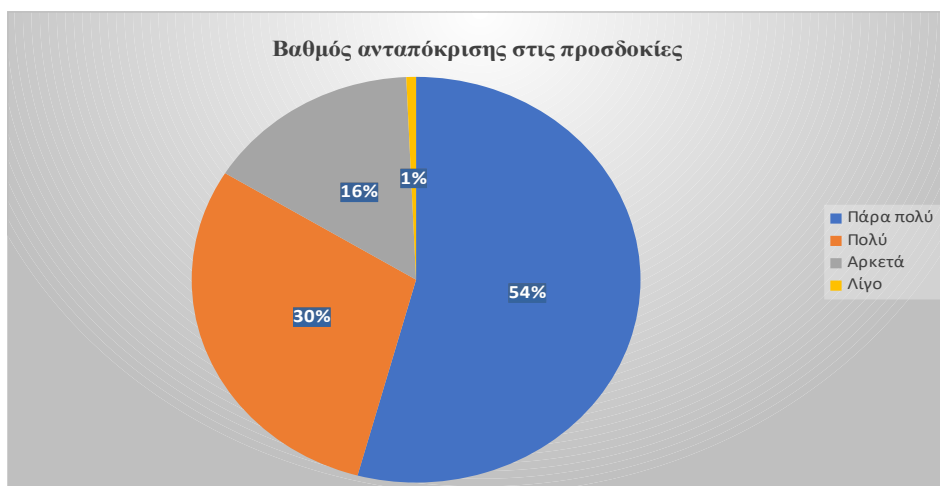
Στο σύνολο των 142 μαθητευόμενων, το 85% (120 μαθητευόμενοι) χαρακτήρισε ως θετική την εμπειρία κατά τη διάρκεια της Μαθητείας και μόλις το 14% (20 μαθητευόμενοι) ουδέτερη ενώ μόνο το 1% (2 μαθητευόμενοι) αρνητική .

Γράφημα 16: Χαρακτηρισμός της εμπειρίας της μαθητείας

6.4.1 ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

Ο θεσμός της Μαθητείας ως προς τις προσδοκίες των μαθητευομένων ικανοποίησε το σύνολό τους «πάρα πολύ» έως «πολύ» (54% και 30% αντίστοιχα). Μόνο το 16% απάντησε ότι οι προσδοκίες τους ήταν πολύ περισσότερες συγκριτικά με την εφαρμογή του θεσμού, όπως τη συνάντησαν

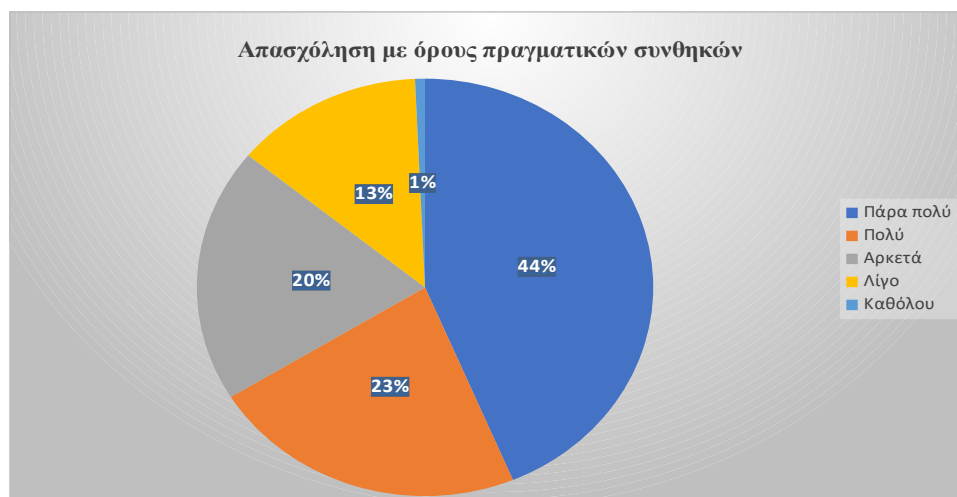
Γράφημα 17: Βαθμός ανταπόκρισης στις προσδοκίες των μαθητευομένων

Σύμφωνα με την έρευνα, το 73% των μαθητευομένων θεωρεί ότι οι γνώσεις που έλαβε στη διάρκεια φοίτησής του στο ΕΠΑ.Λ. αξιοποιήθηκαν είτε «πολύ» είτε «πάρα πολύ», στη διάρκεια της μαθητείας (32% και 41% αντίστοιχα), ενώ 24% θεωρεί ότι αξιοποιήθηκαν «αρκετά» και μόλις ένα 3% ότι αξιοποιήθηκαν «λίγο».

Γράφημα 18: Αξιοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων που έλαβαν οι μαθητευόμενοι από το πτυχίο ΕΠΑ.Λ.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, οι μαθητευόμενοι απάντησαν ότι στο πλαίσιο της εφαρμογής του θεσμού της Μαθητείας οι συνθήκες απασχόλησής τους ήταν σε πραγματικό εργασιακό περιβάλλον σε ποσοστό που ξεπερνάει το 60%. Πιο συγκεκριμένα κατά 44% και 23 % δηλώνουν ότι η απασχόληση τους έγινε κάτω από πραγματικές συνθήκες είτε «πάρα πολύ» είτε «πολύ» αντίστοιχα. Μόνο το 14% απάντησε ότι κάτι τέτοιο δεν συνέβαινε στην δική τους απασχόληση (Γράφημα 19).

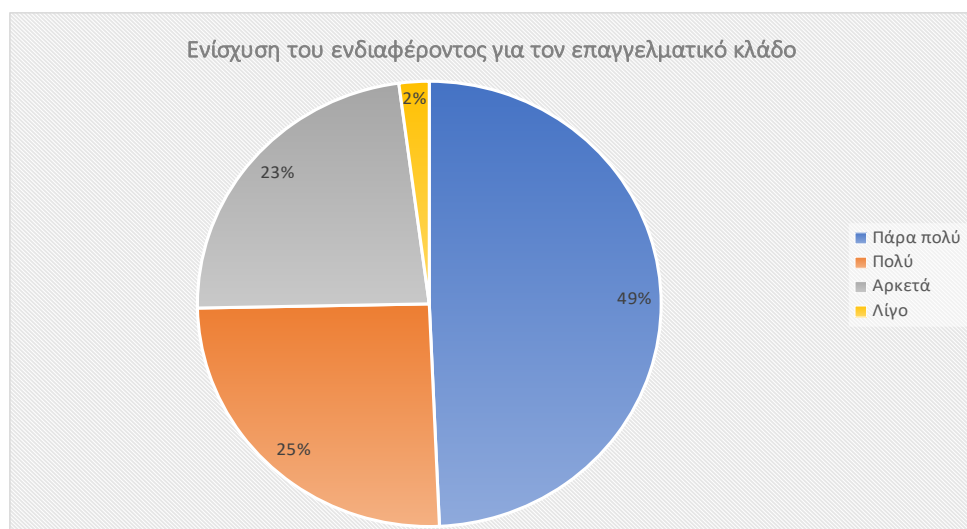

Γράφημα 19: Η απασχόληση των μαθητευομένων με όρους πραγματικών συνθηκών

Στο σύνολο των 142 μαθητευομένων, το 76% απάντησε ότι μετά την εφαρμογή της Μαθητείας, ενισχύθηκε η αντίληψή τους για τη λειτουργία του επαγγελματικού κλάδου. Όμως, υπήρξε ένα ποσοστό 23% που θεωρεί ότι αντιλήφθηκε θέματα σχετικά με τον επαγγελματικό κλάδο σε μέτριο βαθμό, ενώ μόλις το 1% απάντησε ότι ενισχύθηκε λίγο(Γράφημα 20).

Γράφημα 20: Ενίσχυση της αντίληψης σχετικά με τη λειτουργία του επαγγελματικού κλάδου. Σχετικά με το ενδιαφέρον των μαθητευομένων μετά τη λειτουργία της Μαθητείας για τον επαγγελματικό κλάδο, το 75% των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησε ότι ενισχύθηκε σημαντικά. Το υπόλοιπο 23% απάντησε ότι ενισχύθηκε αρκετά και μόλις το 2% περιορίστηκε στο λίγο (Γράφημα 21).

Γράφημα 21: Ενδιαφέρον των μαθητευομένων για τον επαγγελματικό κλάδο μετά τη μαθητεία

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσω όρων ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Δ2, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

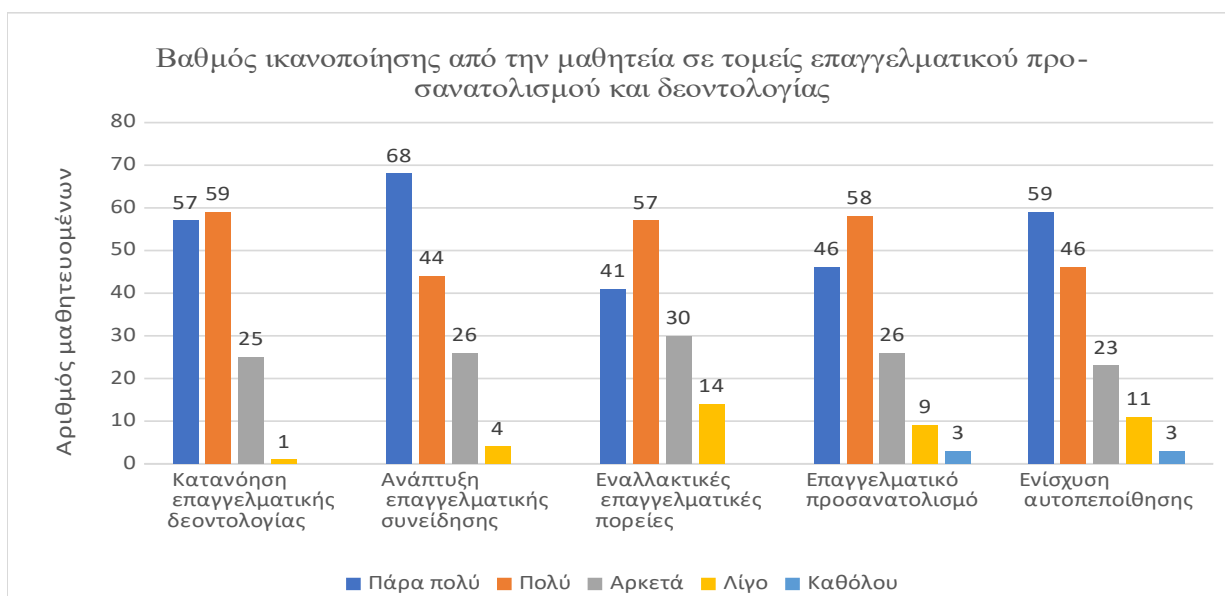
Πίνακας 26 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ2

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Σε ποιο βαθμό ανταποκρίθηκε το πρόγραμμα της μαθητείας στις προσδοκίες σας;	1,62	1,122	1,63	1,124	0,545	0,943
Αξιοποιήσατε τις γνώσεις / δεξιότητες που αποκτήσατε από το πτυχίο του ΕΠΑ.Λ.;	1,82	1,653	1,93	1,743	0,640	0,752
Θεωρείτε ότι οι συνθήκες απασχόλησης σας ήταν υπό πραγματικούς όρους ;	2,17	1,533	1,95	1,622	0,643	0,684
Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η αντίληψη σας σχετικά με τη λειτουργία του επαγγελματικού κλάδου;	1,91	1,752	1,74	1,123	0,535	0,773
Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε το ενδιαφέρον σας για τον επαγγελματικό κλάδο;	1,86	1,632	1,71	1,843	0,543	0,843

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 26, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευομένων.

6.4.2 ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ο θεσμός της Μαθητείας φαίνεται, σύμφωνα με την έρευνα, να βοήθησε τους μαθητευόμενους πάρα πολύ στην ενίσχυση και ανάπτυξη της επαγγελματικής συνείδησης, στον επαγγελματικό προσανατολισμό και στην ενίσχυση της επαγγελματικής αυτοπεποίθησής τους. Μικρότερο ενδιαφέρον φαίνεται να αποτέλεσε γι' αυτούς ο προσανατολισμός τους σε εναλλακτικές επαγγελματικές πορείες (Γράφημα 22).

Γράφημα 22 : Βαθμός ικανοποίησης από τη μαθητεία σε τομείς επαγγελματικού προσανατολισμού και δεοντολογίας

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσω των όρων ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Δ3, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Πίνακας 27 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ3

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Βαθμός ικανοποίησης στους εξής τομείς:						
Κατανόηση επαγγελματικής δεοντολογίας	1,92	1,355	1,67	1,632	0,643	0,463
Ανάπτυξη επαγγελματικής	1,92	1,245	1,62	1,543	0,753	0,465

συνείδησης						
Εναλλακτικές επαγγελματικές πορείες	2,15	1,235	2,09	1,536	1,411	0,532
Επαγγελματικό προσανατολισμό	2,05	,864	2,06	1,643	0,457	0,974
Ενίσχυση αυτοπεποίθησης	2,08	1,622	1,87	1,542	0,556	0,763

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 27, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευόμενων.

6.4.3 ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Από την έρευνα προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητευόμενων απάντησε ότι υπήρξε πάρα πολύ καλή συνεργασία με όσους εμπλέκονται στον θεσμό της Μαθητείας, δηλαδή τόσο με τους υπευθύνους καθηγητές (επόπτες) σε θέματα Μαθητείας όσο και με τους εργοδότες και τους διδάσκοντες.

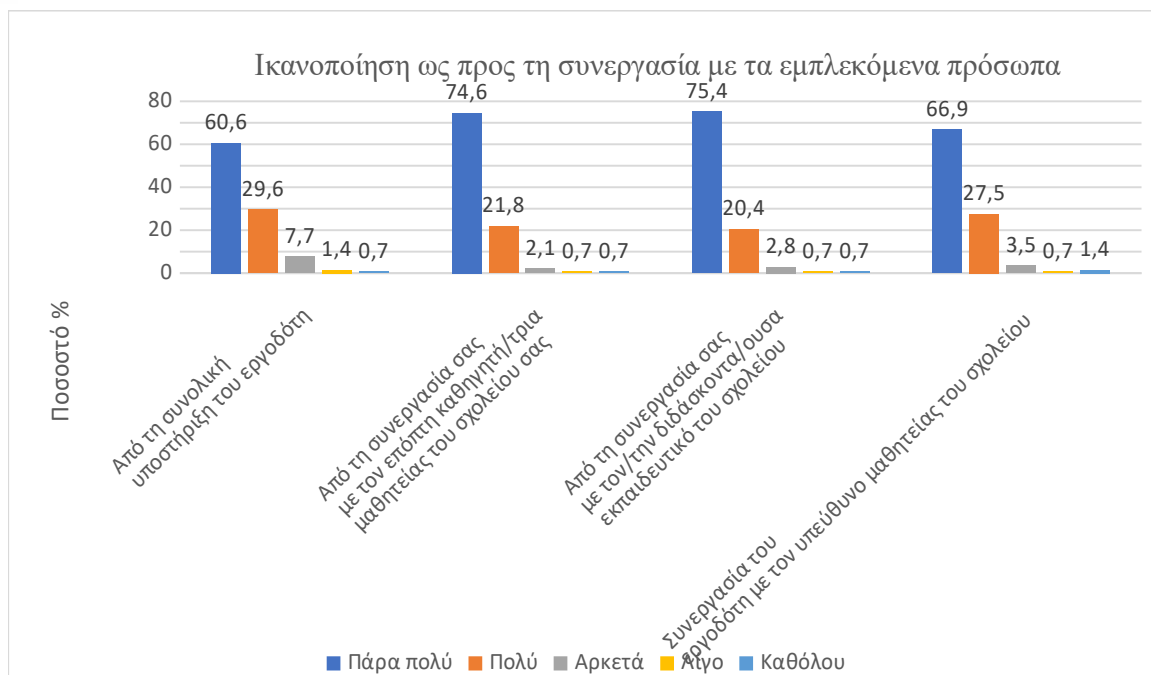
Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έρευνα σχετικά με την αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών της Μαθητείας το σύνολο των 142 μαθητευόμενων:

Α)σε ποσοστό 60,6%, έμεινε πάρα πολύ ικανοποιημένο από τη συνολική υποστήριξη του εργοδότη.

Β)σε αρκετά μεγαλύτερο ποσοστό της τάξης του 74,6% θεωρεί ότι υπήρξε εξαιρετική συνεργασία μεταξύ των μαθητευόμενων και των εποπτών εκπαιδευτικών

Γ)σε εντυπωσιακά μεγάλο ποσοστό της τάξης του 75,4%, θεωρεί ιδιαίτερα ικανοποιητική την συνεργασία που είχε με τον διδάσκοντα εκπαιδευτικό.

Δ)σε ποσοστό 84,4 % νιώθουν πάρα πολύ και πολύ ικανοποιημένοι από τη συνεργασία του εργοδότη με τον υπεύθυνο της μαθητείας (66,9% και 27,5% αντίστοιχα)

Γράφημα 23: Ικανοποίηση ως προς τη συνεργασία των εμπλεκόμενων προσώπων, πριν την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια αυτής

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσω ορών ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Δ4, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Πίνακας 28 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των απαντήσεων των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ4

ΔΗΛΩΣΕΙΣ Βαθμός ικανοποίησης :	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤ ΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
Από τη συνολική υποστήριξη του εργοδότη	1,62	1,456	1,43	1,134	0,567	0,743
Από τη συνεργασία σας με τον επόπτη καθηγητή/τρια μαθητείας του σχολείου σας	1,30	1,342	1,32	1,345	0,454	0,543
Από τη συνεργασία σας με τον/την	1,32	1,547	1,30	1,214	1,363	0,678

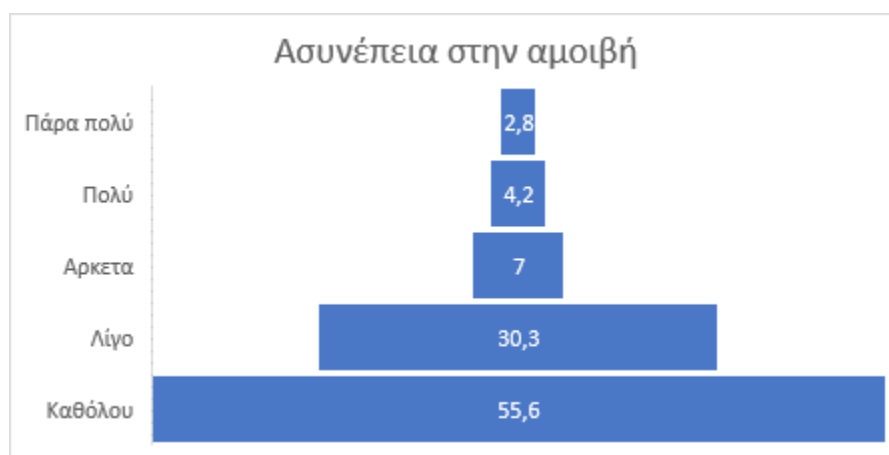
διδάσκοντα/ουσα εκπαιδευτικό του σχολείου						
Συνεργασία του εργοδότη με τον υπεύθυνο μαθητείας του σχολείου	1,45	1,522	1,39	1,652	1,135	0,353

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 28, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευόμενων.

6.4.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

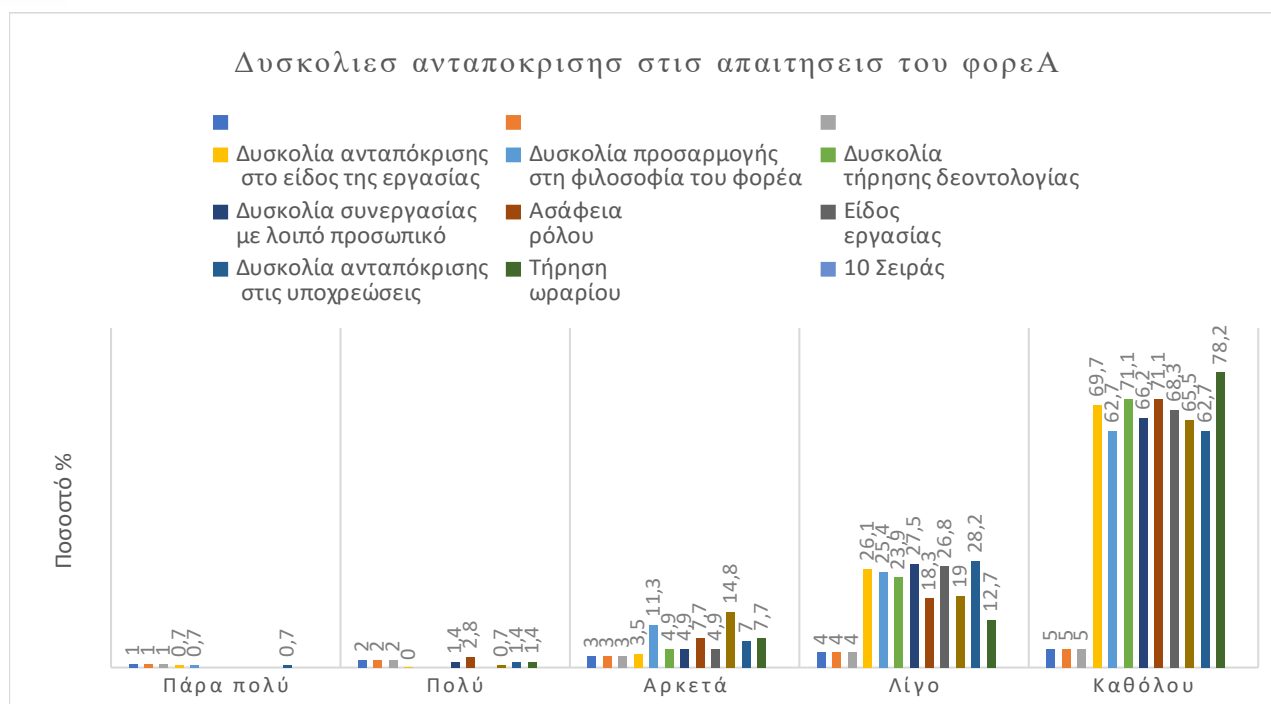
Όσον αφορά στα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι μαθητευόμενοι κατά τη διάρκεια της μαθητείας επιλέχθηκε να ερευνηθούν 13 από αυτά ως τα πιο αντιπροσωπευτικά.

Περίπου 1 στους 3 (30,3%) αντιμετώπισαν λίγα προβλήματα στην αμοιβή(Γράφημα 24)

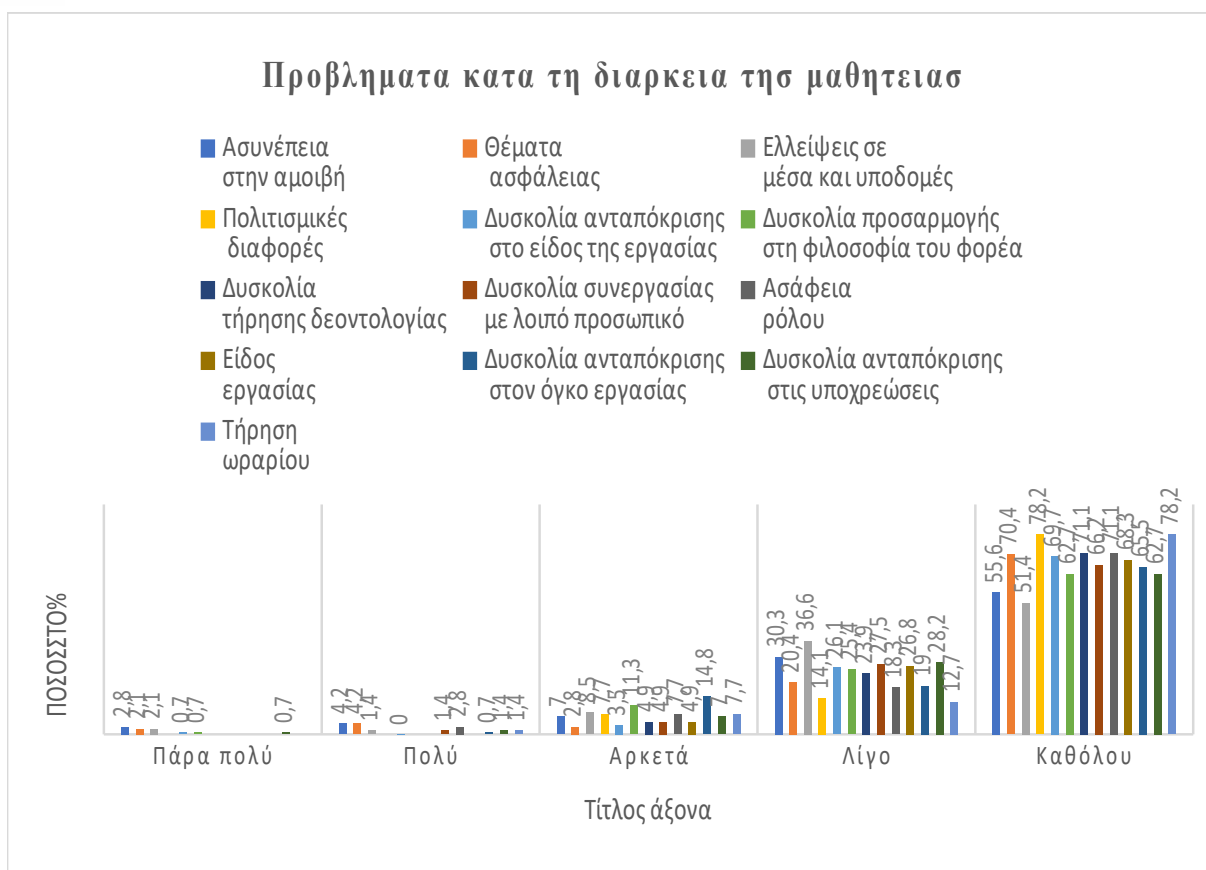
Γράφημα 24 : Ασουνέπεια στην αμοιβή

Στο γράφημα 25 που ακολουθεί γίνεται μια συγκριτική απεικόνιση των δυσκολιών που αντιμετώπισαν οι μαθητευόμενοι όσον αφορά τις απαιτήσεις του φορέα ή της επιχείρησης. Παρατηρούμε ότι κατά μέσο όρο στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (68,3%) οι μαθητευόμενοι απάντησαν δεν αντιμετώπισαν προβλήματα και ότι ανταποκρίθηκαν πάρα πολύ καλά: στο είδος της εργασίας, στη φιλοσοφία του φορέα, στην τήρηση δεοντολογίας, στη συνεργασία με το υπόλοιπο προσωπικό, στον όγκο της εργασίας, στις υποχρεώσεις και στο ωράριο. Ταυτόχρονα ένα ποσοστό κατά μέσο όρο το 23,1 % των μαθητευόμενων αντιμετώπισε κάποιες δυσκολίες και σε ποσοστό περίπου 7,5% αντιμετώπισαν αρκετά προβλήματα.

Γράφημα 25 : Δυσκολίες ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του φορέα - επιχείρηση

Στο παρακάτω γράφημα 26 δίνεται μια γραφική απεικόνιση όλων των προβλημάτων που ερευνήθηκαν. Το 67% των μαθητευομένων απάντησε ότι δεν αντιμετώπισε προβλήματα κατά τη διάρκεια της μαθητείας. Ωστόσο περίπου το 24% αντιμετώπισε κάποιου είδους προβλήματα και ένα 7,1% αρκετά μέχρι την ολοκλήρωση του έτους.

Γράφημα 26 : Προβλήματα κατά τη διάρκεια της μαθητείας (στο σύνολο όσων καταγράψαμε)

Πραγματοποιώντας ένα t-test (σύγκριση μέσων όρων ανεξαρτήτων δειγμάτων) στις ερωτήσεις του τμήματος Δ5, παίρνουμε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Πίνακας 29 : Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις στις απαντήσεις των μαθητευομένων (αντρών και γυναικών) στις ερωτήσεις Δ5

ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΑΝΤΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
	μ. ο	τ. α	μ. ο	τ. α	t	p
1. Ασυνέπεια στην αμοιβή	4,35	1,000	4,29	0,964	0,457	0,543
2. Θέματα ασφάλειας	4,47	0,864	4,58	0,687	0,457	0,884

3. Ελλείψεις σε μέσα και υποδομές	4,26	0,463	4,41	0,743	0,784	0,573
4. Πολιτισμικές διαφορές	4,12	7,583	4,88	5,632	5,943	0,008
5. Δυσκολία ανταπόκρισης στο είδος της εργασίας	4,13	7,642	4,84	3,463	6,675	0,024
6. Δυσκολία προσαρμογής στη φιλοσοφία του φορέα	4,15	8,632	4,82	4,572	6,458	0,043
7. Δυσκολία τήρησης δεοντολογίας	4,15	8,632	4,84	4,572	6,458	0,023
8. Δυσκολία συνεργασίας με λοιπό προσωπικό	4,12	9,742	4,71	5,347	7,763	0,003
9. Ασάφεια ρόλου	4,41	0,762	4,74	0,462	0,724	0,573
10. Είδος εργασίας	4,82	7,457	4,24	7,754	7,356	0,043
11. Δυσκολία ανταπόκρισης στον όγκο εργασίας	4,28	0,764	4,78	7,567	7,458	0,034
12. Δυσκολία ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις	4,39	0,875	4,58	0,643	0,568	0,643
13. Τήρηση ωραρίου	4,24	9,763	4,87	8,457	8,763	0,006

Όπως παρατηρούμε από τις τιμές του πίνακα 30, σε όλες τις ερωτήσεις δεν υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση των απαντήσεων μεταξύ των αντρών και των γυναικών μαθητευόμενων, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Ερώτηση Δ.5.4: «Πολιτισμικές διαφορές», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .008$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στις πολιτισμικές διαφορές συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

β) Ερώτηση Δ.5.5: «Δυσκολία ανταπόκρισης στο είδος της εργασίας», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .024$). Όπως

φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στη δυσκολία ανταπόκρισης στο είδος της εργασίας συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

γ) Ερώτηση Δ.5.6: «Δυσκολία προσαρμογής στη φιλοσοφία του φορέα», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .043$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στη δυσκολία προσαρμογής στη φιλοσοφία του φορέα συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

δ) Ερώτηση Δ.5.7: «Δυσκολία τήρησης δεοντολογίας», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .023$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στη δυσκολία τήρησης δεοντολογίας συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

ε) Ερώτηση Δ.5.8: «Δυσκολία συνεργασίας με λοιπό προσωπικό», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .034$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στη δυσκολία συνεργασίας με λοιπό προσωπικό συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

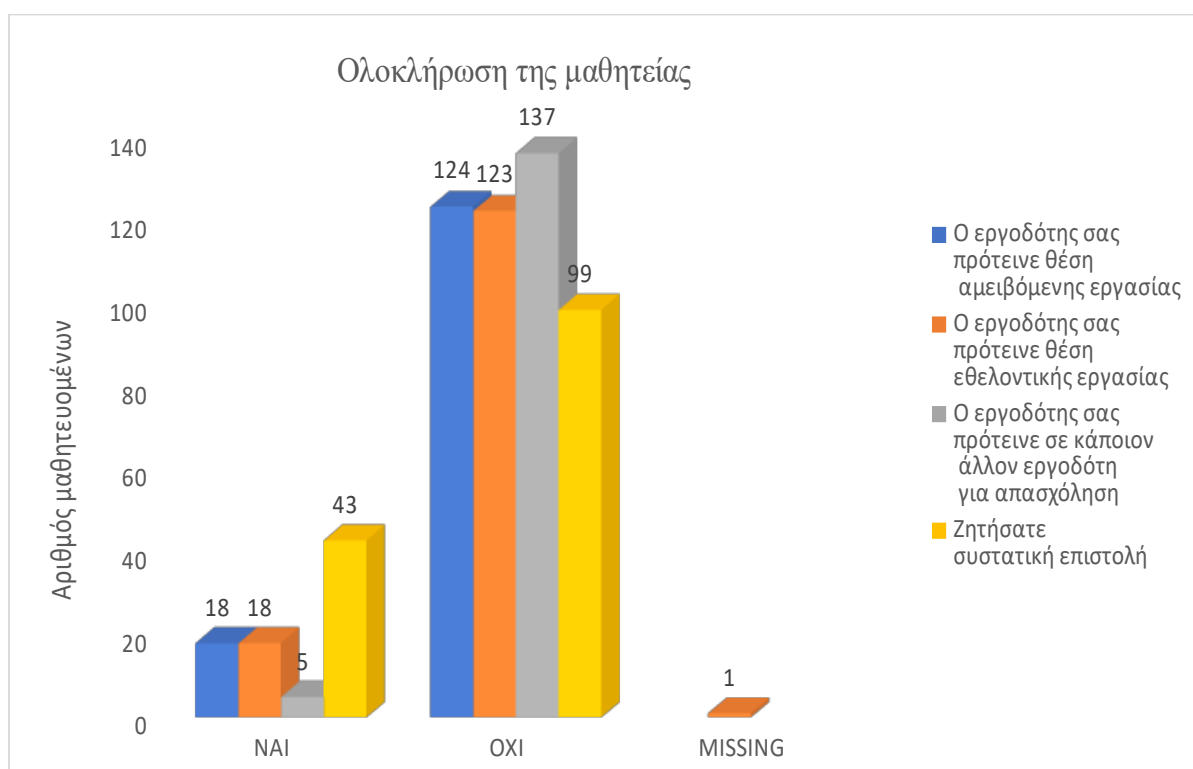
στ) Ερώτηση Δ.5.10: «Είδος εργασίας», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .043$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στο είδος εργασίας συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

η) Ερώτηση Δ.5.11: «Δυσκολία ανταπόκρισης στον όγκο εργασίας», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .034$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στη δυσκολία ανταπόκρισης στον όγκο εργασίας συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

θ) Ερώτηση Δ.5.13: «Τήρηση ωραρίου», στην οποία ο συντελεστής στατιστικής σημαντικότητας $p < .05$ (για την ακρίβεια είναι $p = .006$). Όπως φαίνεται από τις αντίστοιχες τιμές την ερώτηση αυτή, οι γυναίκες μαθητευόμενες αντιμετώπισαν αρκετά λιγότερα προβλήματα όσον αφορά στην τήρηση ωραρίου συγκριτικά με τους άντρες μαθητευόμενους.

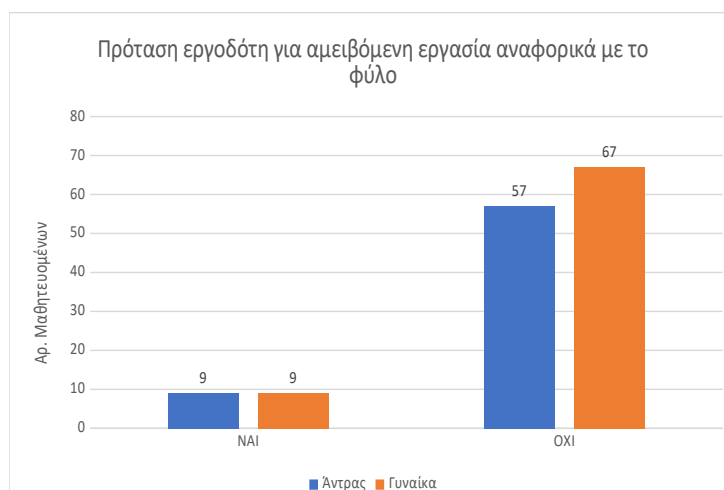
6.4.5 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Μετά την ολοκλήρωση της Μαθητείας, το 87,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησε ότι ο εργοδότης τους δεν τους πρότεινε θέση αμειβόμενης εργασίας ή θέση εθελοντικής εργασίας (86,6%). Επίσης, δεν προτάθηκαν από τον ίδιο εργοδότη σε άλλες επιχειρήσεις απασχόλησης (96,5%). Παρόλα αυτά, το 30,3% των μαθητευομένων ζήτησε συστατική επιστολή για το διάστημα που απασχολήθηκε στην εργασία.

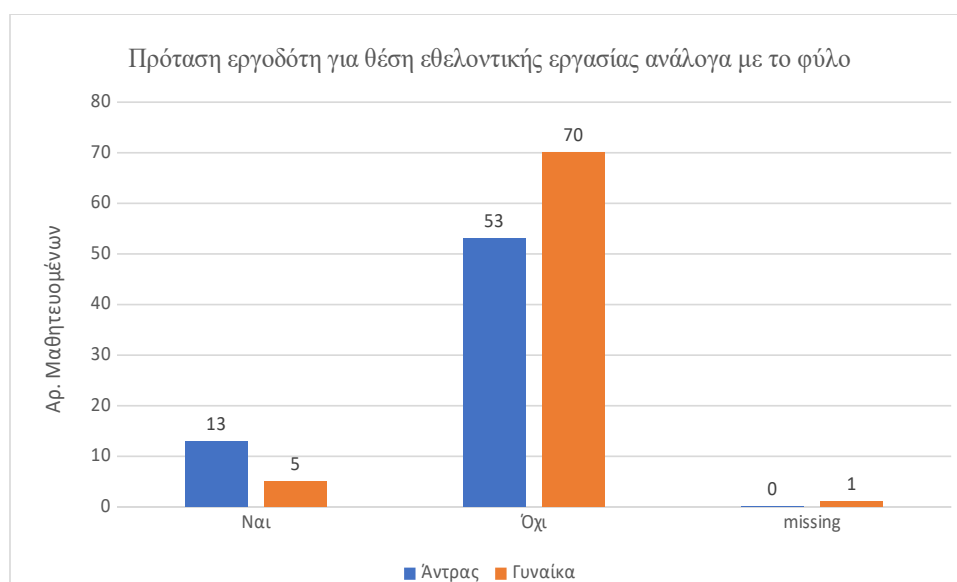
Γράφημα 27: Προτάσεις του εργοδότη για θέσεις εργασίας μετά την ολοκλήρωση της μαθητείας

Στο γράφημα 28 καταγράφονται σχηματικά οι απαντήσεις των μαθητευομένων σε σχέση με το αν δέχθηκαν πρόταση του εργοδότη για αμειβόμενη εργασία και αναφορικά με το φύλο τους. Παρατηρούμε ότι ο ίδιος αριθμός ανδρών και γυναικών δέχθηκαν πρόταση εργασίας. Εξετάζοντας τη σημαντικότητα στο Pearson Chi-Square (χ^2), βρίσκεται ίσο με 0,103 (που είναι μεγαλύτερο του 0,05). Συνεπώς, οι διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών στο συγκεκριμένο ερώτημα δεν είναι στατιστικά σημαντικές.

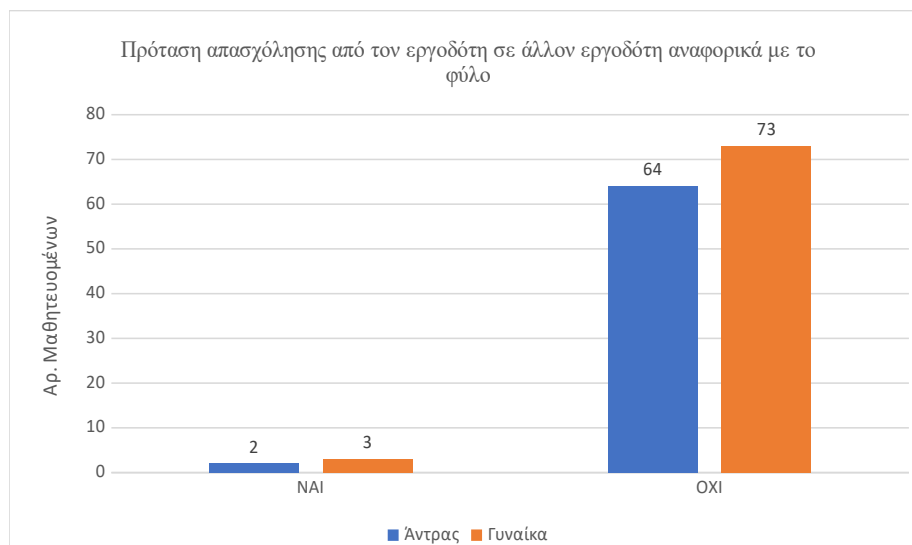
Γράφημα 28: Πρόταση εργοδότη για αμειβόμενη εργασία αναφορικά με το φύλο

Στο γράφημα 29 καταγράφονται σχηματικά οι απαντήσεις των μαθητευομένων σε σχέση με το αν δέχθηκαν πρόταση του εργοδότη για εθελοντική εργασία και αναφορικά με το φύλο τους. Παρατηρούμε ότι 13 άντρες δέχθηκαν πρόταση εθελοντικής εργασίας έναντι 5 γυναικών. Εξετάζοντας τη σημαντικότητα στο Pearson Chi-Square (χ^2) βρίσκεται ίσο με 6.232 (που είναι μεγαλύτερο του 0,05). Συνεπώς, οι διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών στο συγκεκριμένο ερώτημα δεν είναι στατιστικά σημαντικές.

Γράφημα 29 : Πρόταση εργοδότη για θέση εθελοντικής εργασίας αναφορικά με το φύλο

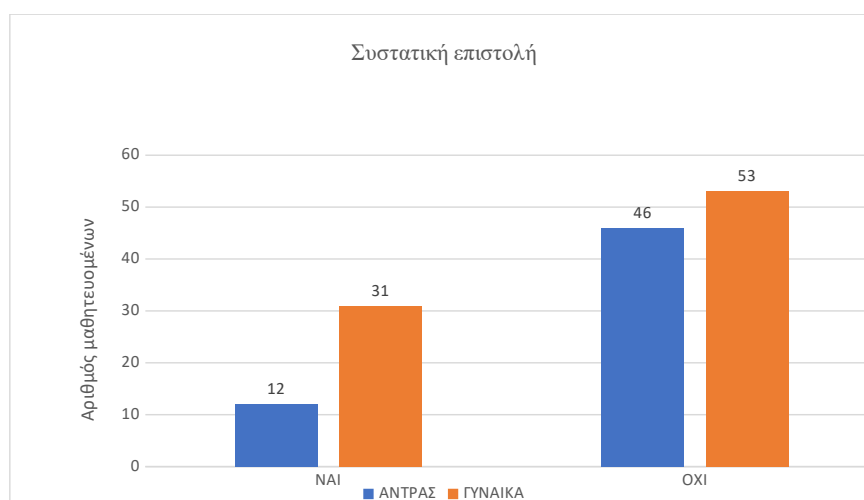
Στο γράφημα 30 καταγράφονται σχηματικά οι απαντήσεις των μαθητευομένων σε σχέση με το αν δέχθηκαν πρόταση απασχόλησης από τον εργοδότη σε άλλον εργοδότη αναφορικά με το φύλο. Μόλις 2 άντρες και 3 γυναίκες απάντησαν θετικά σε αυτό το ερώτημα.

Γράφημα 30 : Πρόταση εργοδότη σε άλλον εργοδότη για απασχόληση αναφορικά με το φύλο

Στο γράφημα 31 καταγράφονται σχηματικά οι απαντήσεις των μαθητευομένων σε σχέση με το αν ζήτησαν συστατική επιστολή από τους εργοδότες τους. Παρατηρούμε ότι ο αριθμός των μαθητευομένων που δε ζήτησε συστατική επιστολή είναι πολύ υψηλός τόσο στους άντρες (46) όσο και στις γυναίκες (53).

Εξετάζοντας τη σημαντικότητα στο Pearson Chi-Square (χ^2) βρίσκεται ίσο με 0,024 (που είναι μικρότερο του 0,05). Συνεπώς, οι διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών στο συγκεκριμένο ερώτημα είναι στατιστικά σημαντικές. Δηλαδή, από τους μαθητευόμενους που στο τέλος ζήτησαν συστατική επιστολή, οι γυναίκες ήταν πολύ περισσότερες από τους άντρες (περίπου οι τριπλάσιες).

Γράφημα 31 : Συστατική επιστολή

Τέλος, στην ανοικτού τύπου ερώτηση Δ.6.5 υπήρξαν μόνο δύο απαντήσεις, οπότε δεν μπορούν να αξιολογηθούν μέσα στο δείγμα των 142 μαθητευόμενων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι κοινά αποδεκτό ότι από το 2015 και μετά, όπου και εισήχθη ο θεσμός της Μαθητείας καταβάλλονται έντονες προσπάθειες από το ΥΠαι.Θ για την επέκταση και εδραίωση του θεσμού. Οι αλληπάλλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις, η έκδοση τόσο υπουργικών αποφάσεων όσο και εγκυκλίων, η εφαρμογή της σε όλο και περισσότερες ειδικότητες, είναι μια ισχυρή απόδειξη ότι υπάρχει μια έντονη κινητικότητα για τη μαθητεία. Άλλωστε, είναι και στατιστικά αποδεδειγμένο ότι οι μαθητευόμενοι με την εκπαίδευση στην εργασία, αποκτούν επιπλέον γνώσεις και δεξιότητες από αυτές που προσλαμβάνουν στο σχολείο και επιπρόσθετα έχουν τη δυνατότητα να προσληφθούν στο χώρο όπου μαθήτευσαν ή και σε συναφή επαγγελματικό χώρο.

Με βάση τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας οι συμμετέχοντες μαθητευόμενοι:

- Μοιράζονται στο ίδιο περίπου ποσοστό σε άντρες και γυναίκες (46,5% και 53,5% αντίστοιχα) και το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών 80,3% ανήκει στις ηλικιακές ομάδες κάτω των 24 ετών. Οι 83 από τους 142 προέρχονται από την Γ' φάση μαθητείας γεγονός που σημαίνει ότι η μαθητεία καταγραφεί ανοδική πορεία συμμετοχών. Οι περισσότεροι άντρες μαθητευόμενοι προέρχονταν κυρίως από τεχνικά επαγγέλματα και απασχολούνται σε ιδιώτες, σε αντίθεση με τις γυναίκες που προέρχονται από τους τομείς Νοσηλευτικής, Κομμωτικής και Υπαλλήλων Διοίκησης και προτιμούν τον δημόσιο τομέα.
- Στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (63,4%) οι μαθητευόμενοι ενημερώθηκαν κατά κύριο λόγο από το σχολείο τους. Και τα δύο φύλα σχεδόν στον ίδιο βαθμό, αισθάνονται πάρα πολύ ικανοποιημένα ως προς την ενημέρωση που δέχθηκαν σχετικά με το περιεχόμενο και τα οφέλη της μαθητείας παρά ως προς το πλαίσιο εφαρμογής.
- Τα βασικά κριτήρια με τα οποία επιλέγουν να συμμετέχουν στη μαθητεία είναι η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε ποσοστό 75,4% και ακολουθούν με πολύ μικρή διαφορά μεταξύ τους, η εξοικείωση στους επαγγελματικούς χώρους μαζί με την απόκτηση νέων γνώσεων (65,5 και 64,8% αντίστοιχα). Σε πιο χαμηλά αλλά εξίσου, σημαντικά επίπεδα κινούνται και τα ποσοστά με τα υπόλοιπα κίνητρα. Φαίνεται επομένως, ότι οι μαθητευόμενοι υποκινούνται τόσο από εσωτερικά κίνητρα, όπως η επιθυμία απόκτησης νέων γνώσεων όσο και από εξωτερικά, όπως οι οικονομικοί παράγοντες. Ως προς το φύλο όμως, παρατηρούμε ότι οι

γυναίκες επιλέγουν τη μαθητεία με κριτήριο την εφαρμογή στην πράξη κεκτημένων γνώσεων, σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους άντρες.

- Όσον αφορά στις προσδοκίες τους από το θεσμό το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών (72,5%), ανέμενε περισσότερη επαγγελματική εμπειρία και λιγότερο εφαρμογή των κεκτημένων γνώσεων και είναι ιδιαίτερα εμφανές στις γυναίκες.
- Περίπου 1 στους 2 αξιολογεί το Πρόγραμμα Σπουδών ως πολύ καλό. Εν τούτοις όμως, κατά μέσο όρο ένα ποσοστό 13% δηλώνουν αρκετά ικανοποιημένοι, γεγονός που σημαίνει ότι επιδέχεται βελτιώσεων και ιδίως στην κατανομή ωρών μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων όπου καταγράφηκε και το μεγαλύτερο ποσοστό (23,9%) των αρκετά ικανοποιημένων.
- Μια αποτίμηση στη συνολική εκπαιδευτική εμπειρία που αποκτήθηκε στην επιχείρηση, δείχνει ότι 1 στους 2 είναι πάρα πολύ ικανοποιημένος. Οι μαθητευόμενοι αισθάνονται σε μεγάλο βαθμό τόσο ότι καθοδηγήκαν από τους εργοδότες τους όσο και ότι συνεργάστηκαν μαζί τους (62,7% και 62% αντίστοιχα)
- Περίπου ένας στους δύο (46,5%) πιστεύει ότι το χρονικό διάστημα ώστε να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες ήταν πάρα πολύ καλό, ταυτόχρονα όμως, μόλις ένα στους τρεις (29,6%) πιστεύει ότι ο χρόνος επαρκεί για να συνδεθεί επιτυχώς το περιεχόμενο των μαθησιακών δεξιοτήτων με την απασχόληση.
- Αξιολογούν θετικά το θεσμό της μαθητείας και μάλιστα σε πολύ υψηλό ποσοστό 85%
- Με το πέρας της μαθητείας, σε ποσοστό 54% δηλώνουν ότι η μαθητεία ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες τους. Το 73% θεωρεί ότι αξιοποίησε τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησε από το πτυχίο του ΕΠΑ.Λ. και περίπου στο ίδιο ποσοστό ότι η απασχόληση τους έγινε υπό πραγματικούς όρους. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητευόμενοι αισθάνονται ότι πήραν μια «γεύση» από τον πραγματικό εργασιακό χώρο με όλα τα προβλήματα που αυτό συνεπάγεται.
- Τόσο οι άντρες μαθητευόμενοι όσο και οι γυναίκες ενίσχυσαν την αντίληψη και το ενδιαφέρον τους για τον επαγγελματικό κλάδο σε πολύ υψηλά ποσοστά (76% και 75% στα αντίστοιχα)
- Έξι στους δέκα έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη επαγγελματική αυτοπεποίθηση, ενώ ταυτόχρονα πιστεύουν ότι η συμμετοχή τους στη μαθητεία θα τους βοηθήσει να ενταχθούν στην αγορά εργασίας ενώ μικρότερο ενδιαφέρον φαίνεται να αποτέλεσε γι' αυτούς ο προσανατολισμός τους σε εναλλακτικές επαγγελματικές πορείες(28,9%)
- Θετική είναι και η γνώμη τους (73,8%) για τις συνεργασίες που απαιτήθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Ιδιαίτερα ικανοποιημένοι αισθάνονται από τη συνεργασία με

τους εκπαιδευτικούς της μαθητείας τόσο τον επόπτη όσο και τον διδάσκοντα (74,6% και 75,4% αντίστοιχα). Δεν υπήρξε στατιστική διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα.

- Περίπου 1 στους 3 (30,3%) αντιμετώπισαν λίγα προβλήματα στην αμοιβή. Σε γενικότερα πλαίσια, το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητευόμενων δεν αντιμετώπισε προβλήματα. Παρόλα αυτά κατά μέσο όρο 24% αντιμετώπισαν θέματα, που είχαν να κάνουν τόσο με τις ελλείψεις σε μέσα και υποδομές (36,6%), με τη δυσκολία ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις (28,2%), με τη συνεργασία με το υπόλοιπο προσωπικό (27,5%), όσο και με την δυσκολία ανταπόκρισης στο είδος της εργασίας (12,7%), όπου και καταγράφεται το χαμηλότερο ποσοστό. Αυτή η καταγραφή του αποτελέσματος έρχεται σε πλήρη ταύτιση με όσα προ είπαμε στη βιβλιογραφία σχετικά με την αναντιστοιχία της θεωρητικής κατάρτισης των εργαζομένων με την πρακτική τους εφαρμογή. Ενώ το επίπεδο των προσόντων είναι υψηλότερο από ποτέ, οι απόφοιτοι εισέρχονται στην αγορά εργασίας ουσιαστικά ανέτοιμοι. Αν λάβουμε υπόψιν ότι κάποιες γενικές δεξιότητες, όπως η επικοινωνία με τους πελάτες, η εργασία σε χώρο με συναδέλφους διαφορετικής ηλικίας ή και μορφωτικού επιπέδου, σε συνδυασμό με τις τεχνικές δεξιότητες, δεν διδάσκονται αλλά επιτυγχάνονται καλύτερα στον χώρο εργασίας, τότε ίσως μπορούμε να δικαιολογήσουμε το γεγονός αυτό.

- Τα προβλήματα καταγράφηκαν σε μεγαλύτερο ποσοστό στους άντρες από ότι στις γυναίκες
- Ενδιαφέρον προκύπτει από την μελέτη γύρω από την επαγγελματική κατάσταση των μαθητευόμενων μετά το τέλος του προγράμματος. Μόλις 18 από τους 142 μαθητευόμενους δέχθηκαν πρόταση εργασίας από τον εργοδότη τους, δηλαδή σε ποσοστό μόλις 12,6% και 5 μαθητευόμενοι προτάθηκαν για εργασία σε άλλον εργοδότη. Στο σύνολο το 16,1% απασχολήθηκε σε νέες θέσεις εργασίας. Εάν λάβουμε υπόψιν μας ότι 30,3% των μαθητευόμενων απασχολήθηκε στο δημόσιο, το οποίο δεν πραγματοποιεί προσλήψεις και το 35,9% σε δήμους και περιφέρειες, όπου προκηρύσσονται λίγες θέσεις ανά την επικράτεια, τότε ενδεχομένως το ποσοστό να ήταν μεγαλύτερο.

- Σχεδόν οι τριπλάσιες γυναίκες (31) έναντι των αντρών (12) ζήτησαν συστατική επιστολή

7.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στη μέχρι τώρα εφαρμογή του θεσμού από την πιλοτική φάση μέχρι και τη Γ βάση που ολοκληρώθηκε το καλοκαίρι του 2019, η αποτίμηση του θεσμού μας έδωσε πολλές ενδείξεις.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν βάση της έρευνας που κάναμε, έδειξαν ότι η πλειονότητα των μαθητευομένων χαρακτήρισαν την εμπειρία τους από τη μαθητεία ως θετική.

Βάση της συγκεκριμένης έρευνας για τη μαθητεία από τους μαθητευόμενους, μπορούμε να κάνουμε τις εξής προτάσεις:

- Να επικοινωνήσουμε τον Θεσμό της μαθητείας πιο πολύ στις διάφορες επιχειρήσεις και τους φορείς
- Αύξηση της χρονικής διάρκειας όλου του προγράμματος τουλάχιστον όσον αφορά στην κατανόηση των μαθησιακών ενοτήτων και του περιεχομένου τους.
- Γρηγορότερη και πιο άμεση απόκριση των εμπλεκόμενων προσώπων με σκοπό την επίλυση τυχών προβλημάτων που προκύπτουν.
- Σύγχρονα και αποτελεσματικά Προγράμματα Σπουδών, συνδεδεμένων με τις ανάγκες στην αγορά εργασίας. Να εστιάζουν στη συνάφεια σπουδών με το αντικείμενο απασχόλησης και μεγαλύτερη ποικιλία δραστηριοτήτων.
- Αύξηση της αυτοπεποίθησης των μαθητευομένων δίνοντας τους το δικαίωμα για πρωτοβουλίες
- Η ανάγκη δημιουργίας κουλτούρας μαθητείας για μαθητές και επιχειρήσεις ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν οι δεξιότητες των μαθητών.

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση κέρδισε πολλά από την εφαρμογή του θεσμού, μιας και πήρε διάσταση ο πραγματικός της ρόλος τη στιγμή που συνδέθηκε άμεσα με την αγορά εργασίας.

Οι ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν μέσα από αυτή τη διαδικασία, αλλά και οι αδυναμίες οι οποίες καταγράφηκαν, μπορούν να αποτελέσουν εφαλτήριο για περαιτέρω βελτίωση του θεσμού.

Ευχή όλων είναι ακόμα και μετά τη λήξη χρηματοδότησης κοινοτικών πόρων να συνεχίσει ο θεσμός της μαθητείας να ισχυροποιηθεί και να εδραιωθεί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

Babbie, E. (2012). *The Practice of Social Research. 13th Edition.* Canada: Chapman University

Brunello, G., (2009). ‘*The Effect of Economic Downturns on Apprenticeships and Initial Workplace Training: a Review of the Evidence*’, *IZA Discussion Papers*, No. 4326; Wolter, S. and Ryan, P., (2011). ‘Apprenticeship’, in R. Hanushek, S. Machin and L. Wössman (eds), *Handbook of the Economics of Education*, Vol. 3, pp. 521-76, Amsterdam: Elsevier North-Holland

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Σταύρος (μτφρ. Κυρανάκης Σ., Μαυράκη Μ., Μητσοπούλου Χ., Μπιθαρά Π., Φιλοπούλου Μ.) Αθήνα: Μεταίχμιο.

Coombs, P. & Ahmed, M. (1974). *Attacking Rural Poverty*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Courau S. (2000) *Τα βασικά εργαλεία του εκπαιδευτή ενηλίκων*, (μτφρ. Μουτσοπούλου Ε.) Αθήνα: Μεταίχμιο.

Creswell, J. (2011). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση: Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση της Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας* (1η εκδ.).(μτφρ. Κουβαράκου Ν.) Αθήνα: Ίων Εκδόσεις "ΕΛΛΗΝ".

Creswell, J. (2013), *Research Design Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*, SAGE Publications, Inc

Dyrnes, (2011) *Interns revealed. A survey on internship quality in Europe.* (G. Porcaro,

Editor, & E. Y. Forum, Producer) Retrieved 02 20, 2018, from European Youth Forum publication - "Interns revealed. A survey on internship quality in Europe: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@ilo-brussels/documents/genericdocument/wcms_175791.pdf

Hensen K.- Hippach S., (2013) Refernet-VET in Europe country report Germany 2013 Ανακτήθηκε στις 10/12/2019 από το διαδίκτυο http://www.refernet.de/images_content/2013_DE_CR_Komplett.pdf

Jankowicz, A.D., (2005). *Business Research Projects*. London: International Thomson Business Press 4th Edition

Javeau, C. (2000). *Η έρευνα με ερωτηματολόγιο*.(μτφρ. Τζαννόνε - Τζώρτζη Κ.) Αθήνα: Τυπωθήτω/Δαρδάνος.

Jeffs T. and Smith M. 1990. *Using informal education edited by Tony Jeffs and Mark Smith*, Buckingham Open University Press

Knowles, M. S. (1962). *A History of the Adult Education Movement in the USA*, New York: Krieger. A revised edition was published in 1977.

Malhotra, N. (2008), *Basic Marketing Research: A Decision-making Approach*, New York: Prentice Hall

Mühlemann, S., Schweri, J., Winkelmann, R., Wolter, S.C., 2007) *An empirical analysis of the decision to train apprentices*. Wiley Online Library

Philip H., Coombs 1985. *The world crisis in education*. Oxford University Press; Reprinted edition (February 21, 1985)

Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. (μτφρ. Νταλάκου Β,-Βασιλικού Κ.). Αθήνα: Gutenberg.

Rogers, A. (1996). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. (μτφρ. Παπαδοπούλου Μ.,-Τόμπρου Μ.,)Α.
Αθήνα: Μεταίχμιο.

Smyth E. et al. (2001) *A comparative analysis of transitions from education to work in Europe* (CATEWE), Final Report, ESRI Dublin

Jarvis P. (2003). *Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση: Θεωρία και Πράξη*. (μτφρ: Α.
Μανιάτη), Αθήνα: Μεταίχμιο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελής, Β., Δημάκη, Κ. (2011). *Στατιστική* (1η εκδ.). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία

Αγγελόπουλος Η., Καραγιάννης Π., Καραντζής Ι., Φραγκούλης Ι., Φωκάς Ε. (2004). *Η διδασκαλία μαθημάτων του δημοτικού σχολείου με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή*. Αθήνα
Καλειδοσκόπιο

Αθανασούλα – Ρέππα, Α., (2010). *Εκπαιδευτική διοίκηση και οργανωσιακή συμπεριφορά. Η παιδαγωγική της Διοίκησης της Εκπαίδευσης*. Αθήνα : Έλλην

Αδριανουπολίτης, Δ. (2018). *Αναγκαία η βελτίωση και επέκταση της μαθητείας*. Ανακτήθηκε
στις 5/10/2019 από το διαδίκτυο: <http://www.ipaideia.gr/paideia/anagkaia-i-veltiosi-kai-epektasi-tis-mathiteias>

Γούλας Χ. & Ζάγκος Χ. & Κάτσης Α. & Κόκκινος Γ. & Κορδάτος Π. & Μπουκουβάλας Κ.
& Παληός Ζ. & Πανδής Π. & Φωτόπουλος Ν., (2013), *Κατάρτιση, απασχόληση, εκπαιδευτική πολιτική*, σ.27, Αθήνα: Κέντρο ανάπτυξης εκπαιδευτικής πολιτικής γενικής συνομοσπονδίας εργατών Ελλάδας.

Ζαρίφης Γ, Φωτόπουλος Ν., Zanolis Lea, Μανάβη Χ. (2017). *Ο κοινωνικός διάλογος για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα. Διερεύνηση του ρόλου και των προτάσεων πολιτικής των κοινωνικών εταίρων*. Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ζαφειρόπουλος Κ. (2015). *Πως γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Καραγεώργος Δ. (2002). *Μεθοδολογία της έρευνας στις επιστήμες της αγωγής*. Μια διδακτική προσέγγιση. Αθήνα: Σαββάλας

Καραλής Θ. & Βεργίδης Δ., (2004), *Τυπολογίες και στρατηγικές στην εκπαίδευση ενηλίκων*. Εκπαίδευση Ενηλίκων , Τόμος αρ. 2 , σελ.12

Καραμείνη Μ. (2008). *Η απορρόφηση των πτυχιούχων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας*, Αθήνα: Διώνικος

Κόκκος Α., (2005). *Εκπαίδευση ενηλίκων - Ανιχνεύοντας το πεδίο*. σ.38, Αθήνα: εκδόσεις Μεταίχμιο.

Κυριαζόπουλος Π. (2011). *Μεθοδολογία έρευνας εκπόνησης διπλωματικών εργασιών*, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική

Κωτσίκης, Β., (1993). *Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική. Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Συστημάτων & Συστημάτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης*. Αθήνα: Έλλην.

Ματσαγγάνης Μ., Λεβέντη Χ. Καναβιτσά Ε. Φλεβοτόμου Μ. (2013). *Μια αποδοτικότερη πολιτική για την καταπολέμηση της ακραίας φτώχειας*. Αθήνα: Διανόσεις- Οργανισμός Έρευνας και Ανάπτυξης

Μόραλη, Σ. (2017). *Διερεύνηση των απόψεων των Καθηγητών ειδικοτήτων Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) για το ρόλο τους ως εκπαιδευτές ενηλίκων στα πλαίσια της Μαθητείας αποφοίτων των ΕΠΑΛ*. Μεταπτυχιακή Εργασία, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Παϊδούση, Χ. (2014). *Δυϊκό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης: η γερμανική αφήγηση για τη σύνδεση εκπαίδευσης & αγοράς εργασίας*. Άρθρα – Μελέτες Υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Παπασταμάτης, Α. (2010). *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Θεμέλια της Διδακτικής Πράξης*. Αθήνα: Σιδέρης.

ΣΕΒ, (2017). *Σύνδεση εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας. Το παράδειγμα της Ισπανίας στοίχημα και για την Ελλάδα. Οικονομία και επιχειρήσεις*. Εβδομαδιαίο δελτίο για την Ελληνική οικονομία, Τεύχος 102, 29/6/2017

Σαραφίδου, Ο. (2011). *Συνάρθρωση ποσοτικών ποιοτικών και προσεγγίσεων. Η εμπειρική έρευνα*. Αθήνα : Gutenberg - Γιώργος και Κώστας Δαρδάνος

Σταμέλος, Γ., Βασιλόπουλος, Α. (2004). *Ευρωπαϊκή Εκπαιδευτική Πολιτική*, Αθήνα: Μεταίχμιο.

Σταμέλος, Γ. (2011). *Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την εκπαίδευση*, Σακελλαρόπουλος, Θ. (Επιμ.), Η κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σελ. 487-532), Αθήνα: Διόνικος.

Σπητιάνου, Α. (2014). *Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Δια Βίου Μάθηση. Οι θεσμοί, η πορεία οι εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Τσιγαρίδας, Δ. (2010). *Η Τεχνική & Επαγγελματική Εκπαίδευση στον Ο.Α.Ε.Δ. Αξιολόγηση του συστήματος μαθητείας: Η περίπτωση του Νομού Φθιώτιδας*. Λαμία: ΕΑΠ.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Έργου (ΑΕΕ). Γαλλία. (2018). Ανακτήθηκε 12/12/2019, από <http://aee.iep.edu.gr/country/%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B9%CE%B1>.

CEDEFOP (2008). *Calculations based on Eurostat's Labour cost survey*. Retrieved 03/11/2019, from <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/statistics-and-indicators/statistics-and-graphs/bridging-learning> Luxembourg: Publications Office of the European Union.

CEDEFOP (2010). *Employer-provided vocational training in Europe: Evaluation and interpretation of the third continuing*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

CEDEFOP (2011a, April). *The economic benefits of VET for individuals - CEDEFOP Research Paper*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

CEDEFOP (2014b). *Terminology of European education and training policy — a selection of 130 key terms*. Retrieved 03/11/ 2019, from http://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

CEDEFOP (2014c). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes Italy*. Retrieved 3/11/2019, from: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_IT_2014_WBL.pdf

CEDEFOP. (2014d). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes Cyprus*. Retrieved 3/11/2019, from: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_CY_2014_WBL.pdf

CEDEFOP (2014e). *Apprenticeship-type schemes and structured work-based learning programmes Ireland*. Retrieved 3/11/2019, from: https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_IE_2014_WBL.pdf

CEDEFOP, (2015). *Η μαθητεία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πώς οι ΜΜΕ θα την εντάξουν μόνιμα στη λειτουργία τους*. Θεσσαλονίκη: Ενημερωτικό σημείωμα. Ανακτήθηκε στις 1/2/2018 από το διαδίκτυο: www.cedefop.europa.eu/files/9102_el.pdf

CEDEFOP, (2015b, October). *Apprenticeship review: Lithuania, Signposting the apprenticeship path in Lithuania*. Retrieved 3/11/2019, from:

http://www.cedefop.europa.eu/files/4140_en.pdf

CEDEFOP (2015c, September). *Apprenticeship review: Malta, In pursuit of quality and relevance: revitalizing apprenticeship*. Retrieved 3/11/2019, from:
file:///C:/Users/Gio/Downloads/4139_en.pdf

CEDEFOP (2017a, October). *European public opinion survey on vocational education and training - CEDEFOP Research Paper (Vol. 62)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

CEDEFOP (2017b, September). *Apprenticeship review: Slovenia, Putting apprenticeship on track in Slovenia*. Retrieved 10/11/2019, from Εκδόσεις της ΕΕ:
http://www.cedefop.europa.eu/files/4157_en.pdf

CEDEFOP (2017c). *Apprenticeship review ITALY, Building education and training opportunities through apprenticeships*. Retrieved 10/11/2019, from:
http://www.cedefop.europa.eu/files/4159_en.pdf

CEDEFOP (2017d, December). *Executive summary of Apprenticeship review: Italy*. Retrieved 11/11/2019, from:

http://www.cedefop.europa.eu/files/4159_en_executive_summary.pdf

CEDEFOP (2018). *Apprenticeship review: Greece. Modernizing and expanding apprenticeships in Greece.* Retrieved 10/11/2019, from:
http://www.cedefop.europa.eu/files/4160_en.pdf

Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, 2019, «Πολιτικές ΔΒΜ» Ανακτήθηκε στις 30/10/2019 <http://www.gsae.edu.gr/el/politikes-dvm>

ΕΟΠΠΕΠ Εθνικό πλαίσιο προσόντων. Όπως ανακτήθηκε στις 12/10/2019 http://www.eoppep.gr/images/European/ETHNIKO_PLAISIO_PROSONTON_NOVEMBER_2016.pdf).

European Commission, (2002). *Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Επιδίωξη ελκυστικότερης Μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας).* Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012/C 68/1). Ανακτήθηκε στις 22/1/2018 από το διαδίκτυο:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012IE0147&froCm=EL>

European Youth Forum, (2013). Annual report. Ανακτήθηκε από το διαδίκτυο στις 10/12/2019 <https://www.youthforum.org/annual-report-2013>

Eurostat ,(2018). Statistics on young people neither in employment nor in education or training
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_young_people_neither_in_employment_nor_in_education_or_training

Ευρωπαϊκή Επιτροπή,(2010). Εμβληματική πρωτοβουλία στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Ένωση καινοτομίας, COM (2010) 546. Ανακτήθηκε στις 20/10/2019:
[https://www.google.com/url?
sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiYxu-p1eflAhVSC-](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiYxu-p1eflAhVSC-)

[wKHZOLCLkQFjAAegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.europa.eu%2Fmeetdocs%2F2009_2014%2Fdocuments%2Fcom%2Fcom_com\(2010\)0546%2Fcom_com\(2010\)0546_el.pdf&usg=AOvVaw0pvYk8LR61o51VBKPh0TLD](http://www.europa.eu/rapid/press-release_IP-12-731_el.htm)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2012α). *Η ανεργία των νέων: μελέτες δείχνουν ότι η μαθητεία και η πρακτική άσκηση είναι χρήσιμες, αλλά πρέπει να βελτιωθούν*. Βρυξέλλες: Δελτίο τύπου. Ανακτήθηκε στις 20/1/1018 από το διαδίκτυο:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-731_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2012β). *Κοινή έκθεση 2012 του Συμβουλίου και της Επιτροπής, σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΚ 2020)*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2012/C 70/05). Ανακτήθηκε στις 20/1/1018 από το διαδίκτυο: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XG0308\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XG0308(01)&from=EN)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2013). *Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων: ανακοίνωση της επιτροπής στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, το συμβούλιο, την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών*, COM (2013) 144. Ανακτήθηκε στις 12/10/1019 από το διαδίκτυο:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0144&from=EN>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2013). *Σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Απριλίου 2013 για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία*. COM (2013) 120/01. Ανακτήθηκε στις 17/10/1019 από το διαδίκτυο:

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426\(01\)&from=EL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H0426(01)&from=EL)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2014). *Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων: συνάντηση της Επιτροπής και των κρατών μελών για την ταχύτερη αξιοποίηση του ειδικού κονδυλίου των 6 δισεκατ. Ευρώ*. Βρυξέλλες: Δελτίο τύπου. Ανακτήθηκε στις 17/11/2019 από το διαδίκτυο: europa.eu/rapid/press-release_IP-14-784_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2015α). *Κοινή έκθεση για το 2015 του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (ΕΚ 2020). Νέες προτεραιότητες για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2015/C 417/04). Ανακτήθηκε στις 19/11/2019 από το διαδίκτυο:

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215\(02\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015XG1215(02)&from=EN)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2015β). *Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας: εταιρείες και οργανισμοί δεσμεύονται για τη διάθεση 140 000 θέσεων μαθητείας σε νέους*. Βρυξέλλες: Δελτίο τύπου. Ανακτήθηκε στις 10/11/2019 από το διαδίκτυο: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5225_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2015γ). *Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων*. Ανακτήθηκε στις 10/11/2019 από το διαδίκτυο <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=el>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2016α). *Erasmus+ Οδηγός προγράμματος*. Αθήνα: Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. Ανακτήθηκε στις 8/1/2019 από το διαδίκτυο: <https://www.iky.gr/el/eggrafa-eplus/odigos-eplus>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2016β). *Εγγυήσεις για τη νεολαία και Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων: τρία χρόνια μετά*, COM (2016) 646. Ανακτήθηκε στις 10/1/2019 από το διαδίκτυο:

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EL/1-2016-646-EL-F1-1.PDF>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2016γ). Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης, COM (2016) 941. Ανακτήθηκε στις 8/1/2019 από το διαδίκτυο:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0941&from=EL>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2017α). *Έγγραφο Προβληματισμού για την Κοινωνική Διάσταση της Ευρώπης*, COM(2017) 206. Ανακτήθηκε στις 10/11/2019 από το διαδίκτυο:

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-social-dimension-europe_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2017β). *Έγγραφο Προβληματισμού για την Τιθάσευση της Παγκοσμιοποίησης*, COM(2017) 240. Ανακτήθηκε στις 10/11/2019 από το διαδίκτυο:

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-globalisation_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2018). *Έκθεση της επιτροπής προς το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, το συμβούλιο, την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών. Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος Erasmus+ (2014-2020)*. COM (2018) 50. Ανακτήθηκε στις 1/11/2019 από το διαδίκτυο:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0050&from=FR>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2018). *Έκθεση της επιτροπής προς το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, το συμβούλιο, την ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών. Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος Erasmus+ (2014-2020)*. COM (2018) 50. Ανακτήθηκε στις 17/1/2018 από το διαδίκτυο:

50. Ανακτήθηκε στις 17/1/2018 από το διαδίκτυο:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0050&from=FR>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2018). *Ευρωπαϊκή συμμαχία για θέσεις μαθητείας: εταιρείες και οργανισμοί δεσμεύονται για τη διάθεση 140 000 θέσεων μαθητείας σε νέους*. Βρυξέλλες:

Δελτίο τύπου. Ανακτήθηκε στις 17/11/1019 από το διαδίκτυο: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5225_el.htm

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (2014). *Επίκεντρο: Διττή εκπαίδευση: γέφυρα πάνω από ταραγμένα νερά?* Ενημερωτικό σημείωμα. Ανακτήθηκε στις 15/1/1018 από το διαδίκτυο: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/529082/IPOL_BRI\(2014\)529082_EL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/529082/IPOL_BRI(2014)529082_EL.pdf)

Fishwick, T., Lane, P., Gardiner, L., (2011). *Future Jobs Fund - An Independent National Evaluation*. Centre for Economic and Social Inclusion (CESI), July. National Audit Office/NAO, (2012). *Adult Apprenticeships*, February στο European Commission (2013). *Apprenticeship and Traineeship Schemes in EU27. Key Success Factors*. A Guidebook for Policy Planners and Practitioners. Employment, Social Affairs and Inclusion. Όπως ανακτήθηκε στις 12/12/2019 από την ιστοσελίδα

<https://mail.google.com/mail/u/0/#search/stellamorali%40sch.gr/159ccba9d33ac164?projector=1>.

Hensen, Kristina/Hippach-Schneider, Ute (2013): ReferNet - VET in Europe Country Report Germany 2013 στο CEDEFOP (2014) *Apprenticeship type schemes and structured work-based learning programs. Germany* όπως ανακτήθηκε στις 9/12/2019 από την ιστοσελίδα https://cumulus.cedefop.europa.eu/files/vetelib/2015/ReferNet_DE_2014_WB_L.pdf

ΙΕΠ (2018). Έκθεση αποτίμησης του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) για την Α' φάση του Μεταλκειακού έτους - τάξης μαθητείας: εμπειρική διερεύνηση σε μαθητευόμενους/μαθητευόμενες, εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές φορέων απασχόλησης.

Ανακτήθηκε στις 10/9/1019 από το διαδίκτυο:

http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/B_Kyklos/Tee/2018/2018-03-15_iep_final_report.pdf

Ιωαννίδου, Α., & Σταύρου, Σ. (2013, Οκτώβριος). *Προοπτικές μεταρρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα*. Ανάκτηση 02 /12/ 2019, από Library of the Friedrich-Ebert-Stiftung: <http://library.fes.de/pdf-files/id/10315.pdf>

Lietzmann, A. & Mayerl, M. (2015). Το εγχειρίδιο *:Η μαθητεία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη – ώρα για δράση, Γιατί Μαθητεία; Κίνητρα σε επιχειρήσεις για την προώθηση της Μαθητείας/ Πρακτικής άσκησης. Οδηγός για τις επιχειρήσεις*. Αθήνα: Ινστιτούτο Ανάπτυξης και Επιχειρηματικότητας. Ανάκτηση 3/11/2019 από Ευρωπαϊκή Επιτροπή:<http://ec.europa.eu/programmes/proxy/alfresco->

Μελέτη διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2015 Ανάκτηση από το ίντερνετ στις 20/12/2019

<http://www.pepkm.gr/%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CF%84%CE%B7-%CE%B1%CE%B3%CE%BF%CF%81%CE%AC%CF%82-%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82>

Μπαξεβανάκης, Δ. (2018) *Η πολιτική του ΥΠΠΕΘ για τα ΕΠΑΛ*. Γραπτή απάντηση σε ερώτηση βουλευτών της ΝΔ. Ανακτήθηκε στις 5/10/2019 από το διαδίκτυο: <http://www.minedu.gov.gr/news/33941-10-04-18-i-apantisi-tou-yfypourgoy-paideias-erevna-kai-thriskevmaton-dimitri-baksevanaki-se-erotisi-voulefton-tis-nd-sxetika-me-tin-politiki-tou-yppeth-gia-ta-epal>

Mühlemann, S., Schweri, J., Winkelmann, R., Wolter, S.C., (2007). *Op. Cit.* Mohrenweiser, J., Zwick, T., (2009) “*Why do firms train apprentices? The net cost puzzle reconsidered*”, Labor Economics, 16 (5), 631–637 στο European Commission (2013). *Apprenticeship and*

Traineeship Schemes in EU27. Key Success Factors. A Guidebook for Policy Planners and Practitioners. Employment, Social Affairs and Inclusion. Όπως ανακτήθηκε στις 10/12/2019
<https://mail.google.com/mail/u/0/#search/stellamoralis%40sch.gr/159ccba9d33ac164?projector=1>

National Vocational Qualification NVQ. (2018). Ανακτήθηκε 20/11/2019, από
<https://www.vocationaltraining.org.uk/nvq-overview>

ΟΑΕΔ, Μαθητές στις ΕΠΑ.Σ. Σύστημα μαθητείας όπως ανακτήθηκε στις 10/12/2019
<http://www.oaed.gr/epas-mathetes>

Οδηγός Μαθητείας της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ (Οδηγός Υλοποίησης και Εφαρμογής
Φυσικού

Αντικειμένου και Διαχείρισης Οικονομικού Αντικειμένου της Πράξης «Μαθητεία ΕΠΑ.Λ.,
ΣΕΚ

και Ι.Ε.Κ.» στους Άξονες Προτεραιότητας 7, 8 και 9, Ι.Ε.Κ. Έτος 2018, του Επιχειρησιακού

Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-

2020»/Κωδικός ΟΠΣ: 5005892) <http://www.gsae.edu.gr/el/epaggelmatiki-katartisi/mathiteia-diek/mathiteia-odhgoi>

ΟΟΣΑ (2011) Καλύτερες επιδόσεις και συνεχείς μεταρρυθμίσεις στην Εκπαίδευση,
Προτάσεις για την εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα

Παπαδάκη – Κλαυδιανού, Α. *Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση σε κράτη – μέλη της
Ευρωπαϊκής Ένωσης (μέρος Πρώτο).* Ανακτήθηκε 20/12/2019, από,
https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS216/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%95%CE%9D%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91_04.pdf

Porcaro, G. (2013). *Quality Jobs for Young People*. Retrieved 02 20, 2018, from European Youth Forum:

[www.mss.si > datoteke > YFJ_QualityJobs_EN](http://www.mss.si/datoteke/YFJ_QualityJobs_EN)

Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, (2016). *Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας*. Ανακτήθηκε στις 10/10/2019 από το διαδίκτυο:

https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/Στρατηγικό_Πλαίσιο_EEK.pdf

Υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων, Ισχύον θεσμικό πλαίσιο μαθητείας. Όπως ανακτήθηκε στις 11/10/2019

<http://www.minedu.gov.gr/tehniki-ekpaideusi-2/mathiteia/thesmiko-plaisio>

Σταμέλος, Γ., Βασιλόπουλος Α., & Καβασακάλης, Α. (2015). *Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Πολιτικές*. Ανακτήθηκε στις 30/09/2019 από το διαδίκτυο:

https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/226/1/00_master%20document_Stamelos_VasilopoulosKavasakalis_Final.pdf

Υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων, 23/2/2017 “Έναρξη Α’ φάσης εφαρμογής Μεταλυκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας όπως ανακτήθηκε στις 10/10/2019

<http://www.minedu.gov.gr/tehniki-ekpaideusi-2/mathiteia/27076-23-02-17-enarksi-a-fasis-efarmogis-metalykeiakoy-etous-taksis-mathiteias-epal-3>

Wheelahan, L. και Moodie, G. (2016). *Global Trends in TVET: A framework for social justice*. Brussels: Education International όπως ανακτήθηκε στις 20/10/2019 από την ιστοσελίδα

https://ei-ie.org/media_gallery/GlobalTrendsInTVET.pdf

Φωτόδεντρο (2018). Το εκπαιδευτικό σύστημα στη Γαλλία. Ανακτήθηκε 27/11/2019 από <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-3895>.

Υπουργείο παιδείας και θρησκευμάτων, 23/2/2017 “Έναρξη Α’ φάσης εφαρμογής
Μεταλυκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας όπως ανακτήθηκε στις 10/10/2019
[http://www.minedu.gov.gr/teχνiki-ekπαideusi-2/mathiteia/27076-23-02-17-enarksi-a-fasis-efarmogis-](http://www.minedu.gov.gr/teχνiki-ekπαideusi-2/mathiteia/27076-23-02-17-enarksi-a-fasis-efarmogis-metalykεια koy-etous-taksis-mathiteias-epal-3)
metalykεια koy-etous-taksis-mathiteias-epal-3)

ΝΟΜΟΙ – ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Βασιλικό Διάταγμα , (1952). Αρ.3/06.06.52 «Περί εκπαίδευσης μαθητών – τεχνιτών », Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 157/Α

Εγκύκλιος αριθ.Φ7/154085/Δ4/18-09-2017 του τμήματος Α’ της Δ/σης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ΥΠ.Π.Ε.Θ. Αριθμ.65092/24-04-2018 πρόσκληση για διάθεση θέσεων Μαθητείας στα ΕΠΑ.Λ. και Ι.Ε.Κ. του ΥΠ.Π.Ε.Θ. και στις ΕΠΑ.Σ. Ο.Α.Ε.Δ. του Υφυπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Ελληνική Δημοκρατία, (1950). Ν.Δ. υπ’ Αριθ. 1542 *Περί Συστάσεως παρά του Υπουργείου Εργασίας Τεχνικού τμήματος εκπαίδευσης μαθητευομένων και συμβουλίων Τεχνικής Εκπαίδευσης Μαθητευομένων*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α17/ αρθ.1/29-10-1950

Ελληνική Δημοκρατία, (1954). Ν.Δ. υπ’ Αριθ. 2961 *Περί συστάσεως Οργανισμού Απασχολήσεως και Ασφαλίσεως και Ανεργίας*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α 197/1954

Ελληνική Δημοκρατία, (1959). Ν.Δ. υπ’ Αριθ. 3971, *Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης*. Οργανώσεως της Μέσης Εκπαίδευσης και Διοικήσεως της Παιδείας. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 187/Α’/7-9-1959.

Ελληνική Δημοκρατία, (1959). Ν.Δ. υπ' Αριθ. 3973, *Περί Ενοποιήσεως και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 187/Α' /7-9-1959.

Ελληνική Δημοκρατία, (1970). Ν.Δ υπ' Αριθ.580, *Περί του εποπτικού, εκπαιδευτικού, βοηθητικού εργαστηριακού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού των Μέσων και Κατωτέρων και Επαγγελματικών Σχολών και τινών άλλων οργανωτικών διατάξεων*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 139/24-6-1970.

Ελληνική Δημοκρατία, (1970). Ν.Δ υπ' Αριθ.652, *Περί ιδρύσεως Κέντρων Ανώτερης Τεχνικής Εκπαιδεύσεως*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 180 τ.Α/29-08-70.

Ελληνική Δημοκρατία, (1977). Νόμος υπ' Αριθ. 576, *Περί Οργανώσεως και Διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαιδεύσεως*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 102/Α' /13-04-1977.

Ελληνική Δημοκρατία, (1983). Νόμος υπ' Αριθ. 1346, *Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και ρύθμιση διαφόρων θεμάτων*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 46/14-5-1983

Ελληνική Δημοκρατία, (1985). Νόμος υπ' Αριθ.1566, *Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*» Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 167/Α' /30-09-1985.

Ελληνική Δημοκρατία, (1992). Νόμος υπ' Αριθ. 2009, *Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και Άλλες Διατάξεις*, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 18/Α/ 14-2-1992

Ελληνική Δημοκρατία, (1998). Νόμος υπ' Αριθ. 2640, *Ρυθμίσεις δευτεροβάθμιας τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α' /206/3-9-1998.

Ελληνική Δημοκρατία, (2000). Νόμος υπ' Αριθ. 2874 , *Προώθηση της απασχόλησης και άλλες διατάξεις*. Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α' /286/29-12-2000

Ελληνική Δημοκρατία, (2003). Νόμος υπ' Αριθ. 3191, *Το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση* . Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης 258//7-11-2003

Ελληνική Δημοκρατία, (2006). Νόμος υπ' Αριθ. 3475. *Οργάνωση και Λειτουργία της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 146/13-07-2006.

Ελληνική Δημοκρατία, (2010). Νόμος υπ' Αριθ. 3879, *Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 163Α/2109-2010

Ελληνική Δημοκρατία, (2012). Νόμος υπ' 4093 *Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α' 222/12.12.0212

Ελληνική Δημοκρατία, (2013). Νόμος υπ' Αριθ. 4172, *Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α' /167/23-07-2013.

Ελληνική Δημοκρατία, (2013). Κ.Υ.Α. υπ' Αριθ. 10186/Δ5.12, *Τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης 1186/2011 «Καθορισμός ημερομισθίου και ποσοστών αμοιβής των*

μαθητών των ΕΠΑ.Σ Μαθητείας του ΟΑΕΔ του Ν .3475/2006». Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 12/09-04-2013.

Ελληνική Δημοκρατία, (2013). Νόμος υπ'Αριθ. 4115, *Οργάνωση και λειτουργία Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης και Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 24/A/30-1/2013

Ελληνική Δημοκρατία, (2013). Νόμος υπ' Αριθ. 4186, *Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 193/17-09- 2013.

Ελληνική Δημοκρατία, (2014). Νόμος υπ' Αριθ. 4262, *Απλούστευση της αδειοδότησης για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α'114/10-5-2014.

Ελληνική Δημοκρατία, (2014). Νόμος υπ' αριθ. 4283, *Ίδρυση και οργάνωση Συμβουλίου Εθνικής Πολιτικής για την Παιδεία και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, 189/τ Α'/10-09-2014

Ελληνική Δημοκρατία, (2015). Νόμος υπ' Αριθ. 4325, *Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α'47/11.5.2015

Ελληνική Δημοκρατία, (2016). Νόμος υπ' Αριθ. 4386, *Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 83 Α/11-05-2016.

Ελληνική Δημοκρατία, (2016). Κ.Υ.Α. υπ' Αριθ. 217890/ΓΓ4, *Υλοποίηση Πιλοτικής Τάξης Μαθητείας στην Περιφέρεια Κρήτης*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 4176B/23- 12- 2016.

Ελληνική Δημοκρατία, (2017). Κ.Υ.Α. υπ' Αριθ. 26381, *Υλοποίηση Μεταλκειακού Έτους- Τάξη Μαθητείας αρμοδιότητας ΥΠΠΕΘ*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 430B/20-02-2017.

Ελληνική Δημοκρατία, (2017). Νόμος υπ' Αριθ. 4473, *Μέτρα για την επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου σε θέματα εκπαίδευσης*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 8/A/30-5-2017.

Ελληνική Δημοκρατία, (2017). Κ.Υ.Α. υπ' Αριθ. 26385, *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 411B/20-02-2017.

Κοινή υπουργική απόφαση, Κ.Υ.Α. αριθ. οικ. 20405/373/05-05-2016. *Υλοποίηση της Πιλοτικής Τάξης Μαθητείας*, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 1371/τΒ'/17-05-2016

Κοινή υπουργική απόφαση, Κ.Υ.Α αριθ. 217890/ΓΓ4/20-12-2016. *Υλοποίηση Πιλοτικής Τάξης Μαθητείας στην Περιφέρεια Κρήτης*, ΦΕΚ4176/τΒ'/23-12-2016.

Κοινή Υπουργική Απόφαση Κ.Υ.Α. αριθ. Φ. 151/43612/A52018 *Πρόσβαση αποφοίτων ΕΠΑΛ σε σχολές, τμήματα και εισαγωγικές κατευθύνσεις των ΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, των Ανώτερων Σχολών Τουριστικής Εκπ/σης, των Ανωτέρων Στρατιωτικών Σχολών Υπαξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων*, ΦΕΚ 983/B/20-3-2018

Υπουργική απόφαση ΥΠ.Π.Ε.Θ. υπ' αριθ. Φ7/179513/Δ4/26-10-2016. *Οργάνωση και λειτουργία τμημάτων Μεταλκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας των απόφοιτων ΕΠΑ.Λ*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 3529/τΒ'/ 1-11-2016

Υπουργική Απόφαση ΥΠ.Π.Ε.Θ. υπ' αριθ. 26412, *Πλαίσιο ποιότητας προγραμμάτων σπουδών της ΕΕΚ*. Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 490/ τΒ'/ 20-2-2017

Υπουργική απόφαση ΥΠ.Π.Ε.Θ. υπ' αριθμ.65092/24-04-2018, *Πρόσκληση για διάθεση θέσεων μαθητείας στα ΕΠΑ.Λ. και στα Ε.Κ. του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και*

Θρησκευμάτων και στις ΕΠΑ.Σ. και Ι.Ε.Κ ΟΑΕΔ.

Υπουργική Απόφαση ΥΠ.ΠΕ.Θ. υπ' αριθ Φ11/97148/Δ4/13-6-2018, *Προγράμματα Σπουδών για το Προπαρασκευαστικό Πρόγραμμα Πιστοποίησης Αποφοίτων του «Μεταλυκειακού έτους – τάξης μαθητείας» των ΕΠΑΛ*, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 2361 τ. Β' / 20-6-2018

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η έρευνα αυτή αφορά στην αποτίμηση του θεσμού της μαθητείας από τους μαθητευόμενους και τις μαθητευόμενες. Διεξάγεται από το Διεθνές Πανεπιστήμιο στα πλαίσια της μεταπτυχιακής διατριβής και δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς τη δική σας συμμετοχή και συνεργασία. Σας παρακαλώ να συμπληρώσετε το παρόν ερωτηματολόγιο με ειλικρίνεια ούτως ώστε οι απαντήσεις σας να αντανακλούν τις πραγματικές σας απόψεις. Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις, αλλά η καλύτερη απάντηση είναι η προσωπική σας άποψη.

Η συμμετοχή σας είναι εθελοντική και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν με εμπιστευτικό τρόπο.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Παρακαλώ συμπληρώστε

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

A1. ΦΥΛΟ ΑΝΤΡΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑ

A2. ΗΛΙΚΙΑ 18- 20 21-24 25 -και άνω

A3. ΦΑΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Α' φάση 2016- 17 Β' φάση 2017 -18 Γ' φάση 2018-19

A4. ΤΟΜΕΙΣ – ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΛΥΚΕΙΑΚΟΥ ΈΤΟΥΣ (συμπληρώστε με $\sqrt{\quad}$ μια από τις παρακάτω απαντήσεις)

A. Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών.....

B. Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων και Δικτύων.....

Γ. Τεχνικός Οχημάτων

Δ. Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής & Τεχνικός Εφαρμογών Λογισμικού..

E. Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής.....

ΣΤ. Βοηθός Νοσηλεύτη

H. Σχεδιαστής Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής

Θ. Κομμωτικής τέχνης

A5. ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ (συμπληρώστε με $\sqrt{\quad}$ μια από τις παρακάτω απαντήσεις)

A. ιδιωτική επιχείρηση

B. τοπική αυτοδιοίκηση (δήμος, περιφέρεια).....

Γ. δημόσιος φορέας.....

Α6. Λοιπά στοιχεία μαθητευομένων

Τίτλος απολυτηρίου

Απόφοιτος ΕΠΑ.Λ.

Κάτοχος άλλου τίτλου απολυτηρίου

Έχετε παρακολουθήσει άλλα προγράμματα κατάρτισης

Ναι

Όχι

Α7. Τόπος διαμονής(συμπληρώστε με √ μια από τις παρακάτω απαντήσεις)

α. Αστική περιοχή (> 15000 κάτοικοι π.χ. Λάρισα, Τύρναβος...)

β. Ημιαστική περιοχή (5000 ως 15000 κάτοικοι π.χ. Αμπελώνας.....)

γ. Αγροτική περιοχή (< 5000 κάτοικοι π.χ. Αργυροπούλι, Δαμάσι, Δένδρα,..)

B. Κίνητρα και αρχικές προσδοκίες στη μαθητεία

B1. Πηγές ενημέρωσης για τη μαθητεία (μπορείτε να επιλέξετε και περισσότερες από μια απαντήσεις)

A. σχολείο.....

B. διαδίκτυο.....

Γ. άλλος μαθητευομένος.....

Δ. εκπροσώπους φορέων απασχόλησης.....

E. Άλλο.....

B2. Βαθμός ικανοποίησης που αισθάνεστε από την ενημέρωση που δεχτήκατε σχετικά με τον θεσμό της μαθητείας (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πάρα πολύ	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
1. Για το περιεχόμενο της μαθητείας					
2. Για τα οφέλη συμμετοχής στο εν λόγω πρόγραμμα					
3. Για το πλαίσιο εφαρμογής της μαθητείας					

B3. Αρχικά Κίνητρα που σας ώθησαν να συμμετέχετε στο Μεταλυκειακό έτος- Τάξη μαθητείας (βάλτε √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ ούτε διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
1. Απόκτηση νέων γνώσεων					
2. Εφαρμογή στην πράξη των κερτημένων γνώσεων					

3. Δικτύωση στην αγορά εργασίας					
4. Εξοικείωση με τους επαγγελματικούς χώρους					
5. Οικονομικά κίνητρα					
6. Επιθυμία για νέες συνεργασίες					
7. Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας					

B4. Προσδοκίες από τη συμμετοχή σας στο Μεταλυκειακό έτος (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ ούτε διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ απόλυτα
1. Απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων					
2. Εύρεση εργασίας σχετική με το αντικείμενο των σπουδών τους					
3. Εφαρμογή κεκτημένων γνώσεων και δεξιοτήτων					
4. Εξειδίκευση					
5. Δημιουργία επαφών με σκοπό την εύρεση εργασίας					
6. Επαγγελματική εμπειρία					

Γ. Αξιολόγηση Προγράμματος σπουδών

Γ1. Αξιολογείτε το Πρόγραμμα σπουδών του Μεταλυκειακού έτους ως προς τα παρακάτω (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πολύ καλό	Καλό	Αρκετά καλό	Κακό	Πολύ κακό
1. Απόκτηση νέων γνώσεων					
2. Συνάφεια σπουδών με το αντικείμενο απασχόλησης					
3. Ποικιλία δραστηριοτήτων εντός προγράμματος					
4. Κατανομή ωρών μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων					
5. Εργαστηριακή υποδομή σχολικής μονάδας υλοποίησης του εργαστηριακού μέρους					

Γ2. Αξιολογείτε την εκπαιδευτική εμπειρία που αποκτήσατε μέσα στην επιχείρηση/δομή σε σχέση με τα παρακάτω (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πολύ καλή	Καλή	Αρκετά Καλή	Κακή	Πολύ κακή
1. Συνάφεια επαγγελματικού έργου με το αντικείμενο σπουδών					
2. Ευρύτητα αντικειμένων απασχόλησης					

3. Βαθμός εξειδίκευσης επαγγελματικού έργου					
4. Ευκαιρίες ανάληψης πρωτοβουλίας					
5. Επίπεδο συνεργασίας					
6. Επίπεδο καθοδήγησης					

Γ3. Κρίνετε τη χρονική επάρκεια της μαθητείας ως προς τα παρακάτω (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πολύ καλή	Καλή	Αρκετά καλή	Κακή	Πολύ κακή
1. Την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων					
2. Κατανόηση μαθησιακών ενοτήτων και του περιεχομένου τους					
3. Σύνδεση του περιεχομένου των μαθησιακών ενοτήτων με την απασχόληση					
4. Σύνδεση των μεθόδων αξιολόγησης της μαθητείας σύμφωνα με το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών					

Δ. Συνολική αποτίμηση της μαθητείας

Δ1. Χαρακτηρισμός της εμπειρίας της μαθητείας (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Θετική	Ουδέτερη	Αρνητική
1. Πώς θα χαρακτηρίζατε την εμπειρία σας από την μαθητεία;			

Δ2. Βαθμός ανταπόκρισης στις προσδοκίες των μαθητευομένων από την μαθητεία (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πάρα πολύ	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
1. Σε ποιο βαθμό ανταποκρίθηκε το πρόγραμμα της μαθητείας στις προσδοκίες σας;					
2. Αξιοποιήσατε τις γνώσεις / δεξιότητες που αποκτήσατε από το πτυχίο του ΕΠΑ.Λ.;					
3. Θεωρείτε ότι οι συνθήκες απασχόλησης σας ήταν υπό πραγματικούς όρους ;					
4. Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε η αντίληψη σας σχετικά με τη λειτουργία του επαγγελματικού κλάδου					
5. Σε ποιο βαθμό ενισχύθηκε το ενδιαφέρον σας για τον επαγγελματικό κλάδο					

Δ3. Βαθμός ικανοποίησης στους εξής τομείς; (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πάρα πολύ	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
1. Κατανόηση επαγγελματικής δεοντολογίας					

2. Ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης					
3. Εναλλακτικές επαγγελματικές πορείες					
4. Επαγγελματικό προσανατολισμό					
5. Ενίσχυση αυτοπεποίθησης					

Δ4. Βαθμός ικανοποίησης ως προς τη συνεργασία των εμπλεκόμενων προσώπων, πριν την έναρξη αλλά και κατά τη διάρκεια αυτής (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πάρα πολύ	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
1. Από τη συνολική υποστήριξη του εργοδότη					
2. Από τη συνεργασία σας με τον επόπτη καθηγητή/τρια μαθητείας του σχολείου σας					
3. Από τη συνεργασία σας με τον/την διδάσκοντα/ουσα εκπαιδευτικό του σχολείου					
4. Συνεργασία του εργοδότη με τον υπεύθυνο μαθητείας του σχολείου					

Δ5. Προβλήματα αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια της μαθητείας και σε ποιο βαθμό (βάλτε ένα √ σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις)

	Πάρα πολύ	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
1. Ασυνέπεια στην αμοιβή					
2. Θέματα ασφάλειας					
3. Ελλείψεις σε μέσα και υποδομές					
4. Πολιτισμικές διαφορές					
5. Δυσκολία ανταπόκρισης στο είδος της εργασίας					
6. Δυσκολία προσαρμογής στη φιλοσοφία του φορέα					
7. Δυσκολία τήρησης δεοντολογίας					
8. Δυσκολία συνεργασίας με λοιπό προσωπικό					
9. Ασάφεια ρόλου					
10. Είδος εργασίας					
11. Δυσκολία ανταπόκρισης στον όγκο εργασίας					
12. Δυσκολία ανταπόκρισης στις υποχρεώσεις					
13. Τήρηση ωραρίου					

Δ6. Με την ολοκλήρωση της μαθητείας (βάλτε ένα √ σε ΟΠΟΙΑ από τις παρακάτω προτάσεις αντιστοιχεί στην περίπτωση σας)

	Ναι	Όχι
1. Ο εργοδότης σας πρότεινε θέση αμειβόμενης εργασίας		
2. Ο εργοδότης σας πρότεινε θέση εθελοντικής εργασίας		
3. Ο εργοδότης σας πρότεινε σε κάποιον άλλον εργοδότη για απασχόληση		
4. Ζητήσατε συστατική επιστολή		
5. Άλλο τι....(περιγράψτε)		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

1) Πιστεύετε ότι οι ερωτήσεις είναι πολλές και κουράζουν ; ΝΑΙ ΟΧΙ

2) Μπερδευτήκατε από τη διατύπωση κάποιων ερωτήσεων; ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ναι, αναφέρετε συγκεκριμένα:

.....
.....
.....

3) Πιστεύετε ότι υπάρχουν ερωτήσεις που έχουν το ίδιο νόημα; ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ναι, αναφέρετε ποιες συγκεκριμένα ερωτήσεις και ποιο το σημείο διατύπωσης.

.....
.....

4) Επιθυμείτε να σχολιάσετε κάτι άλλο; ΝΑΙ ΟΧΙ

Εάν ναι,

.....
.....
.....

